

Nyírbátor Város Önkormányzat Képviselő-testületének
57/2026. (IV.16.)
önkormányzati határozata

Nyírbátor város Integrált Településfejlesztési Stratégia módosítás egyeztetési eljárás záró szakaszának lezárásáról és szakmai dokumentációjának elfogadásáról.
„ITS módosítás 2025”

A Képviselő-testület:

1. A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) szerinti **általános eljárás záró szakaszát kezdeményezte és az lefolytatásra került** a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti Irodánál.
2. A Rendelet 67.§ szerinti **záró szakmai véleményezési szakaszt lezártnak tekinti.**
3. **Az Integrált Településfejlesztési Stratégiája módosítási dokumentációját az 1. melléklet szerint jóváhagyja.**

Máté Antal
polgármester

K.m.f.

Dr. Bora Bernadett
jegyző

NYÍRBATOR VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2025. évi módosítás

Képviselő-testületi elfogadásra
Kézirat lezárva: 2026. január 28.

**Megbízó:
Nyírbátor Város Önkormányzata**

**A 2025. évi módosítás vonatkozásában projektazonosító:
TOP_Plusz-1.2.2-21-SB1-2022-00003**

Alírólap 2025. évi módosítás

Településrendező tervező:

Labbancz András
okl. településmérnök
terület-, és településfejlesztési szakértő
TT-15 – 0378

Társadalompolitikai szakértő:

Papp György
társadalompolitikai szakértő

Közreműködők:

Máté Antal

*Nyírbátor Város
polgármestere*

dr. Fülöp Enikő

*Városgazdálkodási Osztályvezető
Nyírbátori Polgármesteri Hivatal*

Gonda Tamás

*Nyírbátor Város
mb. önk. főépítész*

A dokumentációba integrálásra került a „Nyírbátor települési térvizonyulások komplex környezetpszichológiai és urbanisztikai mintázata” tárgyú kérdőíves felmérés, amelyet az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) készített a „Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium” című projekt keretében.

A kutatás az RRF-2.3.1-21-2022-00013 azonosítószámú „Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium” elnevezésű projektben, Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközének támogatásával valósult meg. A kutatás vezetője: Dr. Dúll Andrea Magdolna egyetemi tanár, az MTA doktora, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar dékánja, az Ember–Környezet Tranzakció Intézet intézetigazgatója

Dr. Dúll Andrea

kutatásvezető

*ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai kar, Ember–Környezet Tranzakció Intézet,
Környezetpszichológia Kutatócsoport*

Balázs Bálint

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	8
	A 2025. ÉVI MÓDOSÍTÁS INDOKOLTSÁGA	8
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	10
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA, 2025. ÉVI AKTUALIZÁLÁSA	10
2.1.1	Nyírbátorra jellemző főbb adatok (városi szintű helyzetelemzés aktualizálása, 2025.)	12
2.1.2	Esélyegyenlőségi csoportokra vonatkozó helyzetelemzés (2025.)	17
2.1.3	Nyírbátor települési térvíznyulások komplex környezetpszichológiai és urbanisztikai mintázata – Egy kérdőíves kutatás eredményei (TINLAB)	28
2.2	A VÁROSRESZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	38
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	41
3.1	JÖVŐKÉP	41
3.1.1	Társadalom	42
3.1.2	Gazdaság	42
3.1.3	Táj, természeti és épített környezet	42
3.1.4	Térségi szerepkör	43
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	43
3.2.1	Átfogó célok:	43
3.2.2	Horizontális cél	44
3.2.3	Városi szintű középtávú tematikus célok	46
3.2.4	Városi szintű területi célok	47
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	52
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	56
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	56
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	59
4.2.1	Városmegközelítés AT	59
4.2.2	Szociális városrehabilitációs AT	59
	Szociális városrehabilitációs AT módosítás – 2025. (TOP Plusz-1.2.2-21-SB 1-2022-00003)	59
4.2.3	Turisztikai AT	61
4.2.4	Ipari Park AT	61
4.3	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	61
4.3.1	Kulcsprojektek	62
4.3.2	Hálózatos projektek	64
4.3.3	Egyéb projektek	65
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	68
4.5	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	70
4.5.1	Az ütemezés indoklása	70
4.5.2	A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	70
4.6	A FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	71
5	ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	78
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	78
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBE MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	80
5.3	ANTISZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	83
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	83
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések	84
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	85

6	A STRATÉGI BELSŐ ÉS KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	87
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK.....	87
6.1.1	<i>Illeszkedés EU 2021-2027 tematikus célkitűzéseire</i>	87
6.1.2	<i>Illeszkedés az országos és vármegyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz</i>	87
6.1.3	<i>Városi szintű fejlesztési programokhoz való illeszkedés</i>	91
6.2	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK – ESÉLYEGYENLŐSÉGI CSOPORTOKRA VONATKOZÓ STRATÉGIAI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZHANG.....	99
6.2.1	<i>Nemzetközi, esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó stratégiákhoz való illeszkedés</i>	100
6.2.2	<i>Hazai, esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó stratégiákhoz való illeszkedés</i>	101
6.3	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	107
6.3.1	<i>A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata</i>	107
6.3.2	<i>A célok logikai összefüggései</i>	107
6.3.3	<i>A stratégia megvalósíthatósága</i>	107
6.3.4	<i>A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása</i>	108
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI.....	110
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	114
8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	114
8.1.1	<i>Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet</i>	114
8.1.2	<i>Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás</i>	114
8.1.3	<i>Tervalku</i>	114
8.1.4	<i>Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése</i> .	115
8.1.5	<i>Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása</i>	115
8.1.6	<i>Foglalkoztatáspolitikai eszközök</i>	116
8.1.7	<i>A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés</i>	116
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI.....	116
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK.....	119
8.4	PARTNERSÉG.....	120
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	121
8.5.1	<i>Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása</i>	121
8.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása</i>	140
	MELLÉKLETEK	142
	A 2025. ÉVI MÓDOSÍTÁS FŐÉPÍTÉSI FELJEGYZÉSE.....	142
	A VÉLEMÉNYEZÉSI SZAKASZ SORÁN ÉRKEZETT ÉSZREVÉTELEK FŐÉPÍTÉSI KIÉRTÉKELÉSE	143
	ÁLTALÁNOS ELJÁRÁS - ZÁRÓ SZAKASZ ÁLLAMI FŐÉPÍTÉSI VÉLEMÉNY.....	146

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Nyírbátor Város korfája (2022.)	12
2. ábra: Nyírbátor Város korfája nemenkénti bontásban(2022.)	12
3. ábra: Legmagasabb befejezett iskolai végzettség (2022.)	13
4. ábra: Gazdasági aktivitás (2022.)	14
5. ábra: Digitális tevékenység (2022.)	16
6. ábra: Lakások építési időszak szerint (2022.)	21
7. ábra: Lakások falazat szerint (2022.)	22
8. ábra: Elégedettség az étellel skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	32
9. ábra: Elégedettség a településsel skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	32
10. ábra: Elégedettség a lakókörnyékkel skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	33
11. ábra: Helykötődés és helyidentitás skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	33
12. ábra: „A város biztonságos (alacsony bűnözés)” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	34
13. ábra: „Jó tömegközlekedési hálózat” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	34
14. ábra: „Gyaloglásra alkalmas helyek, sétautak megléte” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	35
15. ábra: „Megfizethető a lakhatás a városban” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	35
16. ábra: „A város csendes” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	35
17. ábra: „Megfelelő környezeti minőség (pl. levegőminőség, tisztaság stb.)” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	36
18. ábra: „Kellemes időjárás” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	36
19. ábra: „A város szépsége” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	36
20. ábra: „Történelmi örökség” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)	37

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat: Természetes szaporodás, fogyás	12
2. táblázat: Belföldi vándorlási egyenleg	13
3. táblázat: Magas presztízű foglalkoztatási csoportok	14
4. táblázat: Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem (Ft)	14
5. táblázat: Foglalkoztatottak (2022.)	15
6. táblázat: Munkanélküliségi adatok	15
7. táblázat: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskereső	16
8. táblázat: Alacsony komfort fokozatú lakások	16
9. táblázat: Általános iskolai feladatellátó intézmények Nyírbátorban	20
10. táblázat: Lakások osztályozása komfortfokozat szerint	22
11. táblázat: Nyírbátor SWOT-elemzése	24
12. táblázat: Az egyes városi szolgáltatások fontossága (TINLAB)	30
13. táblázat: A kutatásban beazonosított városrészek alapidemográfiája (TINLAB)	31
14. táblázat: Városrészek funkciói	40
15. táblázat: Nyírbátor városfejlesztési célrendszere	54
16. táblázat: A tematikus és területi célok közötti összefüggések	55
17. táblázat: A középtávú városi célok és a projekt típusok kapcsolata	69
18. táblázat: A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2023-2031	70
19. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye TOP PLUSZ forráskerete terhére tervezett forrásallokáció	72
20. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	76
21. táblázat: A nyírbátori szegregátumok adatai	78
22. táblázat: Nyírbátor város 2015-ben elfogadott Antiszegregációs Programjának megvalósítása	81
23. táblázat: A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	83
24. táblázat: A Nyírbátori ITS illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseivel	87

25. táblázat: OFTK és az ITS illeszkedése.....	88
26. táblázat: vármegyei operatív program és az ITS illeszkedése	90
27. táblázat: ITS és a településfejlesztési koncepció illeszkedése.....	91
28. táblázat: ITS és a gazdasági program illeszkedése	95
29. táblázat: ITS és a környezetvédelmi program illeszkedése	98
30. táblázat: ITS és a HEP illeszkedése	99
31. táblázat: ITS és a Egyenlőségközpontú Unió stratégiai célrendszer illeszkedése	100
32. táblázat: ITS és a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia beavatkozási területeinek illeszkedése	101
33. táblázat: ITS és a „Legyen jobb a gyermekeknek!” célkitűzéseinek illeszkedése	104
34. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	110
35. táblázat: A célok érintettsége a kockázatok által	111
36. táblázat: Szervezeti keretek bemutatása	118
37. táblázat: Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között.....	119
38. táblázat: Az ITS átfogó céljainak indikátorai	122
39. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai	123
40. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai.....	124
41. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai.....	126
42. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	131

TÉRKÉPJEGYZÉK

1. térkép: A kutatás során beazonosított városrészek területi lehatárolása Nyírbátorban (TINLAB)	32
2. térkép: Nyírbátor városrészei.....	38
3. térkép: Akcióterület elhelyezkedése Nyírbátor Város szövetében (Projekt-előkészítő tanulmány - TOP Plusz-1.2.2-21-SB 1-2022-00003)	56
4. térkép: Nyírbátor tervezett akcióterületei	58
5. térkép: Szociális városrehabilitációs AT módosítás – 2025. (TOP Plusz-1.2.2-21-SB 1-2022-00003).....	60

1 BEVEZETÉS

Az EU-s programozási periódus kezdetén fontos, hogy minden település, így Nyírbátor is ismételten átgondolja a városfejlesztés irányait annak érdekében, hogy megfelelő válaszokat tudjon adni a város előtt álló társadalmi, gazdasági, környezeti kihívásokra, és meghatározza azokat a fejlesztési elképzeléseket, amelyeket meg szeretne valósítani akár saját forrásból vagy hazai és Európai Unió támogatásából. A 2021-2027-es európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott terveknek. A folyamat részeként Nyírbátor Város Önkormányzata felülvizsgálja korábbi fejlesztési dokumentumait, módosítja, aktualizálja integrált településfejlesztési stratégiáját (ITS). Az ITS probléma-orientált, reálisan megvalósítható, operatív jellegű városfejlesztési stratégia, amely kijelöli a középtávon elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit. A stratégia időtávja illeszkedik az EU 2021-2027-es programozási ciklusához, a következő 7-10 évben (2027-et követően a projektek megvalósítására további 3 év áll rendelkezésre) megvalósítani tervezett fejlesztéseket foglalja össze. Jelen dokumentum Nyírbátor 2023. évben felülvizsgált Integrált Településfejlesztési Stratégiája, amely a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján került kidolgozásra.

Jelen ITS a város korábbi ITS-ének felülvizsgálatával, a város elkészült stratégiai terveinek figyelembevételével került kidolgozásra. Az ITS partnerségi egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép-érvényesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályairól szóló 5/2017. (II.20.) önkormányzati rendelete alapján történt.

A 2025. évi módosítás indokoltsága

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének 139/2025.(X.29.) önkormányzati határozatával rendelte el Nyírbátor város integrált településfejlesztési stratégia módosítását. A határozat 1. melléklete szerinti Főépítési feljegyzés alapján kerül módosításra. A Főépítési feljegyzés mellékletként csatolásra kerül.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia helyzetfeltáró munkarészei az elérhető legfrissebb statisztikai adatok felhasználásával frissítésre kerültek. Az aktualizálás során az összefoglaló jellegű helyzetfeltárás kiegészült a szegregátumokra fókuszáló szempontokkal, részletesen bemutatva a város legfontosabb társadalmi, gazdasági és környezeti jellemzőit.

Az ITS módosítása kiemelt hangsúlyt helyez Nyírbátor Város szegregátumokat érintő szociális városrehabilitációs pályázataihoz kapcsolódó előírásokra, különös tekintettel a TOP_Plusz-1.2.2-21-SB1-2022-00003 azonosító számú konstrukció követelményeire. Ennek megfelelően az ITS módosítása során a meglévő szociális városrehabilitációs akcióterület pontosítása és bővítése is megtörtént (Szociális városrehabilitációs AT módosítás – 2025. (TOP Plusz-1.2.2-21-SB 1-2022-00003))

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), a Hárfa Alapítvány (HÁRFA), a Miskolci Egyetem (ME) és a Pannon Egyetem (PE) által alkotott Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium (rövidített elnevezés: TINLAB) – az RRF-2.3.1-21-2022-00013 azonosító számú projekt finanszírozásával – keretében valósul meg a Térviszonyulások komplex mintázatának feltárása című kutatás. A „Látens és közvetlenül mérhető térviszonyulások komplex mintázatának feltárása: nyírbátori lakosok környezetpszichológiai helyei” elnevezésű kutatási projekt az Eötvös Loránd Tudományegyetemen zajlik.

A kutatócsoport környezetpszichológiai, urbanisztikai és városeelemzési módszerek alkalmazásával vizsgálja a települési térhasználat és térérzékelés különböző aspektusait. A vizsgálat alapját az épített, társadalmi és gazdasági környezetet objektív módon leíró, adatalapú elemzések képezik.

Tekintettel arra, hogy Nyírbátor Város Önkormányzata a kutatás partnerszervezete, valamint Nyírbátor Városa a kutatási felmérés célterülete, a kutatás eredményei integrálásra kerültek a jelen Integrált

Településfejlesztési Stratégiába (2.1.3. Nyírbátor települési térviszonyulások komplex környezetpszichológiai és urbanisztikai mintázata– Egy kérdőíves kutatás eredményei (TINLAB) című fejezet).

A kutatás eredményei hozzájárulnak a település társadalmi és térhasználati sajátosságainak mélyebb megértéséhez, valamint megalapozzák a stratégiai tervezési döntéseket és a célzott városfejlesztési beavatkozásokat. A feltárt összefüggések és megállapítások alapján a Stratégia projektportfóliója bővítésre került.

2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása, 2025. évi aktualizálása

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye egyik gazdasági decentruma, ahol a kiváló üzleti infrastruktúrának (Ipari Park, Inkubátorház), valamint az önkormányzat hatékony befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenységének köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik. A jelentkező további telephelyigényeket az önkormányzat egyre kevésbé tudja kielégíteni a jelenlegi ipari területeken, ami mérsékelheti az egyik fő bevételnek számító, 2022-ben csaknem 2,2 milliárd forintnyi iparűzési adó növekedési ütemét. A lezárt 2024. évi önkormányzati költségvetési évben az iparűzési adó bevétele 3,241 milliárd forintra nőtt (Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2025. (V. 28.) önkormányzati rendelete „a 2024. évi önkormányzati költségvetési gazdálkodásáról és a pénzmaradvány elszámolásáról szóló beszámoló elfogadásáról”). Megemlítendő, hogy a Versenyképes Járások Program alapján a nagyobb városoktól – így Nyírbátor Városától is - elvonják az iparűzési adó többletét, és azt egy központi alapba irányítva járási szinten osztják újra fejlesztési célokra. A kormány célja a térségi egyenlőtlenségek mérséklése és a járással versenyképességének javítása. A városok számára ez bevételkiesést okoz, mivel a HIPA eddig teljes mértékben önkormányzati forrás volt, most azonban annak egy része központi újraelosztás alá kerül.

A vállalkozói szféra – beleértve a helyi mikro- és kisvállalkozásokat is – foglalkoztatási kapacitása nagy, aminek köszönhetően Nyírbátor meghatározó ingázási célpont: nemcsak a közeli településekről, hanem például Nyíregyházáról, Kisvárdáról és Debrecenből is érkeznek munkavállalók. Mindezt elősegíti a város rugalmas és kiszámítható megközelíthetősége: egyfelől jók a közösségi közlekedési kapcsolatai, másfelől Nyírbátor az M3 autópályától 10 km-re, a jelentős forgalmat bonyolító 471. számú főútvonal mentén fekszik (a Debrecen – Nyíregyháza – Mátészalka által határolt háromszög közepén). A kedvező közlekedési adottságok mellett azonban több hiányosság is kirajzolódik:

- nincs megfelelő intermodális közlekedési csomópont,
- a közösségi közlekedés feltételei hiányosak, a Volán buszok járatai csak részben érintik az ipari parkot
- a hiányzó elkerülő út miatt a 471. út jelentős tranzitforgalma nagymértékben megterheli a belterületi úthálózatot – növelve a balesetveszély és a környezetszennyezés kockázatát,
- a kerékpárút-hálózat egyes szakaszai hiányoznak.

A feltárt közlekedési problémák ellenére Nyírbátor egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet saját tulajdonú létesítményeinek energiahatékonysági szempontú korszerűsítésére – beleértve a gépészeti, hőszigetelési rekonstrukciót és a megújuló energiaforrások (földhő, termálvíz, nap) használatát is, amihez kiváló a természeti adottságokkal rendelkezik.

Nyírbátor adottságai azonban nemcsak az energiagazdálkodás terén jók, hanem az idegenforgalom szempontjából is: a történelmi és vallási értékekre épülő kulturális és örökségturizmus mellett a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő felépítése óta egyre fontosabb a gyógy- és termálturizmus, aminek köszönhetően elsősorban a külföldi vendégforgalmi mutatók javultak (a vendégek mintegy fele a határon túlról érkezik). A turizmusban rejlő potenciálok kihasználhatóságát csökkenti a helyben elérhető kiegészítő szolgáltatások részleges hiánya – elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek tekintetében. Csökkenti a város vonzerejét, hogy az egyébként városias, esztétikus településkép összhatását rontják a roncsolt, alulhasznosított belvárosi területek.

Annak ellenére, hogy a KSH Helységnévtár adatai szerint a 2025. január 01-ei eszmei időpontban 11 137 fős lakónépességgel rendelkező Nyírbátor a hasonló nagyságrendű és elhelyezkedésű városokhoz képest számos előnyt tud biztosítani lakosai számára, mégis jelentős – bár folyamatosan

csökkenő - elvándorlás tapasztalható (2013 és 2023 között a lakónépesség száma mintegy 4%-kal csökkent, és ez a tendencia a mai napig fennáll), ami elsősorban a fiatal, magasabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat érinti – csökkentve ezáltal a város munkaerő-kínálatának mennyiségét és minőségét. A szelektív migráció sok esetben már a középiskola kiválasztásánál elkezdődik, ezért fontos a munkaadók igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő képzési rendszer kialakítása, amiben az önkormányzat ösztönző és koordinátori szerepet tud ellátni.

A város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével is javítható, aminek egyik kulcseleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város északi részén található szegregátumban élnek, de a negatív folyamatok nemcsak őket érintik. Ezek közül a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni (2023 januárjában 1 065 fő álláskeresőt tartottak nyilván, mely a kedvező munkaerőpiaci folyamatoknak köszönhetően 2025. május hónapban már csak 603 fő álláskeresőként való nyilvántartását adja), ami Nyírbátor bemutatott gazdasági ereje és az eredményesen megvalósított (köz)foglalkoztatási programok ellenére is a város egyik legnagyobb problémája. Ezt Nyírbátor és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a határmenti fekvésből származó előnyök intenzívebb kihasználása.

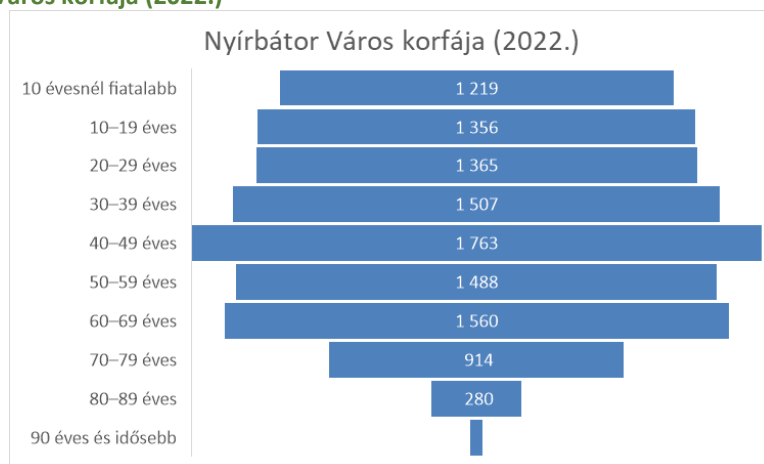
Jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálatára, módosítására kiemelten Nyírbátor Város szegregátumaiban élő, illetve a leszakadástól veszélyeztetett lakosság, a hátrányos helyzetű és a roma lakosság felzárkóztatása érdekében szükséges programok megvalósíthatóságának alátámasztása érdekében kerül sor.

Jelen városi szintű helyzetelemzés aktualizálásra és kiegészítésre kerül egyrészt az elmúlt időszakra vonatkozó friss adatokkal és az esélyegyenlőségi célcsoportokra vonatkozó helyzetelemzéssel.

2.1.1 Nyírbátorra jellemző főbb adatok (városi szintű helyzetelemzés aktualizálása, 2025.)

A Központi Statisztikai Hivatal 2022. év őszén végzett népszámlálást, amelyet az egész országban egy időben, azonos tartalommal és egységes módszertani alapon hajtottak végre, kiterjed minden lakásra és személyre. A népszámlálás révén pontos és részletes képet kaphatunk hazánk népességének nagyságáról, demográfiai jellemzőiről, egészségi állapotáról, iskolázottságáról, foglalkoztatottságáról, nemzetiségi és vallási összetételéről, élet- és lakáskörülményeiről. A 2022. évi népszámlálás adatai szerint Nyírbátor Városát 11 494 fő lakta a népszámlálás időpontjában. A település korfáját az alábbi ábra szemlélteti:

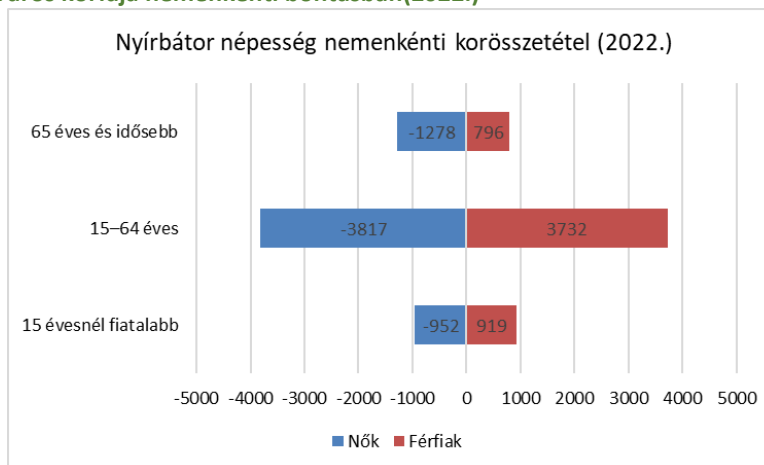
1. ábra: Nyírbátor Város korfája (2022.)

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

A Város népessége csökkenő, 2001. évi census alkalmával még 13 433 fő, míg a 2011. évi népszámláláskor már csak 12.719 fő került regisztrálásra- A 2022. évi adatok alapján lakosság 52,6%-a nő, a település korfáját nemenkénti bontásban az alábbi ábra szemlélteti.

2. ábra: Nyírbátor Város korfája nemenkénti bontásban(2022.)

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

A csökkenő lakosságszám egyik alapvető oka a természetes szaporodás negatív egyenlege. Nyírbátor Városára is jellemző az az országos tendencia, hogy egyre kevesebb gyermek születik. A gyermekvállalás visszaesése több tényezőre is visszavezethető, de a bevezetésben kifejtett külső tényezők (világjárvány, gazdasági válság, közeli háború) egyértelműen negatívan befolyásolja azt.

1. táblázat: Természetes szaporodás, fogyás

	2019	2020	2021	2022	2023	2024

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)	-1,5	-2,9	-1,8	-3,2	0,4	-1,1
--	------	------	------	------	-----	------

(Forrás: KSH – TEIR)

A népességcsökkenés további fontos okozója, hogy rendre többen költöznek el a városból, mint ahányan esetleg odaköltöznek. Vándorlási egyenleg értékét az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete adja (ezer lakosra vetítve). Az odavándorlási és elvándorlási arányszám különbsége a belső vándorlási egyenleg, amely azt mutatja meg, hogy egy adott település népessége valamely évben hány ezrelékkal nőtt vagy csökkent a belső vándorlás következtében. Az elmúlt évek tendencia szerűen negatív vándorlási egyenleget mutatnak a lentiek szerint:

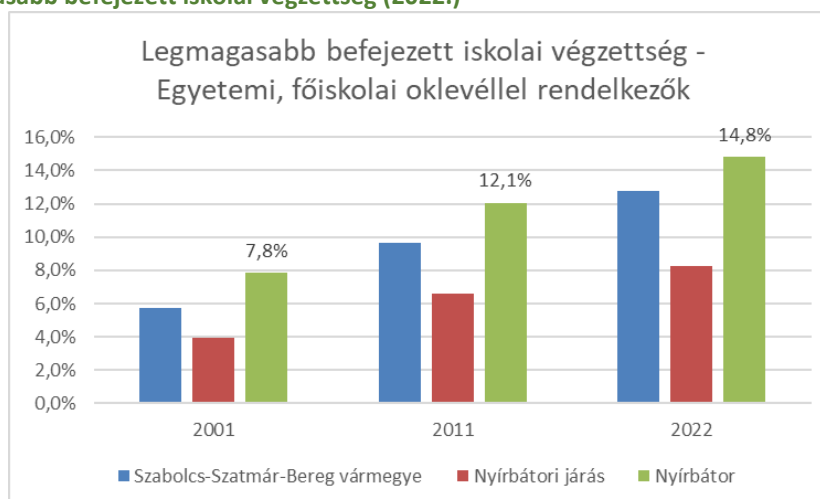
2. táblázat: Belföldi vándorlási egyenleg

Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	-10,3	-15,8	1,4	-9,7	-17,5	-12,2

(Forrás: KSH – TEIR)

A lakosság képzettsége javuló tendenciát mutat. A lenti ábrán az elmúlt három országos népszámláláskori adatok tekinthetők meg, referencia értéként Nyírbátorra vonatkozó adatokon túl a vármegyei és a járási adatsorokkal kiegészítve. Megjegyzendő, hogy a vármegye egyik decentrumának tekintett Nyírbátor – hasonlóan a többi nagyobb vármegyei településhez – tömöríti a magasabb végzettségű lakosságot, míg a kis településeken – megfelelő munkalehetőség híján – eleve alacsonyabb a magasán képzettek aránya.

3. ábra: Legmagasabb befejezett iskolai végzettség (2022.)

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

A 2022. évi népszámlálás során felmérésre került a lakosság gazdasági aktivitása is. A 2022. évi census alkalmával a településen 4564 darab háztartást regisztráltak, ezek közül 1461 darab háztartásnál (a háztartások 32,01%-ában (!) nincs foglalkoztatott a háztartásban. Az 20 évben (az megelőző kettő országos népszámlálás adatai alapján) a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya csökkent, de így is szignifikánsan magas ez az érték. Nyírbátorban az aktív korúak 45,0%-a tekinthető gazdaságilag

aktívnak. Ezzel az értékkel a település a vármegyei járásszékhelyek által képviselt gazdasági aktivitási átlaghoz illeszkedik.

4. ábra: Gazdasági aktivitás (2022.)

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

A lakosság 13,1%-ának legmagasabb befejezett iskolai végzettsége az általános iskola 8. évfolyama, középfokú végzettséggel, szakmával sem rendelkeznek. A lakosság képzettségi mutatói bár javuló tendenciát mutatnak, az országos értékektől még sajnos elmaradók. Többek között emiatt is elmondható, hogy a magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya sajnos alacsony. Referencia értéként a megyeszékhely adatai szerepelnek a lenti táblázatban, melyhez megjegyzendő, hogy az országos és a fővárosi átlaghoz képest alacsonyabb értékkel bír.

3. táblázat: Magas presztízsű foglalkoztatási csoportok

Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nyírbátor	15,9	16,7	19,8	19,9	20,1	20,7
Nyíregyháza	27,2	27,9	32,6	33,2	33,1	33,5

(Forrás: KSH – TEIR)

A magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak arányának alacsony értékéből is adódóan az egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem alacsony; a járási értékekhez képest magas, de az országos értékektől jelentősen elmaradó. A vármegye és így Nyírbátor Város lakosainak iskolázottsági, képzettségi viszonyainak az országosnál lényegesen kedvezőtlenebb alakulásában lényegi összefüggés mutatható ki a változás és a munkamegosztás hierarchikus szerkezetének változása (a vezető állású- és értelmiségi foglalkozási státuszok kínálatának beszűkülése) és a vándorlási intenzitása között, ami azt sejteti, hogy a megfelelő munkamegosztási státuszok hiányában más képzettségi rétegeknél tömegesebbé vált a felsőfokú végzettségűek, az értelmiségiek elvándorlása, továbbá be- ill. visszaköltözésének elmaradása. Továbbá ismert, hogy számos magas beosztásban a városban dolgozó lakhelyeül nem választja Nyírbátort, akár a 30-40 kilométeres távolságban lévő Nyíregyházáról is ingázva vállalnak munkát a településen.

4. táblázat: Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem (Ft)

Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem (Ft)	2019	2020	2021	2022	2023

Nyírbátor	1 318 921	1 386 940,6	1 550 854,4	1 882 052,1	2 142 999,1
Nyíregyháza	1 570 922	1 684 631,7	1 904 525,2	2 320 714,3	2 696 333,6

(Forrás: KSH – TEIR)

Nyírbátor helyi gazdasági relatíve erős, ezt tükrözi, hogy naponta bejáró foglalkoztatottak száma magas, amely az országos népszámlálások közötti időszakban szignifikánsan nőtt is, ahogy a lenti táblázat mutatja.

5. táblázat: Foglalkoztatottak (2022.)

A foglalkoztatott népesség településenként	2011	2022
Foglalkoztatottak száma	4 446	5 172
A helyben foglalkoztatottak száma	6 817	12 333
A helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottak száma	3 717	3 977
A más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma	729	1 195
A naponta bejáró foglalkoztatottak száma	3 100	8 356

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat tartja nyilván a munkanélküli lakosságot. Regisztrált munkanélküli az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes kirendeltséggel együttműködik, és akit az illetékes kirendeltség álláskeresőként nyilvántart. Az elmúlt időszakban Nyírbátor tekintetében az alábbi adatsorok jellemzik a települési munkanélküliséget:

6. táblázat: Munkanélküliségi adatok

	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Munkav. korú népes. fő	Relatív mutató %	Arányszám
2025. május hó	603	288	7 359	8,19	2,28

(Forrás: NFSZ; saját szerkesztés)

A táblázat értelmezéséhez megjegyzendő, hogy munkavégzésre alkalmas korú népesség alatt a KSH népszámlási ill. népességnyilvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerinti 15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma értéket értjük. A táblázatban szereplő relatív mutató az adott településen – esetünkben Nyírbátor - a nyilvántartott álláskeresők arányát jelzi a munkavállalási korú népesség %-ában. Az arányszám mutatja meg a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított arányát, amely Nyírbátor esetében több, mint kétszeres értékkel bír.

A munkaerőpiacon nehezebben helyezkednek el azok, akik alacsony iskolai végzettséggel bírnak. Sajnos Nyírbátor esetében igen magas azoknak az álláskeresőknek az aránya, akik legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel bírnak. nyilvántartott álláskeresők nagy része csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Az alacsony végzettség, a szakképzettség hiánya hátrányt jelent a munkaerő-piacon. A munkaügyi központ képzésekkel, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása – igyekszik reintegrálni az álláskeresőket a munka világába. Az alacsony iskolázottsági szint beszűkíti a munkahelyhez jutás lehetőségét. A változás egyik feltétele a képzettség megszerzése. A településen élő tartós munkanélküliek jövedelmi helyzete nem teszi lehetővé az iskolába járást, aminek egyik oka az anyagiakban keresendő. A képzés ideje alatt ugyanis elesnének az alkalmi munkából származó jövedelemtől. A munkaügyi központ számos eszközzel – átképzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú munka támogatása – igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába. A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű csoportok a gazdasági válság következményeként egyre tartósabban szorulnak ki a

munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét.

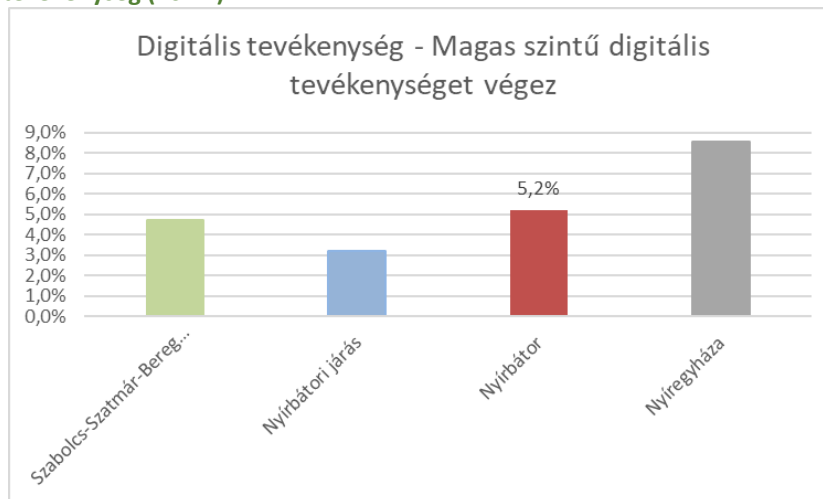
7. táblázat: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők

Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	72	66,5	69,9	67,9	66,3	67,4

(Forrás: KSH – TEIR)

A lakosság relatíve alacsonyabb iskolai végzettsége miatt is lehetséges, hogy a nyírbátoriak közül igen kevesen végeznek magas szintű digitális tevékenységet.

5. ábra: Digitális tevékenység (2022.)

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

A 2022. évi népszámlálás alapján Nyírbátorban 4827 darab lakás volt, ebből lakott lakás 4564 darab volt. A lakásépítés az elmúlt időszakban Nyírbátorban is visszaszorult, 2001–2010 között 2030 darab, 2010 után 154 darab lakás épült a településen. A lakások közül 3033 darab összkomfortos. Jelentős azonban sajnos az alacsony komfort fokozatú lakások aránya.

8. táblázat: Alacsony komfort fokozatú lakások

Alacsony komfort fokozatú lakások és lakott üdülők aránya (százalék)	2022
Nyírbátor	4,7
Nyíregyháza	1,6

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

Nyírbátor Városra vonatkozó friss adatokból is megállapítható az a szükséglet, hogy a település humán infrastruktúrájának fejlesztése fontos feladat továbbra is. A tervezett beavatkozás ehhez egyértelműen hozzájárul.

A beavatkozás megvalósulása segíti a települést abban, hogy a folyamatosan változó külső környezetben és az egyre élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzetben a rezilienciája erősödjön Nyírbátornak. A megerősített humán infrastruktúra hatékonyabb abszorpciót eredményez, egy esetleges negatív társadalmi hatást már jelenleg is jó eséllyel ki tud védeni a város és gyorsan tud regenerálódni. Az egészségügyi és szociális ellátó intézmények számára a beavatkozás révén optimálisabb elhelyezése lenne, növelve ezzel a humán rendszer adaptációját, rugalmas alkalmazkodását.

A közszolgáltatások alapvető elemeit a települési önkormányzatok biztosítják, Nyírbátor Város felismerve lehetőségeit és kötelességeit az inkluzív és minőségi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés javítása az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás területén, a társadalmi reziliencia növelése érdekében tervezi a nevezett beavatkozás megvalósítását.

2.1.2 Esélyegyenlőségi csoportokra vonatkozó helyzetelemzés (2025.)

Nyírbátor Város Képviselő-testületének 96/2025 (VII. 17.) önkormányzati határozatával került elfogadásra a 2023-2028-as időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program második felülvizsgálata, melyben az alábbi esélyegyenlőségi célcsoportok kerültek meghatározásra:

- I. A mélyszegénységben élők és a romák
- II. A gyermekek
- III. A nők
- IV. Az idősek
- V. A fogyatékkal élők

Az esélyegyenlőségi csoportok életminőségének javításához, re-integrációjához szükséges, hogy az egyes szolgáltatási területek összehangolt feladatvégzése. Kiemelten az alábbi szolgáltatási területek vizsgálata indokolt:

1. Egészségügyi alap- és szakellátás
2. Szociális ellátások
3. Oktatás-képzés teljes szolgáltatási köre
4. Lakhatás, infrastruktúra, közbiztonság

1. Egészségügyi alap- és szakellátás Nyírbátorban

Egészségügyi alapellátások

Nyírbátor város alapellátási rendszere stabilnak mondható, azonban a preventív ellátásokhoz és a lakossági egészségfejlesztési szolgáltatásokhoz való hozzáférésben jelentős különbségek tapasztalhatók. A leginkább érintett csoportok a szegregátumokban élő lakosok, gyermekek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők és romák.

Fő hiányosságokként – figyelembe véve a HEP megállapításait is az alábbi problémák azonosíthatók:

- Az egészségügyi szűréseken alacsony részvételi arányok, különösen a hátrányos helyzetű és roma lakosság körében.
- Továbbra is jelentős igény mutatkozik dohányzásról és alkoholoról leszoktató programok szervezésére.
- Szükséges a lakossági egészségtudatos életmódot erősítő programok bővítése (életmód-tanácsadás, táplálkozás, mozgásprogramok).
- Hiányzik a szülők és gyermekek számára szervezett egészségnevelő, felvilágosító előadások rendszeresítése.
- A háziorvosi praxisok leterheltek, több praxisban előregedő háziorvos dolgozik, a hátrányos helyzetű és roma gyermekek azonban kikerülnek az alapellátás látóköréből a helytelen szülői magatartás miatt.
- A védőnők terheltsége a vármegyei átlag felett van, különösen a szegregált területeket érintő körzetekben.
- A fogászati prevencióhoz és kezelésekhöz való hozzáférésben jelentős a különbség a településrészek között.
- A megelőző ellátások tekintetében alkalmoszerű a lakosság, kiemelten a hátrányos helyzetű és roma lakosság elérése. A lakosság egészségtudata alacsony, különösen a szűrések és életmódváltás tekintetében. Bár Nyírbátorban működik EFI, a szolgáltatások tényleges igénybevételében jelentős szociális egyenlőtlenség figyelhető meg.

Kiemelendő, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében mindössze 8 településen működik Egészségfejlesztési Iroda (EFI): Baktalórántháza, Csenger, Fehérgyarmat, Mátészalka, Nagykálló, Nyírbátor, Nyíregyháza, Vásárosnamény, vagyis Nyírbátor EFI-t működtet, ami térségi előnyt jelent. Emiatt Nyírbátorban a prevenció szolgáltatások potenciálisan széles körben elérhetők, de a célcsoportok bevonása gyenge. A szegregátumokban élők elérése csak helybe vitt, mobil

szolgáltatásokkal biztosítható. A megyei szolgáltatáshiány erősíti Nyírbátor térségi szerepét, és indokoltá teszi a prevenció kapacitások fejlesztését.

Egészségügyi szakellátások

A szakellátáshoz való hozzáférés a vármegye egész területén jelentős területi különbségeket mutat, számos szakellátási forma csak Nyíregyházán vagy Kisvárdán érhető el. Nyírbátor esetében kiemelendő, hogy röntgendiagnosztikai ellátás Nyírbátorban is biztosított.

A Nyírbátor és kistérségi vonzáskörzete járóbetegjeinek ellátásának működtetője 2006 augusztusától a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház. A Nyírbátori szakrendelő teljes felújítása 2010-ben történt meg. Az elérhető szakellátások: belgyógyászat; diabetológia; szülészet-nőgyógyászat; gyermekgyógyászat; fül- orr-gégészet; bőrgyógyászat; szemészet; reumatológia; ortopédia; tüdőgyógyászat (szakrendelés és gondozás); laboratórium; röntgen; fogászati röntgen.

Fő hiányosságokként – figyelembe véve a HEP megállapításait is az alábbi problémák azonosíthatók:

- A nőgyógyászati, krónikus gondozási és más szakrendelésekhez való eljutást a közlekedési feltételek korlátozzák.
- Az idősek és a fogyatékossgal élők számára a szakellátás fizikai elérése gyakran segítség nélkül nem megoldható.

Nyírbátorban a következő csoportok számára különösen nehéz a szakellátáshoz jutás:

- szegregátumban élők,
- roma lakosság,
- mélyszegénységben élők,
- mozgásukban korlátozott személyek,
- idősek,
- kisgyermekes nők.

A közlekedési nehézségek és a távolsági járatok sűrűségének hiányosságai miatt sok esetben a háziorvosi beutalás ellenére sem jutnak el a lakosok a szakrendelésekre.

Kiemelt problémák az alapellátásban:

Az alapellátás tekintetében kezelendő probléma kiemelten az alacsony prevenció részvétel, a hiányos egészségkultúra, az egyenlőtlen hozzáférés a lakossági szűrésekhez. Ezen problémák a hátrányos helyzetű és roma lakosság körében, illetve egyéb okokból akadályozott célcsoportok (idősek, fogyatékkal élők, HH/HHH gyermekek) tekintetében hatványozottan tetten érhetők (HH és roma célcsoportok alulreprezentáltsága).

Kiemelt problémaként beazonosíthatók a szakellátásban a térségi egyenlőtlenség, a limitált szakrendelési elérhetőség, a közlekedési földrajzi akadályok, melyek az esélyegyenlőségi célcsoportoknál akut.

2. Szociális ellátások Nyírbátorban

A szociális szolgáltatási rendszer Nyírbátorban átfogó szerkezetet alkot, azonban a szolgáltatások tényleges elérésében – különösen a szegregált településrészek lakossága körében – továbbra is jelentős hiányosságok mutatkoznak. A leginkább érintett csoportok: a mélyszegénységben élők, a roma családok, a fogyatékossgal élők, az idősek és az egyszülős háztartások.

Nyírbátor Város Szociális Szolgálat az alábbi szociális alapszolgáltatásokat nyújtja:

- családsegítő és gyermekjóléti központ feladatellátása (Nyírbátor Járáshoz tartozó települések területén: Bátorliget, Encsencs, Kisléta, Máriapócs, Nyírbátor, Nyírbétek, Nyírbogát, Nyírcsászári, Nyírderzs, Nyírgelse, Nyírgyulaj, Nyírlugos, Nyírmihálydi, Nyírpilis, Nyírvasvári, Ömböly, Penészlek, Piricse, Pócspetri, Terem),
- családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás (Nyírbátor város területén),
- idősek, demens betegek nappali ellátása (Nyírbátor város területén),
- pszichiátriai betegek nappali ellátása (Nyírbátor város területén),
- házi segítségnyújtás (Nyírbátor város területén),

- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- támogató szolgáltatás,
- pszichiátriai betegek közösségi alapellátásával (Nyírbátor Város területén)

Fő helyi problémák és kihívások:

- A szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés: A szegregátumokban és a külterületeken élő lakosság nehezebben éri el a szolgáltatásokat – részben közlekedési, részben információs okokból.
- A szolgáltatások alulhasználata a HH csoportok körében: A rászorulóknak egy része nem veszi igénybe a rendelkezésre álló alapszolgáltatásokat.
- Humán erőforrás-korlátok: A szociális területen dolgozók leterheltsége magas, a nehéz élethelyzetű családokkal végzett munka időigényes.
- Erős együttjárás a szociális, lakhatási és egészségügyi problémák között: A HEP kiemeli, hogy a HH háztartások esetében a szociális problémák összetetten jelentkeznek (adósságkezelés, lakhatási bizonytalanság, mentális terheltség).
- Családi kompetenciák hiányosságai: A szegregált területeken élő családok egy részénél gyenge a pénzügyi, háztartásvezetési, gyermeknevelési ismeretek szintje.

Gyermekjóléti alapellátások

Nyírbátorban a Nyírbátor Város Szociális Szolgálat keretében működik a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (Család- és Gyermekjóléti Központ [Nyírbátor, Vár u. 1.]), amely gondozási, tanácsadási és közösségi programokkal támogatja a gyermekeket és a családokat. A Család –és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei Nyírbátor mellett a járás 19 településén (Bátorliget, Terem, Nyírvasvári, Piricse, Encsencs, Penészlek, Önböly, Nyírbétek, Nyírbogát, Nyírgelse, Nyírmihálydi, Nyírderzs, Nyírlugos, Kisléta, Nyírcsászári, Nyírpilis, Nyírgyulaj, Máriapócs, Pócspetri) látják el a hatósági intézkedéssel kapcsolatos feladatokat, a Család –és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítői Nyírbátor város lakosainak biztosítják az alapszolgáltatást.

A szolgálat fő feladatai:

- gyermekek veszélyeztetettségének feltárása,
- családlátogatások,
- tanácsadás a szülők számára (nevelés, életvezetés, pénzgazdálkodás),
- kapcsolattartás elősegítése,
- közösségi programok szervezése.

HEP szerinti megállapítások:

- A gyermekek veszélyeztetettségének aránya magasabb a szegregátumokban.
- A HH családok bevonása folyamatos erőfeszítést igényel.
- A családok gyakran halmozott problémákkal küzdenek (adósság, munkanélküliség, lakhatás, mentális terheltség).
- A szülők kompetenciahiányai (gyermeknevelés, háztartásvezetés) kiemelkedő problémát jelentenek.
- A gyermekjóléti szolgálat humán erőforrás-terhelése magas.
- a nevelőszülői hálózat leterhelt,
- a speciális szükségletű gyermekek elhelyezése nehezen megoldható,
- az ellátásokból való lemorzsolódás és visszaesés a HH családok esetében magasabb arányú.

3. Oktatás - képzés

Az oktatási és képzési szolgáltatások a társadalmi felzárkózás kulcsterületei. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, roma, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek esélyeinek javítása kiemelten jelenik meg Nyírbátor Város stratégiájában is.

Nyírbátor oktatási rendszere térségi központi szerepet tölt be, ugyanakkor a szegregált településrészekben élő gyermekek hozzáférése és eredményessége terén továbbra is jelentős különbségek mutatkoznak.

Köznevelési alapfeladatok

Óvodai ellátás

Nyírbátor óvodai ellátása széleskörű, de az igénybevevők társadalmi összetétele alapján szegregációs kockázatok azonosíthatók.

Főbb helyi jellemzők (HEP alapján):

- A HH és HHH gyermekek aránya az óvodákban átlag feletti.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak aránya magas.
- A roma gyermekek aránya az óvodai csoportokban jelentősen felülreprezentált.
- A szülők egy része alacsony iskolai végzettségű, ami meghatározza a gyermekek óvodai felkészültségét.
- Az óvodák eszközellátottsága megfelelő, de a fejlesztő kapacitások (logopédia, fejlesztőpedagógia) túlterheltek.

Általános iskolai ellátás

Nyírbátorban több fenntartó és többféle intézménytípus biztosít általános iskolai ellátást, ami széles választási lehetőséget teremt a szülők és a gyermekek számára. Nyírbátorban az általános iskolai ellátást különböző fenntartók – az állami tankerület, a katolikus és a református egyház – működtetik. Az intézmények profilja sokszínű, az általános iskolától a két tanítási nyelvű képzésen át a gyógypedagógiai ellátásig terjed. Ennek eredményeként a szülők több, jól elkülönülő pedagógiai és szervezeti háttérrel rendelkező intézmény közül választhatnak.

9. táblázat: Általános iskolai feladatellátó intézmények Nyírbátorban

OM azonosító	Intézmény neve	Fenntartó
033660	Báthory István Katolikus Óvoda, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium	Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegeye
038585	Nyírbátori Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Mátészalkai Tankerületi Központ
200915	Nyírbátori Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	Mátészalkai Tankerületi Központ
201716	Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda	Nyírbátori Református Egyházközség

(Forrás: Oktatási Hivatal [<https://kir.oktatas.hu/kirint.search/>] / önkormányzati adatszolgáltatás)

Főbb helyi problémák:

- Tanulói teljesítményszintek közötti jelentős különbségek: A szegregált területeken élő tanulók tanulmányi eredménye és kompetenciamérési átlaga alacsonyabb.
- Szegregációs kockázatok az intézményválasztásban: Az egyházi intézményekbe történő áramlás növeli a társadalmi szelekciót.
- SNI és BTMN tanulók aránya térségi szinten magasabb az országos átlagnál: E tanulók felzárkóztatásában az EGYMI kulcsszereplő.
- A gyermekek iskolai lemorzsolódási kockázata magasabb a roma és HH csoportokban (korai iskolaelhagyás, hiányzások, tanulmányi kudarcok).
- Fejlesztő pedagógusok hiánya: A szolgáltatás elérhető, de kapacitása korlátozott.

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI)

Nyírbátor térségi jelentőségű EGYMI-intézménnyel rendelkezik: Nyírbátori Éltés Mátyás Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és EGYMI

Az intézmény a következő szolgáltatásokat biztosítja:

- SNI gyermekek integrált és szegregált nevelése, oktatása
- logopédiai, pszichológiai, gyógypedagógiai fejlesztések
- utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése (Nyírbátor térségében is)
- szakképzési lehetőségek sajátos nevelési igényű tanulók számára
- kollégiumi elhelyezés

Főbb területi problémák:

- az utazó szakemberek kapacitása szűkös,
- növekvő a SNI/BTMN tanulók száma,
- az óvodai és iskolai korai szűrés rendszere nem egységes.

Középiskolai oktatás

Nyírbátor középfokú oktatási kínálata két markánsan eltérő irányt képvisel. A Bethlen-iskola technikai és szakképző profillal működik, ahol iparos és szolgáltató szakmák, gyakorlatorientált képzések és közvetlen szakmai vizsgálhatóságok állnak rendelkezésre. Ez az intézmény elsősorban azok számára ideális, akik gyorsan piacképes szakmát szeretnének szerezni, illetve akik munka mellett kívánnak tanulni. Ezzel szemben a Báthory Katolikus iskola gimnáziumi képzést nyújt, amely általános műveltségi alapokra épít, és kifejezetten a továbbtanulást, a felsőoktatási felkészítést helyezi előtérbe. A két intézmény profilja így jól kiegészíti egymást, és biztosítja, hogy a családok és a diákok saját igényeik és céljaik szerint választhassanak a szakmai irányultságú technikum vagy a hagyományos, érettségire felkészítő gimnáziumi út között.

Felsőoktatás (egyetemi képzés)

A Nyírbátori Községi Felsőoktatási Képzési Központ elérhetővé teszi a felsőoktatást a térségben élők számára, a Debreceni Egyetem, a MATE és az Óbudai Egyetem kihelyezett képzéseivel. A kínálatban többek között agrár-, élelmiszeripari, gazdálkodási és mérnökinformatikus alapszakok szerepelnek, állami ösztöndíjas és önköltséges formában egyaránt.

4. Lakhatás

Lakásállomány Nyírbátorban

Nyírbátor Városában a 2022. évi népszámlálási adatok alapján 4.827 darab lakás van. Nyírbátor lakásállománya jól tükrözi a település fejlődési ütemét és történeti szerkezetét. A lakások megoszlása építési időszak szerint erősen koncentrált a 20. század második felére, különösen az 1961–1980 közötti évekre, amelyekben 2 209 lakás épült. Ez a teljes állomány közel fele, ami arra utal, hogy a város ebben az időszakban jelentős bővülésen ment keresztül, feltehetően ipari fejlesztések és lakótelepi építkezések hatására. A második legnagyobb csoportot az 1981–2000 között épült 1 475 lakás alkotja. Ez is jelentős – mintegy egyharmadot meghaladó – arányt képvisel, és a rendszerváltás előtti, illetve azt követő időszak lakásépítési lendületét tükrözi. Együttesen az 1961–2000 közötti négy évtizedben épült a város ingatlanállományának több mint 75 százaléka.

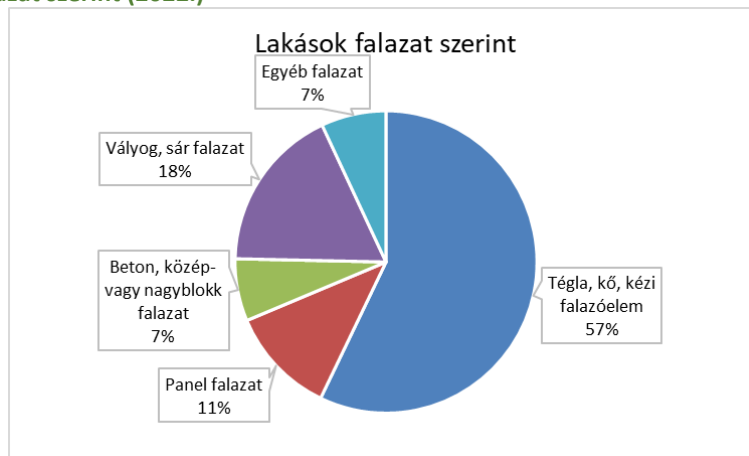
6. ábra: Lakások építési időszak szerint (2022.)

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

Nyírbátor lakásállománya jelentős szerkezeti diverzitást mutat a felhasznált falazóanyagok tekintetében, ugyanakkor egyértelműen kirajzolódik egy domináns kategória. A lakások többsége, 57 százalékuk téгла-, kő- vagy kézi falazóelemből épült, ami a hagyományos és tartós építési módok erős jelenlétét mutatja a településen. Ez a szerkezetbiztonság és az ingatlanok hosszú távú értékállósága szempontjából kedvező. A második legnagyobb arányt a vályog- és sárfalazatú lakások képviselik 18 százalékkal. Ez a hányad jelzi, hogy a régebbi építésű, alacsonyabb műszaki színvonalú ingatlanok továbbra is jelentős részét adják az állománynak. Ezek jellemzően energetikai és komfort szempontból fejlesztésre szorulnak, különösen ott, ahol a lakók anyagi helyzete nem teszi lehetővé a korszerűsítést.

7. ábra: Lakások falazat szerint (2022.)

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

Nyírbátor lakásállománya összesen 4 827 lakásból áll, amelynek összetétele jelentős mértékben a magasabb komfortfokozatú ingatlanok irányába tolódik. A teljes állomány több mint fele, 3 033 lakás (62,9 százalék) összkomfortos, ami a városi infrastruktúra és az életminőség általánosan kedvező szintjét jelzi. A komfortos lakások száma 1 568, ami további 32,5 százalékot képvisel. A két kategória együtt a teljes lakásállomány 95 százalékát teszi ki, ami kimagasló arány, és a település lakhatási színvonalának stabilitását mutatja. A félkomfortos lakások száma mindössze 41 darab, ami elenyésző, kevesebb mint 1 százalék. A komfort nélküli lakások 171 darabot tesznek ki, ami 3,5 százalékos arány, tehát még jelen vannak olyan lakhatási formák, amelyek eltérnek az alapvető komfortfeltételektől. A szükséglakások és egyéb lakáscélú helyiségek száma 14, ami 0,3 százalékot jelent, és elsősorban szociális vagy átmeneti lakhatási igényeket szolgál.

10. táblázat: Lakások osztályozása komfortfokozat szerint

Összkomfortos	3 033
Komfortos	1 568
Félkomfortos	41

Komfort nélküli	171
Szükség- vagy egyéb lakás	14

(Forrás: KSH – 2022. évi népszámlálás; saját szerkesztés)

Önkormányzati bérlakások

A településen a 2001 után megvalósult bérlakásépítések számottevően növelték a rendelkezésre álló lakásállományt. Ezek a lakások mindmáig bérlakás funkciót töltenek be, és piaci alapú feltételek mellett kerülnek hasznosításra. Az elmúlt években több felújítás történt az érintett épületeken; a lakhatási minőség fenntartása érdekében ugyanakkor szükségessé vált az állomány ismételt műszaki felülvizsgálata és korszerűsítése. Az önkormányzat jelenleg 133 lakótelepi bérlakással rendelkezik, továbbá 30 keretes beépítésű házat működtet bérlakásként, melyek közül 27 a vasút túloldalán található. A bérlakás-portfólió részeként működik a „fecskeház” program is, amely garzonlakások formájában biztosít legfeljebb öt évre lakhatást azoknak a fiataloknak, akik önálló életkezdést és családalapítást terveznek. A fecskeházban található 36 lakás érdemben hozzájárul a fiatalok helyben tartásához és életkezdésük támogatásához. Ezek a lakóegységek költségalapon üzemeltetett lakások, bérleti díjuk a piaci viszonyokhoz igazodik. A beköltözés feltétele a helyi munkaviszony vagy lakcím, valamint a bérleti díjnak megfelelő jövedelem igazolása. A fentiekől elkülönülten az önkormányzat további bérlakásokat is fenntart, amelyek bérleti díját önkormányzati rendelet szabályozza, és amelyek igénybevételéhez pályázat benyújtása szükséges. A vármegye kisvárosaihoz viszonyítva Nyírbátor jelentős bérlakás-állománnyal rendelkezik. A térség gazdaságának dinamikus fejlődése következtében a bérlakások iránti kereslet folyamatosan emelkedik. Ezt felismerve Nyírbátor Város Önkormányzata saját forrásból bérlakásépítési programot indított, amelynek célja a bejáró munkavállalók helyi letelepedésének ösztönzése és a munkaerő megtartása.

Az önkormányzat 2022-ben 236 db önkormányzati bérlakással rendelkezik:

- Fecskeházban 36 db lakás van.
- Pályázat útján hasznosított: 71 db lakás.
- Munkaköri lakások száma: 25 db.
- Bérlőkijelöléssel terhelt lakások száma: 6 db.
- Szociális bérlakások száma: 27db.
- Új önkormányzati bérlakások száma: 71 db.

Szegregátumok lakásállománya

Kiemelten a város északi területein, különösen a roma lakosság által sűrűn lakott övezetekben jelentős arányban fordulnak elő túlszűfolt lakások, amelyek felszereltsége és komfortfokozata elmarad a kívánatos szinttől. Az önkormányzat – a felújításokhoz szükséges források hiánya miatt – elsősorban a lakások értékesítését részesíti előnyben.

A hajléktalan személyek átmeneti elhelyezését az Éjjeli Menedékhely biztosítja. A szolgáltatást azok a felnőttkorú, nyírbátori lakcímmel rendelkező személyek vehetik igénybe, akik lakhatási helyzete nem rendezett vagy nem biztonságos. Az intézmény 10 engedélyezett férőhellyel működik, az elhelyezés két darab ötágyas szobában történik. Szükség esetén különálló orvosi szoba áll rendelkezésre. A bent tartózkodók részére heti rendszerességű orvosi ellátást biztosítanak.

Nyírbátor Város szegregátumaiban a lakhatási viszonyok kedvezőtlenek: a lakáscélú ingatlanok közel fele alacsony komfortfokozatú. A lakók jellemzően nem rendelkeznek azokkal a pénzügyi erőforrásokkal, amelyek a szükséges felújításokat lehetővé tennék, ezért a lakhatási helyzet érdemi javulása rövid távon nem várható. A szegregátumban a problémák koncentráltan jelentkeznek. A részben kiépítetlen úthálózat különösen az idősek számára jelent nehézséget, csapadékos időszakokban pedig sokszor a mentők és más gépjárművek sem tudják megközelíteni az utcákat. Az önkormányzat erejéhez mérten folyamatosan végzi a terület útfelújításait.

A közbiztonság javítása érdekében az jelentős számban térfigyelő kamerát telepítettek. A szegregátumban élők döntő többsége roma származású. A lakóterületen jellemzően az 1950-es években épült, szoba–konyha elrendezésű, kamrával rendelkező lakóházak találhatók, amelyek

eredetileg a „Bóni” dolgozóinak biztosítottak otthont. A csatornázás hiánya miatt a WC-k hagyományosan az udvaron kaptak helyet. A saját tulajdonú ingatlanokban élő lakosok anyagi helyzete nem teszi lehetővé a szükséges felújítások vagy tereprendezési munkálatok elvégzését. A terület felszámolása nem reális alternatíva, mivel az alacsony ingatlanérték miatt az itt élők nem tudnának új lakást vásárolni, és az önkormányzat nem rendelkezik elegendő cserelakással. A lakások jelentős része alacsony komfortfokozatú; több otthonban – a rendszeres önkormányzati lakásfenntartási támogatás ellenére – a díjtartozás miatt a szolgáltató kikapcsolta az áramot. A lakások jelentős részében nincs kiépített mellékhelyiség.

11. táblázat: Nyírbátor SWOT-elemzése

	Erősségek	Gyengeségek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn ■ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A terciér szektorban működő vállalkozások száma emelkedik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus) ■ "Legyél Te is Nyírbátori!" program 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik ■ Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban a rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment ■ A helyi iparűzési adó meghatározó része a Versenyképes Járások Program alapján elvonásra kerül.
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az élveszületések száma meghaladja a halálozásokét, így természetes szaporodásjellemző a városban ■ A lakosság iskolai végzettsége a vármegyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ A város kiemelkedő ingázási célpont ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat ■ A civil szervezetek több területen is aktívak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A szelektív elvándorlás mértéke nem csökken kellő gyorsasággal ■ Folyamatos a társadalom előregedése ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya

	Erősségek	Gyengeségek
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek és az önkormányzat között 	
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól hasznosítható ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására ■ Magas az erdőszűkség ■ Gazdag a flóra- és faunavilág ■ A város környezeti állapota megfelelő (pl. víz- és levegőminőség) ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Szegregátumok állapota és annak közlekedési kapcsolatai nem megfelelőek ■ Nagy a város külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közszféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatóak a városközpontban ■ A város egyes részein viszonylag alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok egy része felújításra szorulnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom részben megterheli a város belterületi úthálózatát ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos
Közszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére ■ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, illetve egyes szolgáltatások esetében a térség lakosai számára is ■ Aktív kulturális, közösségi és sportélet jellemző a városban ■ A közszolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ Az önkormányzat befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés) ■ Az egészségügyi és szociális ellátóhálózat leterhelt, valamint a hátrányos helyzetű esélyegyenlőségi csoportok elérhetősége alacsony, azok alulreprezentáltak.

	Lehetőségek	Veszélyek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az M3 autópálya, a fel- és lehajtó csomópont közelsége növeli a térbeli helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tőkevonzó képességét ■ Újabb jelentős befektetők jelennek meg a városban ■ Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erősödik ■ Intenzívebbé válnak a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok ■ Erősödik a város logisztikai szerepköre ■ K+F tevékenységek jelennek meg a primer, szekunder szektorokban ■ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek ■ A bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése prognosztizálható hazai és európai szinten egyaránt ■ A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik ■ A nem kiemelt termőhelyi adottságú területek által érintett településként a mezőgazdaság speciális támogatása várható ■ Nőhet a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet ■ A vendégforgalomban előtérbe kerül a kulturális és örökségturizmus, valamint a gyógy-, wellness- és termálturizmus ■ Csökken az idegenforgalom szezonálisitása ■ A város vonzerő- és szálláshelykínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kiskereskedelmi tevékenység keresleti és kínálati viszonyai kedvezőtlenül változhatnak a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt ■ A kedvezőtlen pénzügyi folyamatok és az energjaválság tovább gyűrűző hatásai miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés Magyarország és Kelet-Közép-Európa iránt ■ Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai a gazdaság minden területén ■ A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak ■ A turisztikai tendenciák negatívan alakulnak ■ Tovább növekednek a különbségek a járási központ és a többi település között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet ■ Betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt ■ A népesség átlagos iskolázottsági szintje emelkedik ■ A civil szervezetek megerősödnek és a város fejlődésének aktív résztvevőivé válnak ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható ■ A marginális csoportok re-integrációja mind társadalmi, mind gazdasági értelemben. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas iskolai végzettséget igénylő munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás csökkenti a város potenciális munkaerő bázisát ■ Folytatódik a népesség elöregedése és az inaktív arányának emelkedése ■ A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik, akut problémájuk ■ A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki ■ Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül ■ A közeli vármegyeszékhely és régióközpont elszívó hatása erősödik ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható ■ Nincs elegendő lakás és bérlakás a településen

	Lehetőségek	Veszélyek
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítására iránti igény ■ A város arculatához illeszkedő beépítések történnek ■ Nő a magánereős építkezések és felújítások száma ■ Az elkerülő út megépítésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot ■ A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az energiatülszórás fokozódik ■ A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában ■ Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba ■ A további közlekedési fejlesztések elhúzódnása miatt a település elérési mutatói nem javulnak ■ Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Közszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A járásközpontok jogköre bővíthet, fejlesztési forrásai növekedhetnek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható ■ Az egészségügyi és szociális ellátórendszer hatókörének, esélyegyenlőségi csoportok tagjainak elérési rátájának növelése kapacitásnöveléssel, szemléletformáló akciókkal. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat ■ Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai csökkennek ■ Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járási központi szerepköréből adódó lehetőségeket ■ Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható ■ Az ellátórendszer hatókörén kívül maradt esélyegyenlőségi csoportok életminőségének további romlása, társadalmi feszültségek erősödése.

2.1.3 Nyírbátor települési térviszonyulások komplex környezetpszichológiai és urbanisztikai mintázata– Egy kérdőíves kutatás eredményei (TINLAB)

Készítette: Dr. Dúll Andrea és Balázs Bálint, ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Ember-Környezet Tranzakció Intézet, Környezetpszichológia Kutatócsoport

1. Bevezetés

A városi környezet ingerekkel és hatásokkal teli komplex rendszerében kiemelt szerepet kap az emberek egyes városi léptékben értelmezhető térrendszeréhez – például közterekhez, kulturális/társadalmi intézményekhez vagy különböző városi szolgáltatásokhoz – fűződő viszonya. Ebben a komplex, élményekkel teli városi miliőben felértékelődik a helyhez való érzelmi kapcsolat (helykötődés) és a település és éni-entitás közötti kapcsolat (helyidentitás) bonyolult rendszere (település otthonossága), hiszen, ha egy város(rész)ben, környéken jól érezzük magunkat, vagy kialakul egy személyes kötődés a térrésszel és térrendszerrel, akkor szívesen választjuk lakhelyünké a helyet, a régiót, vagy több időt töltünk el ott látogatóként.

Ebből a kiindulásból a célunk az volt, hogy feltérképezzük Nyírbátor lakosainak viszonyát a városhoz, valamint az, hogy megvizsgáljuk az ott élők egyes települési térrészekhez (közterekhez és egyes épített örökségi elemekhez) kapcsolható pszichológiai kapcsolódását. A vizsgálat alapja a település társadalmi-gazdasági, valamint fizikai jellemzőinek elemzése (támaszkodva a jelen ITS-ben is leírtakra), mely a lakosok városhoz való közvetlenül mérhető viszonyulásának (a várossal való elégedettségének) és településhez való látens viszonyulásának az általános érzelmi állapotukkal és az általuk vallott értékekkel összefüggésben történő keresztmetszeti kérdőíves vizsgálatával egészül ki.

A városi terek és az emberek közötti kapcsolat tesztelése empirikus kutatási lehetőségeket tartogat arra, hogy egy városrész fejlesztése, legyen az önkormányzati törekvés, vagy magántőke investíciója, adatalapon, visszakövethetően valósuljon meg.

2. A kérdőív felvételének módszertana

A kérdőíves kutatásban nagy hangsúlyt fektetünk a nyírbátori lakosok településsel kapcsolatos közvetlenül mérhető és látens viszonyulásának feltárására. Az ehhez szükséges kérdőívcsomagot a H-Building Hungary Kft. közvéleménykutató céggel vettük fel, személyes megkérdezéssel. A kutatást az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Kutatás-Értékelési Bizottsága kutatás-Értékelési engedély kiadásával (száma: 2022/302., 2022. június 13.) jóváhagyta.

A kérdőívcsomag Nyírbátor Város Önkormányzatának beleegyezését és az Önkormányzat hivatalos fórumain megjelenő hírt követően egy véletlen mintavételű, 300 fős reprezentatív mintán került felvételre, 2022. június-júliusában. A reprezentatív mintát a közvéleménykutató cég definiálta a kérdőív elején megfogalmazott főbb demográfiai adatok (nem, kor, végzettség stb.), a kérdőívfelvételi körzetek, és megfelelő módszertan alapján ügyelve arra, hogy a résztvevők ne egy szomszédságból kerüljenek ki. A kérdőívfelvételi körzetek a település Integrált Településfejlesztési Stratégiája és egy előzetes térszerkezeti elemzés alapján határoztuk meg. Az így lefolytatott adatfelvételnek a célja az volt, hogy a kérdőív válaszai helyhez (városrészhez) definiáltak legyenek és így a városrészek között összehasonlításokat lehessen elvégezni. Az otthonában/otthona előtt megszólított nyírbátori lakos a tájékoztató és beleegyező nyilatkozat elolvasását követően önkéntes beleegyezése után vehetett részt a kutatásban. A kutatásban személyes adat gyűjtése nem történt, így a kérdezőbiztos a résztvevő címét sem rögzítette (csupán a kérdőívfelvételi körzetet jelölte be).

2.1. A kérdőív adatfelvételének lebonyolítása

A kb. 25-35 perces, 7 részből álló kérdőívcsomagot helyszíni adatfelvétele laptopon történt, offline módban. Az eredményeket, a nyers adattáblát az adatfelvétel lezárulta után a közvéleménykutató cég elküldte részünkre, a közvéleménykutató cég elemzéseket nem végzett. A kérdőívcsomag részei voltak a szociodemográfiai és -ökonómiai kérdéseken túl a település konnotatív jelentésszintjeit mérő kérdőív, az étellel, a településsel és a közvetlen lakókörnyezettel való elégedettséget mérő kérdőívek, egy olyan kérdőív, amelynek kitöltésekor a válaszadónak különböző tényezőkről kell megítélnie, mennyire fontosak abban, hogy az adott településen, jelen esetben Nyírbátorban él. Ezeket túl a látens

viszonyulást mérő saját kérdések, a válaszadók általános érzelmi állapotát és az általuk vallott értékeket mérő kérdőívek, továbbá térszintaktikai saját kérdéseket is felvettünk.

3. A kérdőív leíróstatistikai eredményei

A vizsgálat N=300 fős, nemre és korra reprezentatív mintán alapult. Az alkalmazott adatfelvételi protokoll (előzetes tájékoztatás, beleegyező nyilatkozat és kérdezőbiztosi asszisztencia) magas adatminőséget eredményezett, így az elemzés során nem volt szükség esetszám-törlésre hiányzó adatok miatt. A válaszadók nemek szerinti megoszlása kiegyensúlyozott: 47% férfi (N = 141) és 53% nő (N = 159). A minta átlagéletkora 49,14 év (szórás = 17,125), az életkori intervallum 18-tól 84 évig terjed. A válaszadók iskolai végzettségét tekintve, a középfokú végzettséggel (érettségi) rendelkezők vannak a legtöbben a mintában (36,3%). Őket a szakmunkásképzőt végzettségű csoportja követi (35%), majd a felsőfokú végzettségűek 13%-a következik (általános iskolai végzettséggel a minta 11%-a, 8 általánosanál kevesebb osztállyal pedig a minta 4,7% rendelkezik).

A minta tagjai átlagosan 43,95 éve élnek Nyírbátorban, a válaszadók döntő többsége (74,7%) a településen született. A válaszadók 81,3%-a rendelkezik helyi ingatlan tulajdonnal, és ezen alcsoport 99,8%-a ténylegesen az adott ingatlanban életvitelszerűen tartózkodik. A háztartásszerkezetben a kétfős háztartások dominálnak (37,3%), őket a negyed- (21%) és harmadmagukkal (16%) egy háztartásban élők követik. Egyedül egy háztartásban 13,7%-uk, ötfős háztartásban pedig a minta 9%-a él (6-nál több fős háztartásban a válaszadók 3%-a él). Az egy főre jutó havi nettó jövedelem eloszlása szerint a leggyakoribb a 210 001 – 340 000 Ft-os sáv (16,7%). Az anyagi helyzettel való szubjektív elégedettség relatíve magas (56%), a kérdésben bizonytalanok aránya 31%, míg inkább a nem és egyáltalán nem elégedettek 13% a mintában. Továbbá vizsgáltuk a településsel való közvetlen elégedettség mértékét: Nyírbátorral általánosságban inkább és teljes mértékben a válaszadók 81%-a elégedett, a kérdésben bizonytalanok aránya 16,7%, míg csupán a minta 2,3%-a inkább nem és egyáltalán nem elégedett a várossal. A válaszadók 7%-a (21 fő a 300 fős mintából) szeretne egy éven belül elköltözni a településről.

3.1. Az elégedettségi és a helykötődés/helyidentitás skálák eredményei

A kutatás során a szubjektív jóllétet és a lokális kötődést három dimenzióban vizsgáltuk: a településsel való általános elégedettség, az étellel való elégedettség, valamint a közvetlen lakókörnyezeti elégedettség szintjét mértük. A méréshez 5 tételből álló, korábbi kutatásokban validált kérdéssorokat alkalmaztunk (lásd: Düll, 2017), ahol a válaszadók 7 fokú Likert-skálán jelezhetik egyetértésüket a kérdéssel. Így a településsel, étellel és a lakókörnyékkel való elégedettség skálák elméleti tartomány 5 és 35 pont között mozgott (5 tétel hetes skálán történő megítélése miatt), az eredmények középértéke pedig 20 pont.

A településsel való elégedettség mértéke 23,43 (SD = 7,966), mely szignifikánsan magasabb a 20 pontos középértéknél ($t(299) = 7,451$, $p < 0,001$, Cohen $d = 0,430$). Az étellel való elégedettségre vonatkozó skálán a válaszadók átlagosan 23,23 pontot (SD = 8,048) értek el, mely szintén szignifikánsan magasabb a 20-as középértéknél ($t(299) = 6,944$, $p < 0,001$, Cohen $d = 0,401$). A közvetlen lakókörnyékkel való elégedettségben a válaszadók visszajelezése alapján az átlag értéke 23,67 pont (SD = 8,037), mely szintén matematikailag magasabb a 20 pontos középértéknél ($t(299) = 8,037$, $p < 0,001$, Cohen $d = 0,456$).

A három elégedettségi mutató összehasonlítására végzett ANOVA próba szignifikáns, bár csekély mértékű, de eltérést mutatott ($F = 4,301$, $p = 0,020$, $\eta_p^2 = 0,014$). A poszt-hoc elemzések feltárták, hogy a lakókörnyezettel való elégedettség mértéke szignifikánsan magasabb az általános étellel való elégedettségnél ($p = 0,027$). Ugyanakkor nem mutatkozott statisztikailag igazolható különbség a településsel való elégedettség és a másik két dimenzió között ($p = 0,099$, illetve $p > 0,05$). Az eredmények robusztusságát nemparaméteres próbák is megerősítették. A három kérdőív belső konzisztenciáját Cronbach α koefficienssel ellenőriztük. A szakirodalomban elfogadott 0,7-es kritikus értékhez képest mindhárom alskála kiváló megbízhatósági mutatókkal rendelkezik: településsel való

elégedettség: Cronbach $\alpha = 0,979$; étellel való elégedettség: Cronbach $\alpha = 0,973$; lakókörnyezeti elégedettség: Cronbach $\alpha = 0,981$.

A kutatás kiemelt figyelmet fordított a szűkebb és tágabb környezethez fűződő látens viszonyulások feltárására. A szakirodalmi keretrendszernek megfelelően megkülönböztetjük a helykötődés (érzelmi alapú kapcsolódás) és a helyidentitás (a helyszín énképbe való beépülése) fogalmait. A válaszadók egy 10 tételből álló, 6 fokú Likert-skálán jelölhették attitűdjüket a tágabb környezetükhöz (elméleti tartomány: 10–60 pont; középpérték: 35 pont). Amennyiben összevonjuk a 10 tételt, akkor a minta átlagpontszáma 46,38 (SD = 9,483) volt, mely érték szignifikánsan magasabb a 35 pontos középpértéknél ($t(299) = 20,778$, $p < 0,001$, Cohen $d = 1,20$).

Az elemzés eredményeinek megbízhatóságának ellenőrzésére feltárási faktoranalízissel (EFA) vizsgáltuk (principal axis factoring módszerrel), és megállapítottuk, hogy a 10 tétel egyetlen közös faktorba rendeződött, ami arra utal, hogy a kérdéssor egy egységes látens konstruktumot mér (ezt a konstruktumot neveztük helykötődésnek és helyidentitásnak). A Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) mutató kiváló illeszkedést mutatott (0,945), a Bartlett-teszt $p < 0,001$, míg az MSA $> 0,5$ minden tétel esetében. A faktorsúlyok magas tartományban mozogtak (0,720 és 0,921 között). A modell által magyarázott varianciarányad 76,97%, ami jelentősen meghaladja a társadalomtudományi kutatásokban elvárt 60%-os küszöbértéket. A skála reliabilitását megvizsgálva kijelenthető, hogy a tíz tétel összevonása után a mérőeszköz belső konzisztenciája kiemelkedő, a Cronbach α együttható értéke 0,969. Így nyugodtan tudjuk a látens (a lakó és a lakókörnyéke közötti nem tudatosuló kapcsolat) folyamatok mérésére használni a mérőeszközünket.

3.2. A település által nyújtott szolgáltatások megítélése

A kérdőíves kutatásban a válaszadók szubjektív szempontrendszerét vizsgáltuk egy magyar nyelvre adaptált, városi szolgáltatásokat mérő kérdőív segítségével. A mérőeszköz célja annak feltárása volt, hogy a különböző szociális-társadalmi, környezeti és a mindennapi élet gyakorlati szempontjainak jellemzői milyen súllyal esnek latba abban, hogy a válaszoló Nyírbátorban él. Ezt a skálát neveztük el a település által nyújtott szolgáltatásokat mérő skálának. A válaszadók egy ötfokú fontossági skálán (ahol 1 a lényegtelen, 5 pedig a döntő fontosságú) értékelték az összesen 24 tételt; emellett opciójuk volt jelezni, amennyiben az adott jellemzőt nem tartották relevánsnak saját magukra vagy a városra nézve (0 szám jelölésével). Jelen elemzés azokra a tényezőkre fókuszál, amelyeket a megkérdezettek „nagyon fontos” (4-es jelölés) vagy „döntő jelentőségű” (5-ös jelölés) kategóriába soroltak.

Az eredmények alapján a nyírbátori lakosok számára elsődlegesen az egzisztenciális és a szociális-biztonsági tényezőkhöz kapcsolódó fogalmak voltak a legfontosabb tényezők abban, hogy a településen élnek. A legmagasabb prioritást a közbiztonság élvezzi, amelyet a megfizethető lakhatási feltételek, valamint a nyugodt, csendes környezet követ. Kiemelt jelentőséggel bír a szűkebb társas környezet, azaz a családi és baráti kapcsolatok fizikai közelsége a településen. Alacsony prioritású tényező az élénk éjszakai élet kínálata, valamint a szabadterei sportolási lehetőségek szerepelnek.

12. táblázat: Az egyes városi szolgáltatások fontossága (TINLAB)

Az egyes városi szolgáltatások fontossága abban, hogy a válaszadó a városban él – az adott tételt fontosnak jelölő (4-es vagy 5-ös válasz) válaszadók arányának csökkenő sorrendjében

tétel	%
Biztonságos a város	97%
Megfizethető lakhatás	95%
Csendes a város	94,3%
Családhoz és barátokhoz közel él	94%
Közel van a bevásárlási lehetőség	91,9%
Kellemes az időjárás	89,6%
Megfelelő a levegőminőség, a tisztaság stb.	89%
Szép a város	88,7%

tétel	%
Jó helynek ítéli a gyerekek számára	87,7%
Közel van a munkahely	86,7%
Munkája a városban van	86%
Közel vannak zöldterületek	85,3%
Segítségnyújtást és bizalmat tapasztal a lakókörnyezetben	83,9%
Jó a tömegközlekedési hálózat	82,9%
Érzi, hogy a közösséghez tartozik	81,1%
Gyalogosbarát a város	79,9%
Közel van az iskola	78%
Megfelelőnek gondolja az idősellátó helyeket	77,8%
Megfelelőnek gondolja arra, hogy az emberek találkozzanak	77,6%
Történelmi örökség van a városban	76,3%
Részt vesz a városban működő szervezetekben	75,5%
Közel vannak a szabadidős helyszínek	75,5%
Vannak szabadtéri sportolási lehetőségek	72,9%
Élénk az éjszakai élet	51,8%

4. A városrészek összehasonlítása

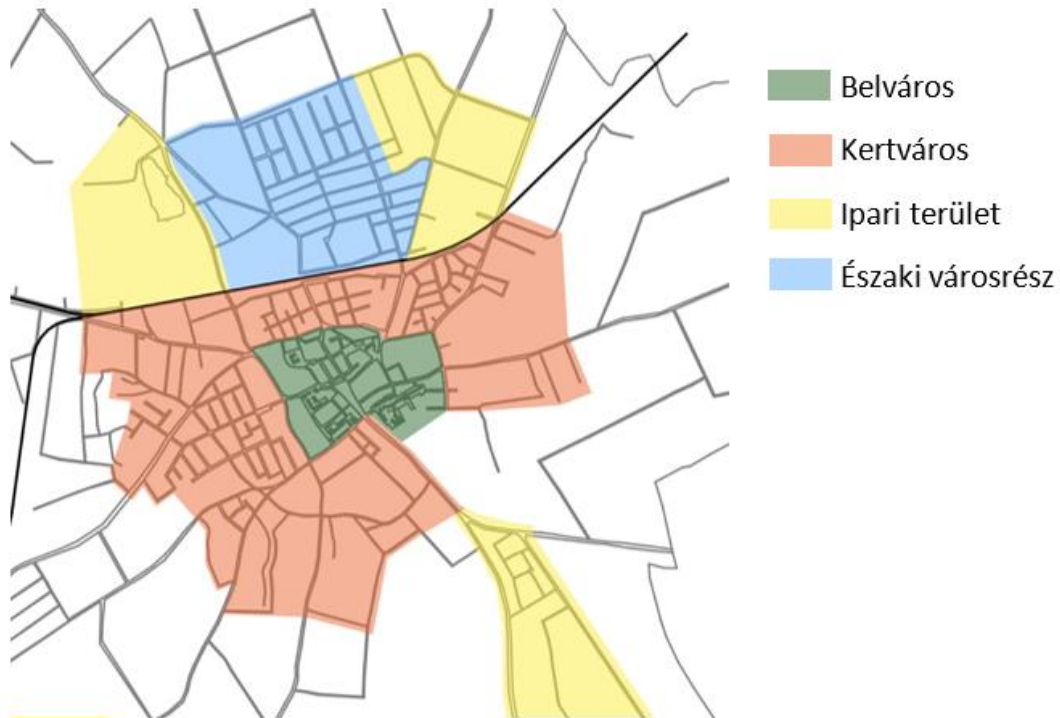
Az adatgyűjtés előtt meghatározott városrészek alapján a kérdőív eredményeinek további árnyalásához Nyírbátort négy különböző területre osztottuk: Belváros, Kertváros, Ipari terület és Északi városrész (szegregátum). A felosztás (és egyben az adatfelvétel) alapja, a település Integrált Településfejlesztési Stratégiája, melyben eredetileg 8 városrész szerepel – a mi felosztásunk ezeknek a kerületeknek a jellemzőit tükrözi. A Belváros eredetileg „Belváros” volt, a Kertváros két külvárosi negyedből áll („Víztorony, Csűröskert, Rózsakert” lakónegyed és „Délnyugat” lakónegyed). Az Ipari terület a város három ipari területén alapul („Déli ipari terület”, „Széna rét turisztikai terület” és „Ipari park” terület), és a szegregált területet a város két leginkább hátrányos helyzetű területével („Vasútállomás környéki ipari és gazdasági terület” és „Északi” lakónegyed) kombináltuk. A Nyírbátorban végzett kutatáshoz a városfejlesztési stratégián már régóta dolgozó városi szakértőket és az önkormányzat munkatársait is bevontuk, hogy a városrészek jól meghatározottak legyenek, így tudjunk eredményes összehasonlítást csinálni az egyes körzetek között.

A négy városrészben felvett kérdőívünk alapidemográfiája az alábbiak szerint alakul (a teljes város adatai: N = 300; 47% férfi (N = 141) és 53% nő (N = 159); minta átlagéletkora 49,14 év (szórás = 17,125)):

13. táblázat: A kutatásban beazonosított városrészek alapidemográfiája (TINLAB)

Szín a térképen	A városrész neve	N (fő; összes elemszám: 300)	A városrész demográfiája
	Belváros	58	31 nő (53,4%); kor átlag: 47,43 (SD = 17,67)
	Kertváros	149	80 nő (53,7%); kor átlag: 49,33 (SD = 16,84)
	Ipari terület	17	9 nő (52,9%); kor átlag: 53,59 (SD = 17,74)
	Északi városrész	76	39 nő (51,3%); kor átlag: 49,21 (SD = 17,25)

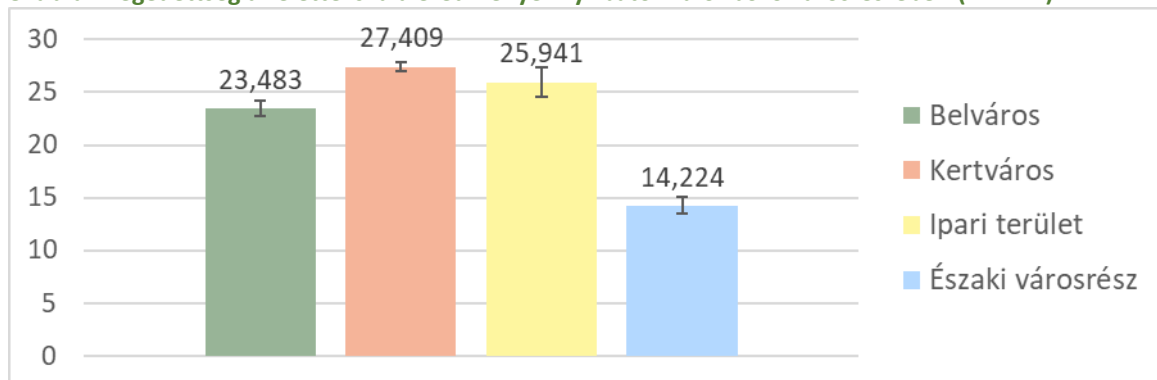
1. térkép: A kutatás során beazonosított városrészek területi lehatárolása Nyírbátorban (TINLAB)

4.1. Elégedettség az étellel

A teljes város mintáján mért étellel való elégedettség kérdőíven a válaszadók átlagosan 23,23 pontot (SD = 8,048) értek el. A városrészek között azonban szignifikáns eltérések mutathatóak ki (F = 83,81, p < 0,001, $\eta_p^2 = 0,459$): a szegregátumban élők értéke a legalacsonyabb, szignifikánsan alacsonyabb, mint a 3 másik körzetben élőké (p < 0,001). Viszont szignifikáns különbséget mérünk a Kertvárosban élők értéke és a Belvárosban élőkén értéke között, ahol a Belvárosban élők értéke alacsonyabb.

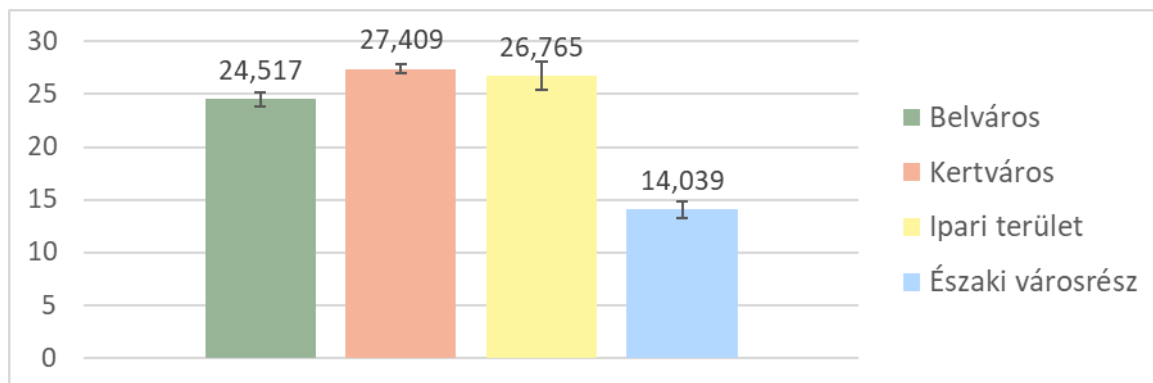
8. ábra: Elégedettség az étellel skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

4.2. Elégedettség a településsel

A teljes város mintáján mért étellel való elégedettség kérdőíven a válaszadók átlagosan 23,43 pontot (SD = 7,966) értek el. A városrészek között azonban szignifikáns eltérések mutathatóak ki (F = 95,26, p < 0,001, $\eta_p^2 = 0,491$): a szegregátumban élők értéke a legalacsonyabb, szignifikánsan alacsonyabb, mint a 3 másik körzetben élőké (p < 0,001). Viszont szignifikáns különbséget mérünk a Kertvárosban élők értéke és a Belvárosban élőkén értéke között, ahol a Belvárosban élők értéke alacsonyabb.

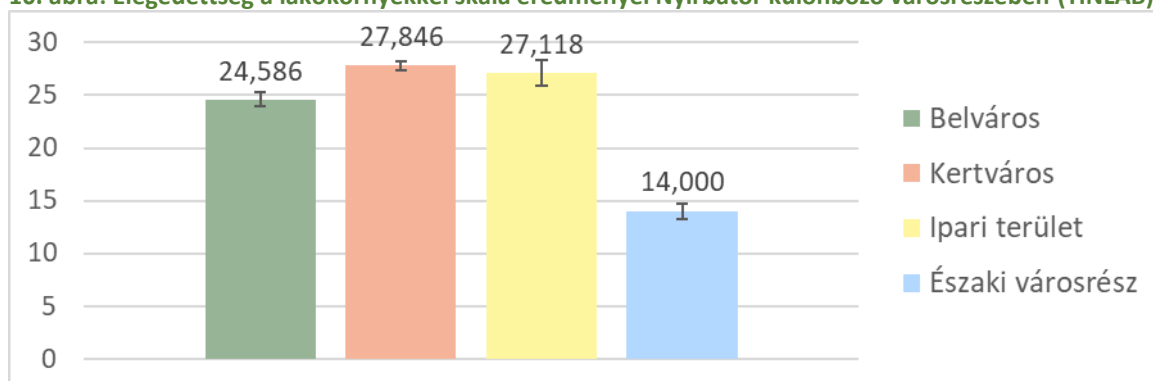
9. ábra: Elégedettség a településsel skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

4.3. Elégedettség a lakókönyékkal

A teljes város mintáján mért étellel való elégedettség kérdőíven a válaszadók átlagosan 23,67 pontot (SD = 8,037) értek el. A városrészek között azonban szignifikáns eltérések mutathatóak ki (F = 107,49, $p < 0,001$, $\eta_p^2 = 0,515$): a szegregátumban élők értéke a legalacsonyabb, szignifikánsan alacsonyabb, mint a 3 másik körzetben élőké ($p < 0,001$). Viszont szignifikáns különbséget mérünk a Kertvárosban élők értéke és a Belvárosban élőkén értéke között, ahol a Belvárosban élők értéke alacsonyabb.

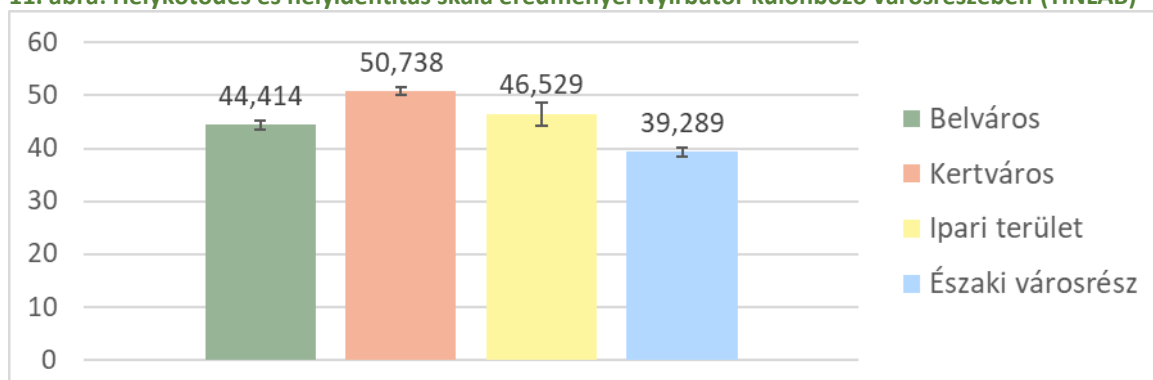
10. ábra: Elégedettség a lakókönyékkal skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

4.4. Helykötődés és helyidentitás

A teljes város mintáján mért helykötődés és helyidentitás kérdőíven a válaszadók átlagosan 46,38 pontot (SD = 9,483) értek el. A városrészek között azonban szignifikáns eltérések mutathatóak ki (F = 34,61, $p < 0,001$, $\eta_p^2 = 0,256$): a szegregátumban élők értéke a legalacsonyabb, szignifikánsan alacsonyabb, mint a 3 másik körzetben élőké ($p < 0,001$). Viszont szignifikáns különbséget mérünk a Kertvárosban élők értéke és a Belvárosban élőkén értéke között, ahol a Belvárosban élők értéke alacsonyabb.

11. ábra: Helykötődés és helyidentitás skála eredményei Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

4.5. A település által nyújtott szolgáltatások megítélésének különbségei a városrészekben

Egy korábbi kutatásban a település által nyújtott szolgáltatásokat vizsgáltuk, a városrészek szintjén (lásd: Balázs et al., 2023). Négy települési szolgáltatási csoportot alkottunk komponenselemzéssel a 24 tételes skálánkból. A négy települési szolgáltatási csoport (vagy komponens) a következő: társadalmi, környezeti, szabadidős, valamint munkahelyi/iskolai szolgáltatási jellemző. A négy városrész (Belváros, Kertváros, Ipari terület és Északi városrész) között jelentős különbségek figyelhetők meg Nyírbátor vonzerejének megítélésében. A Kertváros lakosainak Nyírbátor társadalmi és környezeti jellemzőit tartották a legvonzóbbnak (az utóbbi esetben jelentősen magasabb értékelést adtak, mint a Belvárosi lakosok), míg a város szabadidős környezete és a munkával/iskolával kapcsolatos jellemzői a Belvárosi lakosok körében kapták a legmagasabb értékelést (bár ez nem volt szignifikáns különbség a külvárosi lakosokhoz képest). Az Északi városrész lakosai mind a négy városi jellemző tekintetében szignifikánsan alacsonyabbnak értékelték a város vonzerejét, mint a Belvárosi és a Kertvárosi lakosok. Eredményeink arra utalnak, hogy a település különböző városrészeinek lakosai eltérően érzékelik városuk vonzerejét, azaz mérhető összefüggések mutathatók ki a települési adatok alapján meghatározott városi területek elosztása és az így meghatározott területeken élő lakosok városról alkotott véleménye között.

A fejlesztési stratégia szempontjából, különösen fontos a legfontosabbnak ítélt környezeti jellemző tételeinek megítélése a különböző városrészekben. Ebbe a komponensbe tartozó kilenc tétel a következő: A város biztonságos (alacsony bűnözés); Jó tömegközlekedési hálózat; Gyaloglásra alkalmas helyek, sétautak megléte; Megfizethető a lakhatás a városban; A város csendes; Megfelelő környezeti minőség (pl. levegőminőség, tisztaság stb.); Kellemes időjárás; A város szépsége; Történelmi örökség. Az egyes városrészek lakói különbözőképpen ítélik meg ezen tételeket is (és nemcsak a 24 tétel összességéből képezett négy komponens). A legszembetűnőbb különbségek az alábbi ábrák alapján a következő tételeknél figyelhetők meg.

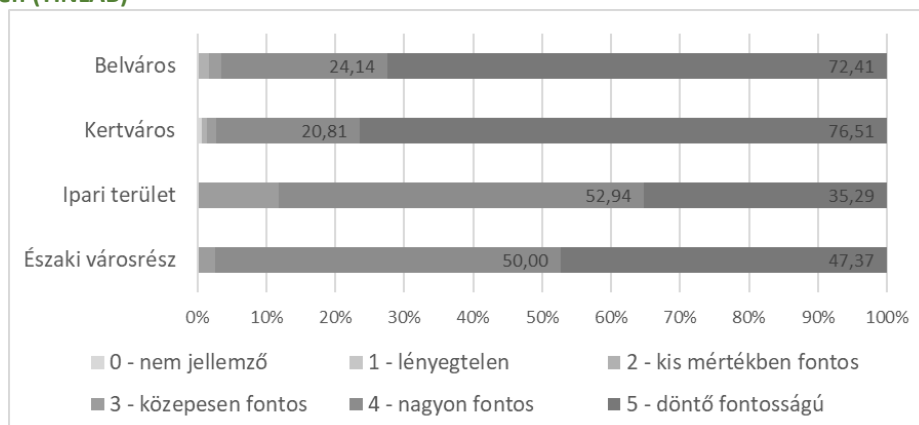
Bűnözés: Míg a Belváros és a Kertváros lakosai nagyon pozitívan ítélték meg ezt a városi jellemzőt, az Északi városrész (és az Ipari terület) lakóinál már a 4-es válasz a leggyakoribb erre a kérdésre.

Tömegközlekedés: A Kertváros válaszaiból az 5-ös a leggyakoribb, míg a többi városrésznél a 4-es a leggyakoribb.

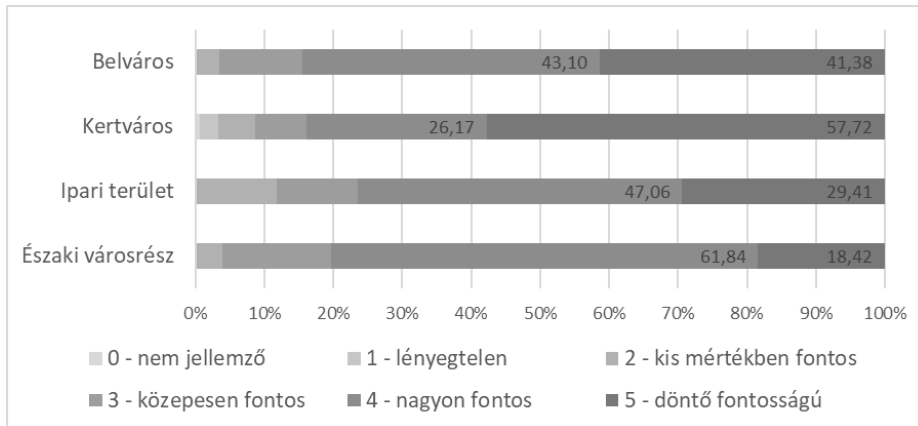
Gyaloglásra alkalmas utak: A Belváros és Kertváros lakosai egyértelműen pozitívan ítélik meg ezt a városi tulajdonságot, addig az Északi városrész (és az Ipari terület) lakóinál a 4-es válasz a leggyakoribb.

Megfizethető lakhatás: Egyedül a Kertváros (és az Ipari terület) lakói nyilatkoznak egyértelműen pozitívan a megfizethető lakhatásról a településen, a többi városrészben a 4-es válasz a leggyakoribb.

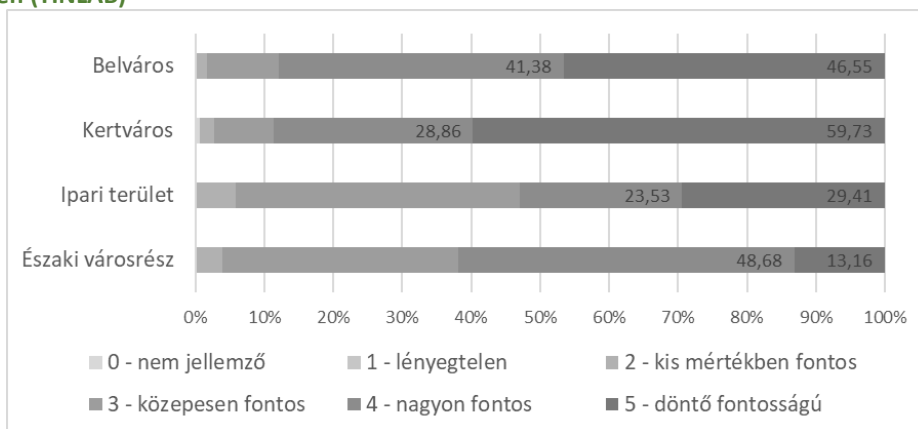
12. ábra: „A város biztonságos (alacsony bűnözés)” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

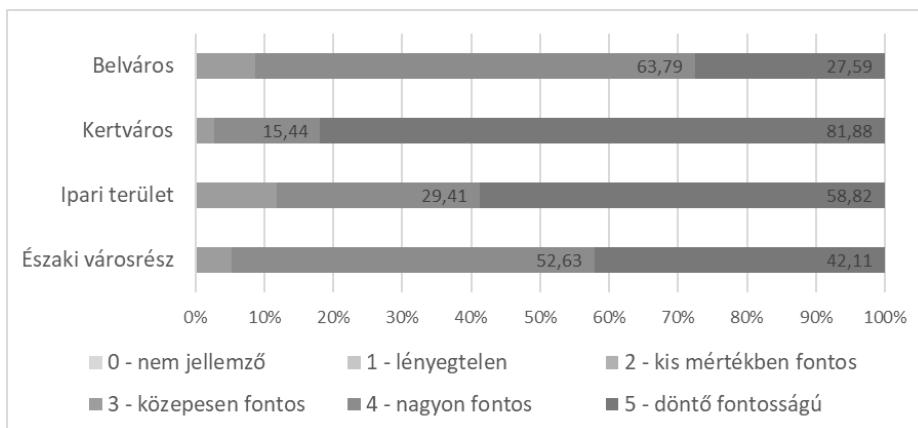
13. ábra: „Jó tömegközlekedési hálózat” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

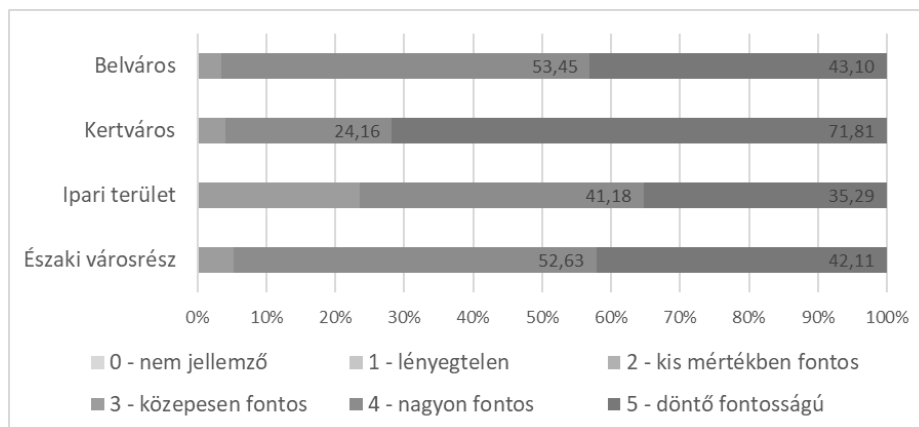
14. ábra: „Gyaloglásra alkalmas helyek, sétautak megléte” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

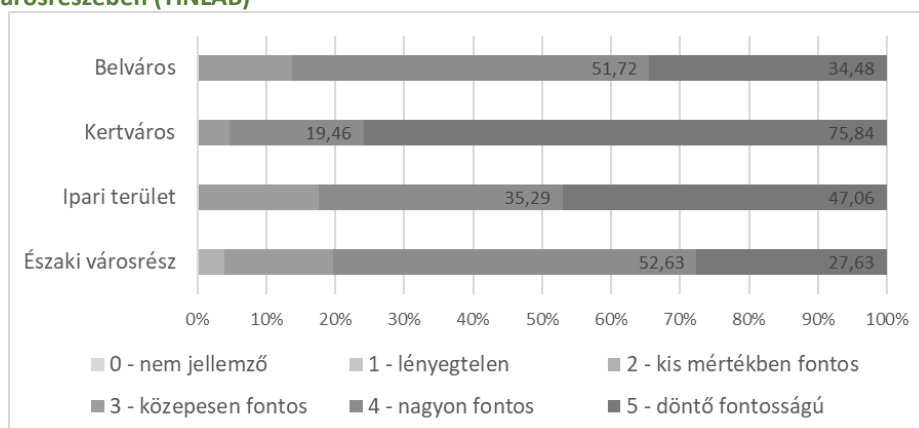
15. ábra: „Megfizethető a lakhatás a városban” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

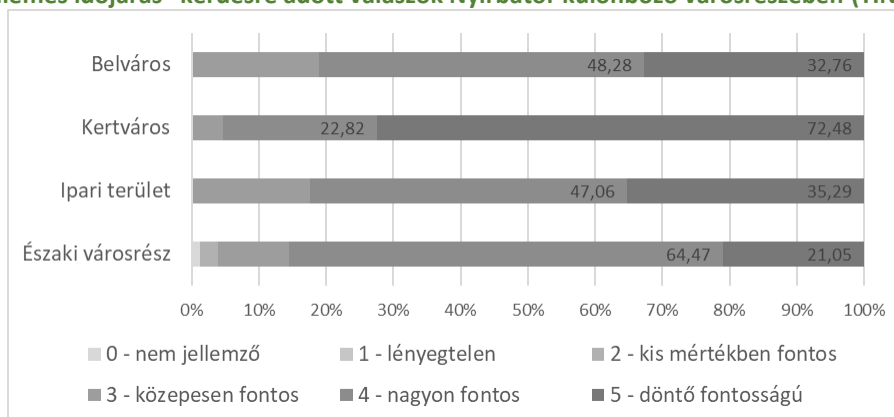
16. ábra: „A város csendes” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

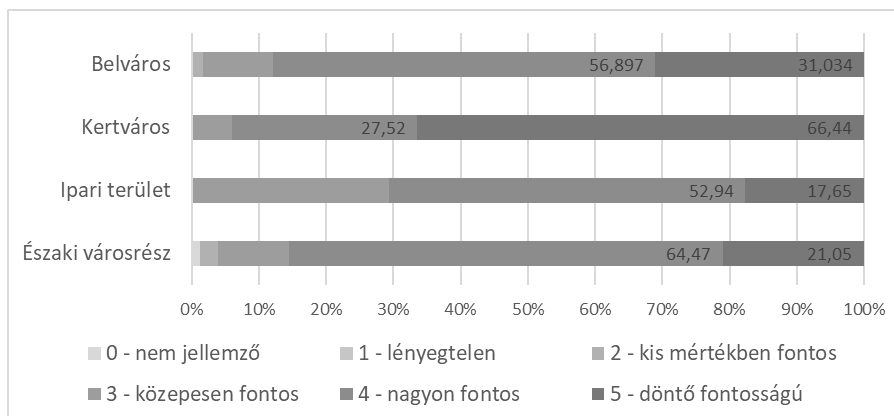
17. ábra: „Megfelelő környezeti minőség (pl. levegőminőség, tisztaság stb.)” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

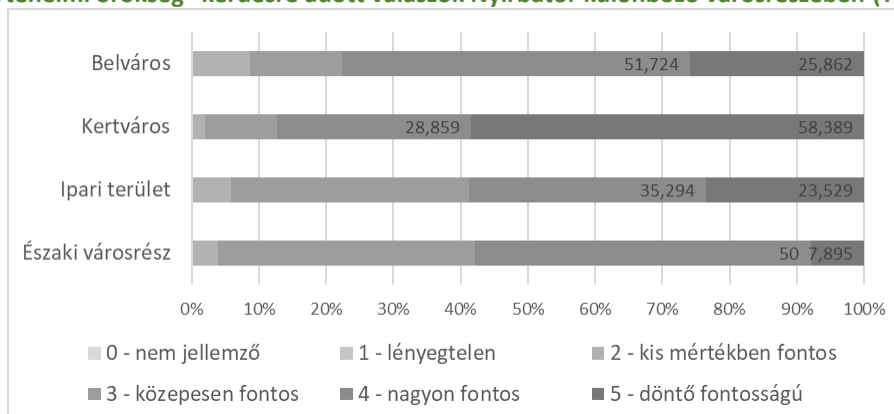
18. ábra: „Kellemes időjárás” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

19. ábra: „A város szépsége” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

20. ábra: „Történelmi örökség” kérdésre adott válaszok Nyírbátor különböző városrészeiben (TINLAB)

A komplex, transzdiszciplináris településértékelési módszercsomag kidolgozása és elemzése több város esetében az RRF-2.3.1-21-2022-00013 azonosítószámú “Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium” elnevezésű projekt, Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközének támogatásával zajlik.

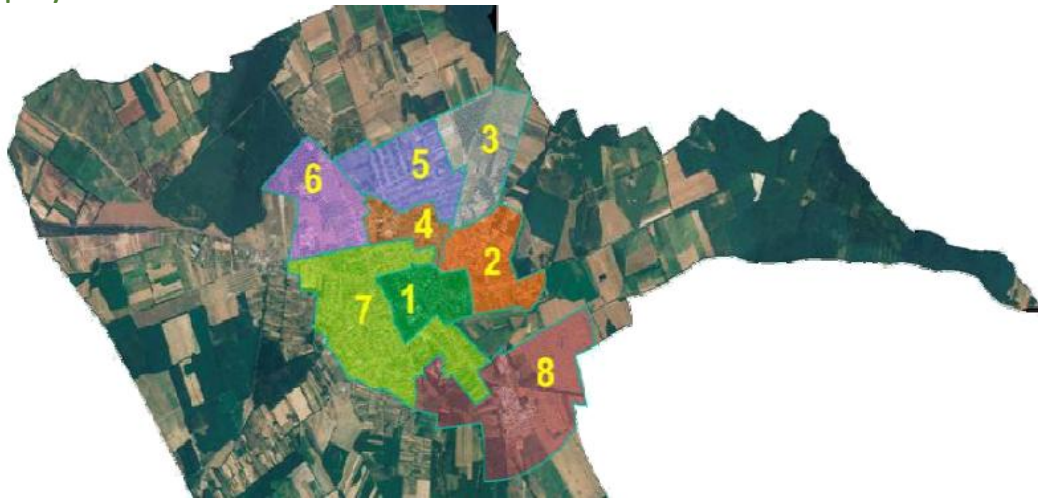
A kérdőív elemzésében köszönetet szeretnénk mondani Berze Iván Zsolt kollégánknak (ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai kar, Ember-Környezet Tranzakció Intézet, Környezetpszichológia Kutatócsoport).

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nyírbátorban 8 városrész került kijelölésre, amelyek elhelyezkedésük, gazdasági szerepük, társadalmi rétegződésük és egyéb jellemzőik alapján eltérő funkciókat töltenek be a város és a környező települések életében:

1. Városközpont
2. Víztorony, Csűröskert, Rózsakert
3. Ipari Park
4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület
5. Északi lakóterület
6. Szénaréti turisztikai övezet
7. Délnyugati lakóterület
8. Déli iparterület

2. térkép: Nyírbátor városrészei

A **központi városmagot is magában foglaló Városközpont** tömöríti a város népességének 20%-át, valamint itt koncentrálódnak a különböző közfunkciót betöltő, továbbá egyéb kereskedelmi és szolgáltató intézmények, szervezetek. Az utóbbi években megindult a lakásállomány megújulása is – a viszonylag magas telekárak miatt elsősorban társasházak formájában.

A város erőteljes **ipari-gazdasági funkciója** nyilvánul meg abban, hogy három gazdasági funkciójú városrészt is le lehetett határolni:

- az **Ipari Parkot**, amely a város elsődleges befektetői célterületének számít,
- a **Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezetet**, amely jelentős barnamezős revitalizációra lehetőséget nyújtó területekkel rendelkezik,
- és a **Déli iparterületet**, ahol a legjelentősebb foglalkoztatók, a rendszerváltás előtt is működő üzemek alakultak át. A város jobb minőségű mezőgazdasági területei is a déli külterületeken találhatóak, ezért az élelmiszeripari üzemek is jellemzően itt találhatóak.

Nyírbátor egyik dinamikusan fejlődő ágazata az **idegenforgalom**, amely területileg és tematikusan is fókuszált: a **Szénaréti turisztikai övezetben** a termál-, gyógy- és egészségturisztikai, a Városközpontban a kulturális és örökségturisztikai vonzerők koncentrálódnak.

A zömmel **kertvárosias és a falusias jellegű lakóterületeken** él a lakosság 2/3-a, de ezek arculata eltérő:

- a **Víztorony, Csűröskert, Rózsakert** városrész még viszonylag jelentős beépítési tartalékokkal rendelkezik, így új közösségi terek létrehozása is lehetséges az életminőség emelése érdekében,
- az **Északi lakóterület** a város szegregátuma, ahol a hátrányos helyzetű lakosok viszonylag rossz életkörülmények között élnek, a közösségi terek száma elmarad a kívánatostól,

- a legnépesebb **Délnyugati lakóterület** bővítésére kis mértékben van lehetőség, itt az intenzívebb területhasználat, illetve a közösségi terek kínálatának bővítése szükséges.
- A **Szénaréti turisztikai övezetben** került kialakításra a város legújabb lakóövezete, ahol a tervek szerint több száz társasház épülhet a következő években.

A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

- a Városcsözpont Nyírbátor egyértelmű köz- és humán szolgáltatási centruma,
- a városrészek többsége funkcionális szempontból homogén (egyértelmű kivételt Városcsözpont a vasút környéki területek jelentenek),
- a Városcsözponton kívül lényegében minden városrészben hiányoznak a megfelelő közösségi terek,
- hiányos és térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere, egyes városrészekben teljesen hiányoznak a közfunkciójú parkok, kertek,
- gyakoriak a közlekedési jellegű problémák, elsősorban az elérhetőséggel és a környezetszennyezéssel kapcsolatosan,
- hiányzik egy markáns „városkapu” funkciót betöltő intermodális közlekedési csomópont,
- vegyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén kezdenek kialakulni,
- a turisztikai és rekreációs funkció az egyes városrészek adottságainak megfelelően koncentrált, de a város szinte teljes területére jellemzők a vendégfogadási feltételek hiányosságai.

14. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek Funkciók	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Ipari, logisztikai								
Kereskedelmi								
Zöldfelületi, környezeti								
Turisztikai, rekreációs								
Közlekedési, távközlési								
Közösségi								
Közigazgatási								
Humán szolgáltatási								
Lakó								
Város(rész)- központi								

domináns funkció
 kiegészítő funkció

3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia meghatározott céljait többek között az alábbi tételek befolyásolják és határozzák meg:

- Európai unió: kohéziós politika és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap),
- nemzeti szintű fejlesztéspolitikai és ágazati stratégiák, programok,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Területfejlesztési Konceptiója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Nyírbátor Város Önkormányzata számít arra, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd a város fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a városi célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az ITS készítése során a célok meghatározásánál fontos szerepe van a város meglévő stratégiai dokumentumainak, melyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Nyírbátor Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2019-2024 (2020),
- Nyírbátor Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2015),

Ezen dokumentumok alátámasztják, hogy Nyírbátor eddig is és ezután is megalapozott, kidolgozott, társadalmilag elfogadott célokkal rendelkezik a jövőre vonatkozóan.

A célrendszer kialakítása az alábbiak figyelembevételével történt:

- társadalmi, lakossági problémák,
- földrajzi, területi lehetőségek,
- vállalkozások elvárásai

Mindez jelzi, hogy a város jelenleg is egy kiforrott, szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik, ezért az ITS-nek nem célja egy teljesen új stratégia létrehozása, hanem sokkal inkább **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket. A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben
- a város és vonzáskörzete közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

3.1 Jövőkép

Nyírbátor város egy dinamikusan, évről évre fejlődő város Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében, mely decentrumként működik. Ahhoz, hogy a város gazdaságilag, kulturálisan elismert település legyen, több évtizedes munka és tudatos célmeghatározás volt szükséges. A városnak célja ezt tovább vinni és rövid-közép-hosszú távon folytatni ezt a munkafolyamatot, mely stabil városműködést eredményezhet a jövőben is.

Nyírbátor jövőképe:

- fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint,
- lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)
- lakosságmegtartás, lakosságszám növelése,

- aktív kulturális, szabadidős élet,
- hagyományok megtartása és megteremtése,
- környezetbarát város kialakítása

3.1.1 Társadalom

A lakosság száma (12-13 ezer fő) stagnálást, esetleg enyhe csökkenést mutat, ugyanis a lassuló mértékű elvándorlást a születések stagnáló száma csak korlátozott mértékben képes ellensúlyozni. A negatív vándorlási mérleg hátterében az áll, hogy ugyan Nyírbátor vonzereje a járás települései között növekszik, de a közeli vármegyeszékhely és régióközpont, illetve a távolabbi városok elszívó ereje erőteljesebben érvényesül. A lakosság korcsoportos megoszlását a munkaképes korúak stabil (63-65%) és a 65 éven felüliek növekvő aránya (18-20%) jellemzi.

A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.

A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű egészségügyi ellátás, magas minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás és ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost.

A város mind a helyi lakosság, mind az ide látogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot tud nyújtani. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit.

A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság, a jövedelmek közötti különbségek mérséklődnek. A hátrányos helyzetű csoportok létszáma csökken, életminőségük javul, felzárkózási esélyeik és életük önálló irányításának lehetősége növekednek – elsősorban az önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek hatékony együttműködésének köszönhetően.

3.1.2 Gazdaság

A város gazdasági életének két meghatározó eleme a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés és a turizmus. Ez a két ágazat kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújt a város és a vonzáskörzet munkavállalói korú népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken. A barnamezős területek revitalizációjával új funkciók telepednek meg az ipari területeken. A megerősödött helyi kis- és középvállalkozói szektor egyfelől beszállító kapcsolatokat épít ki a jelenlévő nagyobb cégekkel, másfelől megfelelő színvonalon képes kiszolgálni a lakosság és a vendégek változatos igényeit. A városban fontos szerepe van a mezőgazdaságnak és a rá épülő élelmiszeriparnak is. A város gazdálkodása a saját bevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.

3.1.3 Táj, természeti és épített környezet

A főbb környezetvédelmi mutatók illeszkednek az EU normákhoz. A környezetvédelmi koncepciónak megfelelően a levegőminőség javítása, a vízbázis védelme, a zöldterületek növelése, hasznosítása folytatódik. A várost elkerülő utak megépítésének hatására a zaj- és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervezetten működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik. A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont a meglévő örökségek fenntartható megőrzése, az energiahatékonyság növelése (energiahatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (alternatív energiaforrások használata).

A biogáz üzem és fehérjefeldolgozó szerepe a mezőgazdasági termelés és a térségben keletkező szerves hulladék újrahasznosítása, ökológiai körforgás kialakítása.

A környezetvédelmi tudatformálás folyamatos, állandó eleme a város politikájának. Ez ésszerűbb fogyasztásra és környezetkímélő termelésre ösztönöz, aminek köszönhetően a lakosság és az üzemek környezetterhelése csökkenő tendenciát mutat.

A város közigazgatási határán belül megáll a természeti területek fogyása, az aktív védelemnek köszönhetően a város külterületének ökológiai stabilitása növekszik, ami kedvezően hat a lakosság egészségi állapotára, a helyi mező-, erdő- és vadgazdálkodásra, valamint az öko- és falusi turizmusra. Egységes ökológiai hálózat jön létre, amely a belterületekre is kiterjed a növekvő arányú zöldterületek és a rehabilitált állóvizek mentén. A város külterületén a parlag területek többsége felszámolásra kerül extenzív mezőgazdasági hasznosítással és erdősítéssel.

Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

Közlekedés szempontjából az elkerülő út kiépítése csökkenti az átmenő forgalmat és az ezzel járó környezetszennyezés mértékét. A belső úthálózat jó minőségű, a közösségi közlekedés feltételei kedvezőek helyi, helyközi és távolsági szinten egyaránt (intermodális közlekedési csomópont). A buszjáratok racionalizált és magas színvonalú rendszere összhangban van a lakosság szükségleteivel. A közlekedési eszközök többsége környezetbarát üzemeltetésű. A kerékpárút-hálózat teljes körű kiépítése folyamatban van, több ütemben folyamatos a bővítése, mellyel a város a lakosságot a kerékpár környezetkímélő használatára ösztönzi. Az autópályához vezető út minősége is megfelelő.

A város kiemelt célja még a közszolgáltatások fejlesztése. Ide értjük az egészségügyi, szociális, távhő-földgáz-víz-villamos energia ellátásokat, közösségi közlekedést is. Hosszú távú cél a jelenleg is működő ellátások bővítése, fejlesztése. Cél az idős otthon folyamatos bővítése és idősek számára apartmanok kialakítása, a lakókörnyezet, zöldfelület rendezése, járdák felújítása.

3.1.4 Térségi szerepkör

Nyírbátor gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez. Nyírbátor vármegyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a környező városokkal. Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Ebben szerepet játszik az M3 autópálya és egyéb nemzetközi közlekedési útvonalak közelsége is. Mindezzel párhuzamosan megmarad Nyírbátor sajátos polgárvárosi arculata, identitása.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia a fent említett jövőkép megvalósítása érdekében több átfogó célt, valamint egy horizontális célt is meghatároz.

3.2.1 Átfogó célok:

- **Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése**

Elsődleges cél a lakosságmegtartás, majd ezt követően a lakosságszám növelése. Ennek érdekében a város az elmúlt években is számos intézkedést tett, lakóparkot épített, munkásszállást alakított ki, vállalkozásoknak adott el területet annak érdekében, hogy további munkahelyet teremtsen és még több munkavállalónak biztosítson közvetett módon megélhetést.

Az esélyegyenlőségi csoportok életminőségének növelése kiemelt cél. Nyírbátor Városában a marginalizálódott csoportok jelenléte társadalmi feszültséget szül, amely a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglalt intézkedési tervében foglaltak szerint kezelendő.

Kiemelten fontos a szegregátumok fejlesztése, jelen Stratégia Anti-szegregációs fejezete és a HEP iránymutatásai alapján.

A város életében fontos, hogy gazdaságilag továbbra is stabil maradjon annak érdekében, hogy minél több fejlesztés valósuljon meg a városban, mely hozzájárul ahhoz, hogy vonzó jövőkép alakuljon ki a fiataloknál Nyírbátorról.

- **Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint**

A város jövője és tovább fejlődése szempontjából jelenleg és ezután is az egyik legfontosabb szempont, hogy stabil gazdaságban működjön a város, a meglévő ipari park fejlődjön, a város odafigyeljen az itt működő vállalkozásokra és betelepülni szándékozó vállalatokra, társaságokra, cégekre. Fontos, hogy ezeknek a cégeknek ne csak munkáltató szempontból legyen vonzó a város, hanem munkavállalói oldalról is. Az Önkormányzatnak nincs lehetősége konkrétan a jövedelmi szintnek a növeléséhez, azonban közvetett módon hozzá tud járulni a város fejlesztésével.

- **Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)**

Az életminőség javítására a város évről évre egyre több mindent tesz. Legfontosabb prioritások:

- közbiztonság erősítése: eddig több mint 100 térfigyelő kamera került elhelyezésre, polgárőr egyesület alakult, mezőri szolgálat állt munkába. Ezek a jövőben is kulcsfontosságúak lesznek a város fejlődésében és az életminőség javításában.
- egészségügy: az Önkormányzatnak kevés ráhatása van az egészségügyre, hiszen nincs hatásköre. A városban szakrendelő, orvosi ügyelet és mentőszolgálat működik, valamint 4 gyógyszertár.
- aktív társadalmi élet: a közösségi média erősödése lehetőséget biztosított arra, hogy közvetlenebb módon elérje az önkormányzat a lakosságot és több városfejlesztést érintő kérdésbe bevonja az itt élőket. Továbbra is fontos cél a lakossággal való szoros együttműködés, a társadalmi összefogás erősítése.

- **Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése**

Nyírbátorban a kultúra mindig is fontos szerepet játszott, hosszú távú cél, hogy a lakossági igényeket figyelembe véve továbbra is olyan pezsgő kultúra maradjon a városban, mely a lakosság megelégedését szolgálja. A beruházások tervezésénél fontos, hogy a lakosság kielégítése érdekében olyan fejlesztések is betervezésre kerüljenek, melyek a szabadidő aktív eltöltésére alkalmasak. A legfőbb szabadidős és turisztikai létesítmény a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, szolgáltatásainak fejlesztése, fenntartása és bővítése nagyban hozzájárul a turizmus fejlesztéséhez és a helyi aktív szabadidős élethez. Ennek fejlesztése szintén kiemelt cél.

A város mindig odafigyelt arra, hogy a hagyományokat tovább vigye és újakat alkosson az adott korhoz igazodva. Fontosnak tartja a jövőben is, hogy a régi Nyírbátor is megmaradjon és fennmaradjon, valamint, hogy a jövőben alakuljanak hagyományteremtő szándékkal létrejövő programok, események.

3.2.2 Horizontális cél

- **Környezetbarát város kialakítása**

Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére bevethető eszközöket, intézkedéseket (pl. környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások

alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása). A város célja klímastratégia megalkotása, a zöldfelületek növelése.

3.2.3 Városi szintű középtávú tematikus célok

Nyírbátor földrajzi, területi adottságait figyelembe véve, a korábbi fejlesztések kiválasztása és megvalósítása alapján a városban az alábbi célok kerültek meghatározásra:

T1.A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása

A munkahelyteremtés és megtartás fő pillérei a munkanélküliség csökkentése, a külső befektetők letelepítése, kis-és középvállalkozások támogatása, oktatás fejlesztése, továbbképzési lehetőségek biztosítása.

Nyírbátor gazdasági stabilizálása és diverzifikációja, a külső gazdasági körülmények, a növekvő technológiai színvonal megfelelő képzettségeket és képességeket, valamint infrastrukturális fejlesztéseket követelnek. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, mely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

T2.A Kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű tovább folytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket.

Önmagában ezen tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Nyírbátorban nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára, meghosszabbítva ezáltal az itt-tartózkodás idejét, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

A nyírbátori imázs és identitás újabb karakteres városképi elemek létrehozásával erősíthető. A városszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizálása a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

T3.A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Célja a városnak az épületállomány megújítása, mely esetében kiemelt szerepet játszik az alulhasznosított és nem megfelelő műszaki állapotban lévő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a köz- és humánszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A gyűjtőutak fejlesztése multiplikátor hatásként elősegíti a környező területek feltárását és gazdasági-társadalmi felértékelődését is – figyelembe véve az érintett városrészek elsődleges lakó- vagy gazdasági funkcióját. A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, mely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a belvárosban. Szintén a környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása.

T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

Nyírbátor számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy hogyan és milyen mértékben tudja növelni az energiahatékonyságot és használni a megújuló energiaforrásokat.

A város célja az infrastrukturális fejlesztések esetében az energiahatékonyság központba helyezése, a alternatív energiaforrások felhasználása, energiagazdálkodás, mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében. Ezek mellett kiemelt közvetett cél a szemléletformálás.

A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termálvíz, napenergia, földhő). Ezek tudatos és bővülő használatával Nyírbátor a megújuló energia hazai és nemzetközi mintavárosává válhat, ami a növekvő hírnév mellett az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését is eredményezheti.

T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

Nyírbátor dinamikus felzárkózását és fejlődését nagymértékben meghatározza a hátrányos helyzetű, főként roma lakosság viszonylag nagy aránya. Ahhoz, hogy a város hosszú távon növekedési pályára álljon, elengedhetetlen a hátrányos helyzetű lakosság problémáinak átfogó kezelése és társadalmi integrációja.

A komplex felzárkóztatásnak több eleme van:

- lakhatási feltételek javítása,
- magas minőségű és a szükségletekhez igazodó oktatás biztosítása,
- egészségügyi állapot javítása és prevenció,
- a célcsoportra szabott szociális szolgáltatások biztosítása,
- a foglalkoztathatóság javítása.

A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program, ami jóllehet elsősorban az érintett szegregátumra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendők a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

3.2.4 Városi szintű területi célok

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez is. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, melyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A városrészi célok:

A városrészi célok a következők:

- V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3. Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése
- V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
- V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése

A városrész Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát – biztosítva az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A városközpontban főleg lakótelepek vannak, melyek között a zöldfelületek és infrastruktúra fejlesztése, szolgáltatások bővítése a cél.

Mindennek eredményeként nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A Víztorony, Csűröskert, Rózsakert városrész a jövőben is elsődleges lakóövezeti szerepkört fog betölteni. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével (pl. közparkok, játszóterek kialakítása), minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával (elsősorban a kereskedelmi funkciók erősödése prognosztizálható). Mindennek köszönhetően javul a települési környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése

Az Ipari Park Nyírbátor és az egész vonzáskörzet gazdaságának egyik pillére, amely jelentős mértékben hozzájárul a térségi munkaerőpiac stabilizálódásához. A beavatkozások ebben a városrészben a befektetés-ösztönzésre, az Ipari Park infrastrukturális fejlesztésére, a kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére irányulnak. Mindezt intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

Az ipari, gazdasági szerep erősítése nem történhet meg megfelelően képzett munkaerő hiányában, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol (nemcsak) az Ipari Park fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási programok (pl. paktum) sem csak az Ipari Park városrészhez kapcsolódnak, de ugyanúgy hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

V4. Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából

A Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület jelentős mértékű, de jelenleg alulhasznosított potenciállal rendelkezik. A városrész hosszútávon kiemelkedő szerepet fog betölteni a városi és térségi közösségi és közlekedési funkciók szempontjából. Ezek a funkciók egyúttal azonban egy kedvezőtlen szociális jelenséggel is párosulnak, az Északi lakóterület szegregációs folyamatai ugyanis kezdenek kiterjedni erre a városrészre is. A vasútállomás környéki területek közösségi és közlekedési funkcióinak megerősítéséhez és a szociális problémák megoldásához egy komplex barnamezős revitalizáció keretében történhet meg.

V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba

A városrész Nyírbátor szegregátuma, amely hosszú távon is lakóövezeti funkciót fog betölteni. A városrész leszakadásának megakadályozása az egész város szempontjából kiemelt jelentőségű, mivel közvetlen kapcsolata van a Városközponttal, a Szénaréti turisztikai övezettel és az Ipari Parkkal. A fejlesztések iránya ebben a városrészben tehát kettős:

- egyrészt szükséges a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése oly módon, hogy a kedvező feltételek elősegítsék az életminőség emelkedését;
- másrészt a hátrányos helyzetű lakosság további leszakadását megakadályozó, társadalmi felzárkózásukat elősegítő intézkedések is elengedhetetlenek.

Szükséges tehát a lakáskörülmények javításának elősegítése, a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, a zöldfelületek és közösségi terek arányának növelése, karbantartása, valamint a közösségi és szociális szolgáltatások körének bővítése. A megfelelő közlekedési feltételek kialakítása terén kiemelt feladat az út-, kerékpárút- és járdahálózat teljes kiépítése, valamint a városrész és a többi településrész közlekedési kapcsolatának javítása. A szegregátum közlekedési elérhetősége nem megfelelő, a terület közlekedési rendszerének átfogó fejlesztése, szükség szerint a gyűjtőúthálózat – fejlesztésével szükséges.

A fizikai infrastruktúra javítása azonban önmagában nem elegendő a lakosság társadalmi integrációjának javításához. Szükséges a hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő

esélyeinek megteremtése. Ez főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. A re-integráció feltétele, hogy a szegregátumokban élőket minél hatékonyabban elérje az egészségügyi – és szociális ellátórendszer. A Nyugati városrész társadalmának re-integrációjához szükséges egy olyan komplex beavatkozási csomag kialakítása, amely egyszerre javítja az egészségi állapotot, növeli a szolgáltatások elérhetőségét és csökkenti a területi hátrányokat. Ennek része a megelőző ellátások bővítése és célzott kiterjesztése, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, roma és szegregált területeken élők bevonására, valamint mobil szűrések és proaktív EFI-programok rendszeres alkalmazására. Az alapellátás humán erőforrásának biztosítása kiemelt jelentőségű: ösztönözni kell a házi orvosi utánpótlást, erősíteni a védőnői hálózatot és fejleszteni a telemedicina alkalmazását. A szakellátásokhoz való hozzáférés javítása érdekében vizsgálni szükséges a helyi szakrendelések bővítésének lehetőségét, továbbá támogatni kell a szervezett betegszállítást és az időpontfoglalási segítséget. A közösség egészségtudatosságát célzott életmódprogramok, leszokást támogató szolgáltatások és rendszeres egészségnevelés erősíti. Mindezen fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet egyfajta szociális városrehabilitációs program végrehajtása.

V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése, valamint vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében

A Szénaréti turisztikai övezet esetében elsődleges cél a városrész átfogó – elsősorban magánforrások bevonásával megvalósuló – fejlesztése, aminek köszönhetően a városrész jobban kapcsolódhat a helyi lakosság hétköznapi életébe annak érdekében, hogy a városrész intenzív használata ne korlátozódjon az idegenforgalmi időszakokra. Mindehhez a fürdő környéki területek turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciójának megerősítése szükséges az idegenforgalmi attrakciók és fogadási feltételek átfogó mennyiségi és minőségi javításával. A turisztikai kínálat bővítésével és az idegenforgalmi szolgáltatások folyamatos fejlesztésével, valamint a városon belüli és kívüli intenzívebb együttműködéssel elérhető, hogy a minél nagyobb számban érkező vendégek hosszabb időt töltsenek Nyírbátorban. A lehetséges fejlesztések célcsoportját elsősorban a város lakossága, a potenciális turisták és a városrészben befektetni szándékozó vállalkozások alkotják. Ehhez kapcsolódóan az önkormányzat elindította a település gyógyhellyé minősítését. Nyírbátor az elmúlt években bekerült a minősített gyógyhelyek közé, így ismertsége és vonzereje folyamatosan nő, és ennek következtében fejlesztési lehetőségei is nagymértékben kibővülnek.

Az M3 autópálya átadása óta a városrész jelentősége a lakófunkció szempontjából is felértékelődött. Az ún. Kisbóni szőlőben lakóövezeti funkciójú, közművesített, beépítetlen területeket jelöltek ki családi házak, valamint piaci alapú bérlakások építésére, aminek elsődleges célja a letelepedés megkönnyítése, támogatása – közvetetten pedig az elvándorlás mértékének csökkentése.

A Szénaréti lakóparkban jelenleg 1 lakótömb található, melyben 71 önkormányzati tulajdonú bérlakás található. A szomszédos területen befektető épít eladásra tömblakást, így a lakások számának növelése külső befektető által is elindul. A városnak középtávú célja, hogy itt bővítse bérlakás állományát újabb építéssel. Egy színvonalas lakóparkban azonban fontos, hogy közvetlen környezetében alapvető szolgáltatások is működjenek, mely koncepciójának kiépítése folyamatban van.

A város ezen területén nemcsak a Szénaréti lakópark bővítése a cél, további dolgozói bérlakások építése, valamint a tó körüli környezet rendezése, fejlesztése a Fedeles Lovardától a lakóparkig.

V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

Az Délnyugati városrész Nyírbátor legnagyobb kiterjedésű lakófunkciójú területe. Ennek megfelelően a fejlesztések iránya főként a lakófunkciók megtartása és további erősítése oly módon, hogy a kedvező

feltételek hozzájáruljanak a városi és városrészi népesség növekedéséhez. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével, minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával, a közösségi funkciók erősítésével.

V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

A Déli iparterület továbbra is meghatározó a város gazdasági és foglalkoztatási potenciálja szempontjából. Mivel aktuálisan a biogáz- üzem és a szennyvíztisztító telep által okozott valós és potenciális környezetterhelések jelentik a legnagyobb problémát, ezért a városrészben a környezetvédelmi és a munkahelymegőrző beavatkozások képviselik a fejlesztés fő irányait (pl. szagterhelés mérsékléséhez szükséges beavatkozások, telephelyfejlesztések).

Az üzleti szolgáltatások átfogó fejlesztése, valamint a különböző munkaerő-piaci programok (pl. foglalkoztatás ösztönzése, foglalkoztatási paktum) közvetetten szintén hozzájárulnak a Déli iparterület további fejlődéséhez, de ezek nem köthetők kizárólag egy városrészhez, hanem Nyírbátor teljes területére kiterjednek.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A tematikus és területi célok közötti összefüggések:

Átfogó cél:

Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése

Stabil fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint

Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)

Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése

Horizontális cél

Környezetbarát város kialakítása

Tematikus célok

- T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzeró fejlesztése
- T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
- T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

Városrészi célok

- V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3. Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése
- V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
- V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba

- V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V8.A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

15. táblázat: Nyírbátor városfejlesztési célrendszere

Jövőkép	Nyírbátor város egy dinamikus, évről évre fejlődő város Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében, mely decentrumként működik. Ahhoz, hogy a város gazdaságilag, kulturálisan elismert település legyen, több évtizedes munka és tudatos célmeghatározás volt szükséges. A városnak célja ezt tovább vinni és rövid-közép-hosszú távon folytatni ezt a munkafolyamatot, mely stabil városműködést eredményezhet a jövőben is.			
Átfogó cél	Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése	Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint	Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)	Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése
Horizontális cél	Környezetbarát város kialakítása			
Tematikus célok	T1. Munkahelymegtartás, munkahelyteremtés a stabil gazdaság megtartása érdekében	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja			
Városrészi célok	V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	V3. Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a töркеvonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
	V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében	V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

16. táblázat: A tematikus és területi célok közötti összefüggések

	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	**	**	**	*	*
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	**	*	**	*	*
V3. Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökegvonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	*	*	**	*	**
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából	*	*	*	*	**
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	*	**	**	*	*
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében	*	**	**	*	*
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	**	*	**	**	*
V8.A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	*	*	**	*	*

* közepes koherencia, ** erős koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Nyírbátor Város Önkormányzata városfejlesztési tevékenységei során arra törekszik, hogy az EU által finanszírozott városrehabilitációs programokon kívül is az elérhető legtöbb támogatási forrást mozgósítani tudja a város kiegyensúlyozott fejlődése érdekében. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, ami által csökkenthető a városon belüli területi különbségek.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) a városfejlesztés funkcionális magjaiként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen **az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Nyírbátor teljes területét.**

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása során az alábbi **alapelvek** voltak irányadók:

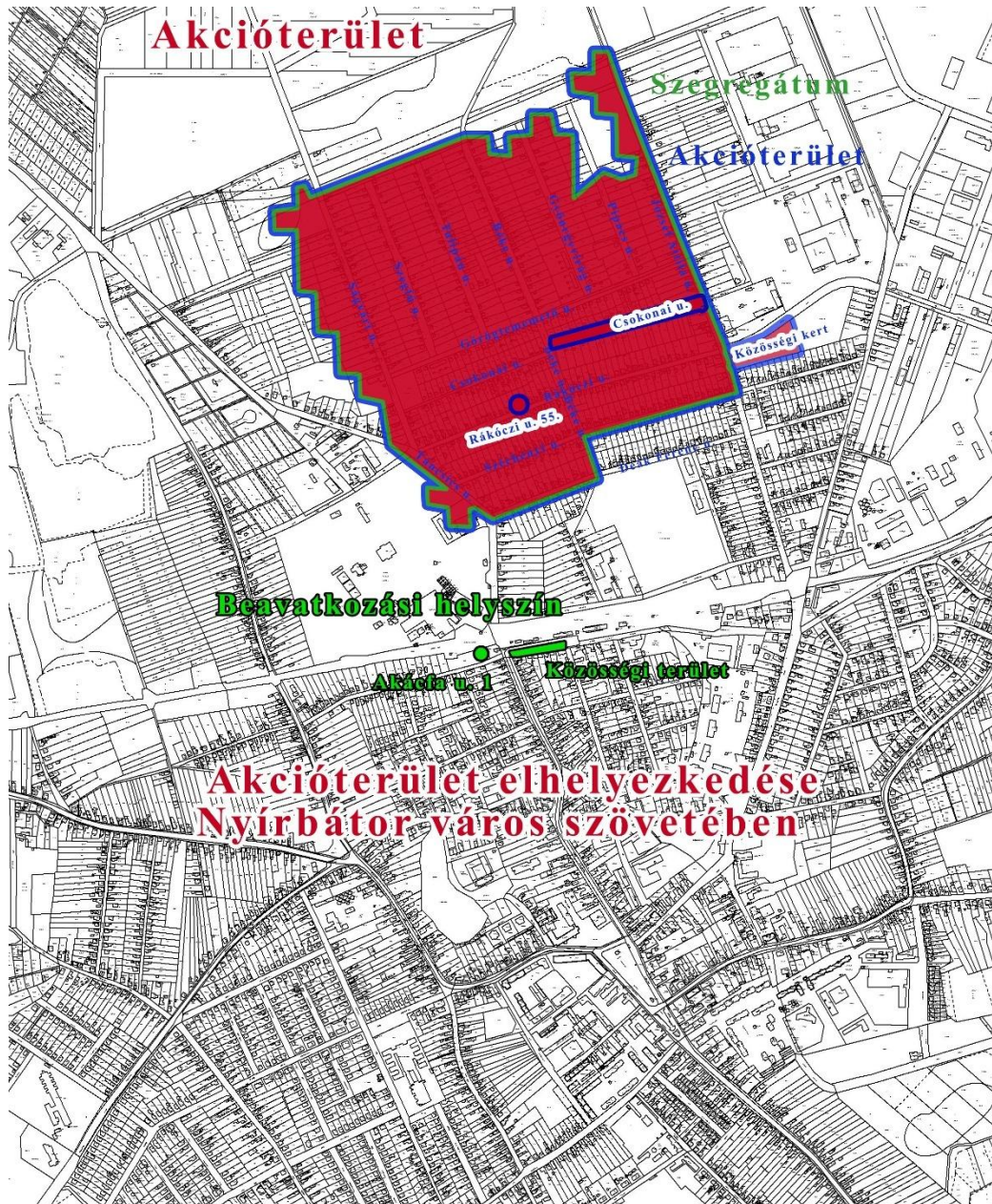
- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánérős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

A fenti alapelveknek megfelelően Nyírbátorban 4 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat (a pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni):

1. A **Városmagterület akcióterület** a népességmegtartás és a gazdaságélénkítés tekinthető átfogó céljának. Az akcióterület lehatárolás indoka kettős: egyrészt ez a városrész koncentrálna Nyírbátor (köz)szolgáltatási funkcióit, így a belvárosi területek komplex fejlesztése az egész település gazdasági-társadalmi fejlődését elősegíti, másrészt számos olyan fejlesztési elképzelés azonosítható a városrészben, amelyeket – a pozitív hatások elérése érdekében – integráltan célszerű megvalósítani.
2. A **szociális városrehabilitációs akcióterület**ként azonosítható Északi lakóterület a város hátrányos helyzetű lakosait tömöríti, amely megmutatkozik az akcióterület kedvezőtlen képzettségi, munkaerő-piaci és lakhatási mutatóiban. A koncentráltan megjelenő problémák kezelése nemcsak a – KSH által nagy kiterjedésű szegregátumként is azonosított – városrész érdeke, hanem az egész település felzárkózását és gazdasági versenyképességét is befolyásolja.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2025. évi módosítása során a szociális városrehabilitációs akcióterület bővítésre került a 4.2.2. pontban kifejtettek szerint.

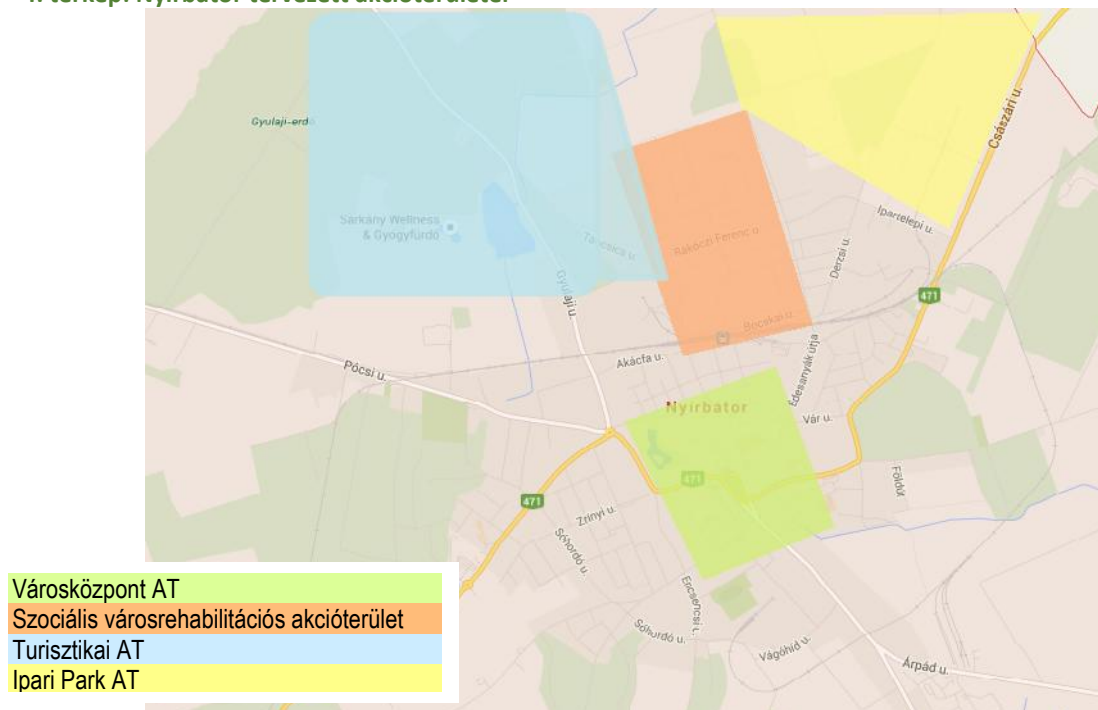
3. térkép: Akcióterület elhelyezkedése Nyírbátor Város szövetében (Projekt-előkészítő tanulmány - TOP Plusz-1.2.2-21-SB 1-2022-00003)

3. **Turisztikai akcióterület:** a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és környékén az elmúlt időszakban jelentős beruházások történtek, amelyeknek köszönhetően Nyírbátor idegenforgalmi vonzereje nagymértékben megnövekedett, ami a vendégforgalmi adatok kedvező irányú változásaiban is megmutatkozott. A pozitív tendenciákra és a város növekvő ismertségére alapozva további beavatkozások szükségesek annak érdekében, hogy a turisztikai ágazat – az idegenforgalmi kínálat bővítésének köszönhetően – a város gazdaságának egyik fő pillérévé váljon. A fejlesztéseket az is indokolja, hogy a környező területek (pl. Gyulaji erdő, Szénaréti-tó, Kisbóni szőlő) még részben alulhasznosítottak, illetve a fürdő kapacitás-kihasználtsága nagy időbeli ingadozásokat mutat.
4. **Ipari Park akcióterület:** annak ellenére, hogy az Ipari Park területén és környezetében tervezett fejlesztések többnyire egyedi projektekként valósíthatók meg, indokolt ebben a városrészben is egy külön akcióterület lehatárolása, mivel ez jelenti a város ipari-gazdasági centrumát, ahol mintegy 4500 személy foglalkoztatását biztosítják. Az Ipari Park és az Inkubátorház kihasználtsága magas, újabb jelentősebb betelepülők, beruházók abban az esetben várhatók, ha az Ipari Park

infrastruktúrája és az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói javulnak. Ezt csak integrált szemléletben lehet megvalósítani: együttesen kell kezelni az elérhetőségi, a kapacitásbeli, az üzemeltetési és a fenntarthatósági problémákat, kihívásokat.

4. térkép: Nyírbátor tervezett akcióterületei

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 4.5, összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 4.6 fejezet tartalmazza. Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben kulcsprojektek vagy egyéb projektek, az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

4.2.1 Városközpont AT

Nyírbátor belvárosában az elmúlt időszakban már számos fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterület Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megerősítése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést a Városközpontban az alábbi fő tevékenységek szolgálják:

- a funkciók térbeli elhelyezésének és használhatóságának javítása a szakrendelő – városháza – piac tengely mentén,
- a bankudvar rehabilitációja,
- a Várostarténeti sétány folytatása és összekötése a Szabadság térrel,
- Múzeumi tó környezetének rendezése
- a Várostarténeti sétányon kiskereskedelmi szolgáltató egységek kialakítása,
- a könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása,
- Szabadság tér forgalomcsökkentése forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések,
- egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca);
- zöldfelületek növelése,
- térfigyelő rendszer kiépítése.

4.2.2 Szociális városrehabilitációs AT

Nyírbátor kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban Antiszegregációs programmal:

- szolgáltató központ („Settlement”-ház) fejlesztése a volt piac területén (József Attila utca): az épület a családsegítés és szociális szolgáltatások helyben történő biztosításán túl napköziként, kulturális és szabadidő központként, tanácsadó helyként és hatósági ügyintézés helyszínéül is működik majd; a tervezett létesítmény főzési és tisztálkodási lehetőséget biztosít a rászorulóknak és életvezetési tanácsadásokkal is segíti a szegregátumban élőket;
- a Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása;
- útépítés, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág, Lőtér, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Tulipán, Vásártér utcák;
- kültéri információs táblarendszer elhelyezése;
- hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások (pl. munkaerő-piaci képzések; tartós munkanélküliek foglalkoztatása; civil társadalom fejlesztése).
- „Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 projekt megvalósítása

Szociális városrehabilitációs AT módosítás – 2025. (TOP Plusz-1.2.2-21-SB 1-2022-00003)

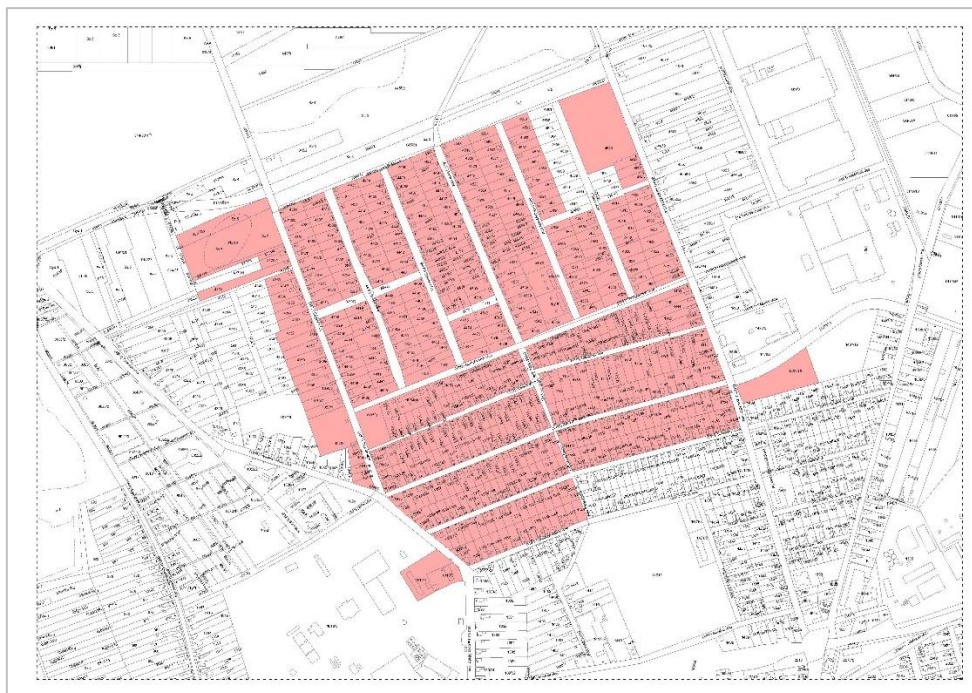
Nyírbátor Város Önkormányzata a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében, a TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1 – Szociális célú városrehabilitáció felhívás alapján valósítja meg a „Szociális

célú városrehabilitáció Nyírbátorban” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 azonosító számú projektet. A projekt fő elemei

- **Közlekedési infrastruktúra fejlesztése, szilárd burkolatú út építése:** A szegregátumban található, jelenleg szilárd útburkolattal nem rendelkező Csokonai utca Béke utca és József Attila utca közötti szakasza aszfalt burkolattal kerül ellátásra. A fejlesztés hozzájárul a terület jobb megközelíthetőségéhez, a közlekedésbiztonság javításához, valamint a szegregátumban élők társadalmi integrációjához és életminőségének növeléséhez. A szegregátum földútjának szilárd burkolattal történő ellátása a Nyírbátor, Csokonai utca 1115 hrsz alatt valósul meg.
- **Közbiztonság erősítése, térfigyelő rendszer fejlesztése:** A szegregátumban további 2 darab térfigyelő kamera kerül telepítésre. A beavatkozás célja a közbiztonság növelése, a rongálások és a bűncselekmények visszaszorítása, valamint a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítása. A térkamerák telepítésére a Nyírbátor, József Attila utca 1487/18 alatt kerül sor.
- **Digitális eszközök beszerzése:** A projekt keretében 4 darab laptop kerül beszerzésre, amelyek a meglévő Settlement házban, illetve a kialakítandó Biztos Kezdet Gyerekházban biztosítanak lehetőséget digitális tanulásra, készségfejlesztésre és felzárkóztató foglalkozások megtartására. A laptopok a Settlement-házba (Nyírbátor József Attila utca 25.) kerülnek beszerzésre.
- **Közösségi terek fejlesztése, közösségi kert kialakítása:** A szegregátumban élők által gyakran használt, a vasútállomással szemben elhelyezkedő park fejlesztése révén a lakosság a szegregátumon kívül, rendezett és biztonságos környezetben töltheti el szabadidejét. A projekt részeként közösségi kert kialakítása és közpark felújítása valósul meg Nyírbátorban, a Vásártér közösségi kert és az Ady Endre utcai közpark fejlesztésével. A szegregátum közvetlen közelében kialakított közösségi kert megvalósulási helyszíne: Nyírbátor József Attila utca 1487/18 hrsz. A szegregátumon kívül lévő közösségi tér felújítása tevékenység Nyírbátor, Ady Endre utca (vasútállomás) 1678/5 hrsz alatt valósul meg.
- **Lakhatási körülmények javítása, önkormányzati szociális bérlakások felújítása:** A szegregátumban található szociális bérlakások felújításával az önkormányzat hozzájárul a családok lakhatási életkörülményeinek javításához és a lakófunkciók fejlesztéséhez. A társadalmi integráció elősegítése érdekében egy család szegregáción kívüli szociális bérlakásba történő beköltözése is megvalósul, amely szintén a projekt keretében kerül felújításra. A felújítással érintett lakások: Nyírbátor, Rákóczi Ferenc utca 55. 1168/1 hrsz. valamint a Nyírbátor, Akácfa utca 1. 1657 hrsz alatt található.

Az akcióterület módosításának indokoltsága: Az akcióterület kiterjesztése a József Attila utca egy részére indokolt, mivel a területet érinti a közösségi kert fejlesztése, továbbá itt kerül elhelyezésre 2 darab térfigyelő kamera. A terület bevonása elengedhetetlen, mivel a szegregátumon belül nem áll rendelkezésre más, funkcionálisan és műszakilag alkalmas helyszín a közösségi kert kialakítására. A módosítás biztosítja a projekt elemeinek szakmai megalapozottságát, valamint a tervezett beavatkozások hatékony és fenntartható megvalósítását, illetve a projektdokumentációval való összhangot is biztosítja.

5. térkép: Szociális városrehabilitációs AT módosítás – 2025. (TOP Plusz-1.2.2-21-SB 1-2022-00003)

4.2.3 Turisztikai AT

A turisztikai akcióterülethez kapcsolódó célkitűzés a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti-tó környezete, mint gyógyhely komplex fejlesztésének megvalósítása. A legfontosabb beavatkozások:

- a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése (pl. törökfürdő építése, élményelemek bővítése),
- a Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése (pl. különböző színvonalú szálláshelyek létrehozása, kemping bővítése, kalandpark, kondipark, erdei iskola és túraútvonalak kialakítása, Szénaréti-tó fejlesztése),
- valamint a lovarda bővítése (pl. nemzetközi lovas maraton pálya kialakítása, szabadtéri létesítmények kialakítása),
- kiegészítésként pedig a lakópark bővítése a Kisbóni szőlőben.

és turisztikai projektek is érintik a területet (pl. a zarándokút kialakítása). Az infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódóan soft jellegű beavatkozások is szükségesek (pl. turisztikai programcsomagok kialakítása, városmarketing program). Ezek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vagy a programcsomagok esetében akár a térségre is vonatkozhatnak, de az integrált fejlesztések keretében megvalósíthatók. A turisztikai projektek részletesebb bemutatására a 4.3 fejezetben kerül sor.

4.2.4 Ipari Park AT

Az Ipari Park komplex fejlesztése lényegében több különálló projekt megvalósítását foglalja magában, amelyek bemutatása a 4.3 fejezetben történik:

- A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése,
- A nyírbátori Inkubátorház bővítése,
- Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén,
- Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozza

tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.

Az ITS keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

Az integráltság elvének érvényesítése érdekében mindazon fizikai jellegű projektekhez, ahol ez szakmailag indokolt, illetve a pályázati kiírás által megengedett lesz, olyan társadalmi-közösségi célú, soft projektelemek is kapcsolódni fognak, amelyek egyértelműen felerősítik az infrastrukturális beruházások pozitív hatásait. A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

4.3.1 Kulcsprojektek

- **A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése:** 2005-ben alakította ki a város közművekkel ellátott Ipari Parkját, amelyből az elmúlt 17 évben 42 hektár került értékesítésre és beépítésre. Jelenleg kisebb beruházások megvalósítására alkalmas területek állnak rendelkezésre, jelentősebb fejlesztés, munkahelyteremtés az Ipari Parkban közművesített telek hiányában nem valósítható meg. Figyelembe véve a város gazdaságának fejlődését várható, hogy az elkövetkező években is jelennek meg olyan fejlesztési igények, amelyekhez közművesített telek biztosítása szükséges. Ennek érdekében zöldmezős beruházásként közel 20 hektáros új beruházásra alkalmas terület kerül kialakításra a szükséges közművek (burkolt út, víz, szennyvíz, csapadékvíz, gáz, villamos hálózat) teljes körű kiépítésével.

A projekt másik eleme a mezőgazdasági gyümölcsstermelő ágazat segítése érdekében egy post-harvest technológia kialakítása, amely segíti a helyi termelők piacra jutását, és így javítja a térségben működő gyümölcsstermelők piaci pozícióit.

- **A nyírbátori Inkubátorház bővítése:** a 2011-től működő Inkubátorház összes műhelyében különböző vállalkozások végzik tevékenységüket. A műhelyek kihasználtsága közel 100%-os, az üzemeltetőnek már több igényt vissza kellett utasítania kapacitáshiány miatt. Az irodák kihasználtsága is magas arányt mutat: jellemzően 1-2 üres irodával működik a létesítmény, de az eddigi tendenciák előrevetítik az irodakínálat bővítésének szükségességét is. A duális képzés beindítása érdekében az Ipari Parkban működő foglalkoztatók oldaláról jelent meg az igény egy központi tanműhely kialakítására és felszerelésére, amelynek biztosítására az Inkubátorházban megfelelő lehetőség nyílik. A beruházás folyamatban van.

- 8 új csarnok,
- 4 új iroda
- a duális képzéshez kapcsolódóan pedig egy képzőhely.

- **Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén:** az Ipari Park területén meglévő üzemek fűtése jelenleg földgáz alapon valósul meg. A város geotermikus adottságait figyelembe véve a föld hőjének hasznosításával ez az energia lényegesen olcsóbban biztosítható, és így várhatóan a város versenyképesebb adottságokkal tudja értékesíteni területeit az Ipari Parkban, ezáltal pedig hosszú távon biztosítható a város gazdasági fejlődése – az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkenésével párhuzamosan.

Ezt a célt szolgálja az Ipari Park területén kialakítandó geotermikus kút, amely a talajból nyert termálvíz hőjét hasznosítaná fűtési célra. A lehűlő termálvíz a projekt keretében kiépülő

elosztóvezeték-hálózaton át az Ipari Park északi sarkában kialakításra kerülő visszasajtoló kúton keresztül jut vissza a talajba. A rendszer létrehozásával évi 2000 GJ fűtési energia előállítását oldható meg. A beruházást az ott működő nagyvállalatok saját projektként is hajlandóak megvalósítani.

- **Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése:** a munkaerő-piaci folyamatok esetében Nyírbátor elsődleges kihívása nem az új munkahelyek létrehozása, hanem az, hogy a városban működő és dinamikusul fejlődő cégek humán erőforrás igényét kielégítse. A munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyensúlyának fontosságát valamennyi érintett szereplő érzékeli, ezért az együttműködés az elmúlt időszakban fejlesztési források nélkül is elkezdődött.

A projekt Nyírbátor Város Önkormányzatának kezdeményezésével egy olyan 11 szereplőből álló együttműködő munkacsoport létrehozására irányul, amelynek célja a térség foglalkoztatottságának javítása az alábbi feladatokat elvégzésével:

- foglalkoztatási stratégia kidolgozása és megvalósítása,
- HR klub működtetése,
- közös honlap létrehozása,
- szolgáltatás fejlesztés kkv-k számára a foglalkoztatás ösztönző fejlesztések érdekében,
- városban működő munkahelyek ismertségének javítása a különböző iskolaoktatási szinteken,
- az ehhez szükséges marketing eszközök alkalmazása, elkészítése, terjesztése (nyomtatott elektronikus média, kiállítások, workshopok).

A paktum szereplői: a város 8 nagyfoglalkoztató vállalata, az önkormányzat, a két középfokú oktatási intézmény és a Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya.

- **A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése:** A 2010-ben felújított Sárkány Wellness és Gyógyfürdő éves szinten 120-140 ezer látogatót fogad. A vendégforgalom jelentős része a nyári hónapokra koncentrálódik, így ebben az időszakban feszített a fürdő kapacitása, míg az év többi részében a kihasználtság egyenletesebb. A fejlesztendő elemek növelik a fürdő kapacitását oly módon, hogy a tervezett plusz szolgáltatások jellemzően nem a csúc szezonra korlátozódnak.

A gyógyfürdő területén egy – a térségben teljesen újszerű – szolgáltatás kialakítása valósulna meg: a törökfürdő részleg megépítésével a három szomszédos ország határmenti közelségét kihasználva egy új vonzerő hozható létre. A törökfürdő komplexum úgy épülne meg, hogy szervesen kapcsolódik a meglévő szolgáltatásokhoz, de önállóan, eltérő nyitva-tartással is működtethető – csökkentve ezáltal a vendégforgalom szezonálisát.

További fejlesztési cél, hogy a családok számára, nyáron a strand területén, télen az épületben minél több aktív programot és attrakciót kínáljunk. Ennek érdekében bővítjük a téli épület alapterületét, ahol a gyermekek számára alakítunk ki játszóházat, csúszdaparkot. A strand területén átépítjük az egyik gyógymedencét, és létrehozunk egy vizes játszóteret is.

- **A Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése:** Az elmúlt években az önkormányzat tulajdonában lévő tó környezetében számos önálló fejlesztés valósult meg (kemping felújítása, gyógyfürdő kiépítése, horgászto rendbetétele, fedett lovarda kialakítása, látogatóközpont építése) – mindezek megalapozták egy idegenforgalmi városrész létrejöttét. A létesítmények hatékonyabb kihasználása és teljesebb kínálata érdekében egy hazai és nemzetközi szinten is egyedülálló turisztikai szolgáltató központ, városliget hozható létre, amely széleskörű szolgáltatásokat és változatos élményeket nyújt az egyes célcsoportoknak. A kapcsolódó kulturális és vallási turizmussal együttműködve jelentősen növelheti nemcsak a vármegye, de az egész régió idegenforgalmi vonzerejét.

A jelenlegi elképzelések szerint a fejlesztés keretében

- új kereskedelmi szálláshelyek létrehozása tervezett (4 csillagos szálloda, ifjúsági szálló),
- jelentős férőhellyel bővül a város tulajdonában lévő kemping kapacitása,
- tudásátadás és -bővítés céljából egy Technoparkot és egy erdei iskolát hoznánk létre,
- emellett az aktív turizmushoz kapcsolódó létesítmények kerülnek kialakításra (kalandpark és erdei tornapálya, túra- és tanösvények),

- valamint a Szénaréti-tó környezetének rendezésével egy pihenő és csónakázótó kerül kiépítésre.
- **Szénaréti lakópark fejlesztése:** a korábbi és a tervezett turisztikai fejlesztéseknek, valamint az M3 autópályára felvezető 4105. j. út közelségének köszönhetően a város északnyugati részén elhelyezkedő Kisbóni szőlő területe kiválóan alkalmas új lakóövezet létrehozására. A tervezett lakóparkban magántulajdonú családi házak, valamint piaci alapon bérbe adandó önkormányzati lakások építésére kerül sor a népességmegtartás és a betelepedés elősegítése céljából. Ebben a városban működő multinacionális cégek is bevonhatók partnerként, amelyek a bérleti költségek részleges átvállalásával tudnák támogatni a megfelelő szaktudással rendelkező munkavállalók letelepedését. A területen a város már felépített egy 71 lakásos önkormányzati bérlakástömböt.
- **Intermodális közlekedési csomópont kialakítása:** a nyírbátori vasúti állomás és buszpályaudvar jelenleg is egy helyen található, azonban központi épülettel és megfelelő infrastruktúrával nem rendelkezik. A projektben – a közlekedési vállalatokkal és szolgáltatókkal együttműködve – egy intermodális központ kerül kiépítésre, amely kiszolgálja mind a vonattal, mind a busszal érkezőket és beköti a csomópontot a kerékpáros közlekedési rendszerbe is. Ezt kiegészítve egy nagy kapacitású kerékpártároló és kölcsönző központ kerül kialakításra mind a városba érkező turisták (több mint 100 ezer fő), mind a városba napi szinten ingázó lakosság (a 2011. évi népszámlálás alapján mintegy 4500 fő) részére. Mindez hozzájárul a környezetbarát közlekedési formák nagyarányú terjedéséhez és az időszakosan jelentkező közúti zsúfoltság mérséklődéséhez.
- **Teljes városi elkerülő út kiépítése:** a 471. sz. másodrendű főútvonal, és az országhatár és az M3-as autópálya közötti út jelentős tranzitforgalmat bonyolít, amely jelenleg a város belterületét terheli. Az elkerülő útszakasz kiépítésével mérséklődne a városközpontot terhelő zsúfoltság és balesetveszély, valamint csökkenne a közlekedési eredetű szennyezettségi szint. A fejlesztés előkészítése és megvalósítása – a 4105. j. út felújításához hasonlóan – állami hatáskörbe tartozik.
- **Idősek számára lakópark építése:** A városban és a térségben folyamatosan nő az időskorúak aránya a teljes lakossághoz mérten. Ezen felül folyamatosan változik az idős ember igény szintje is a lakhatási körülményeket illetően. Magasabbak az elvárások az elérhető szolgáltatások, kikapcsolódási lehetőségek, kényelmi szolgáltatások tekintetében. Ezért a város egy új idősek részére kialakított lakópark létrehozását tervezi a bentlakásos időotthon mellé. Az önálló apartmanokban az idős párok, vagy egyedül élők a saját ritmusuk szerint a külön életüket tudják élni, de elérnek és megkapnak minden számukra kialakított szolgáltatást (takarítás, mosás, étkezés, felügyelet, eü ellátás) és programot (kirándulás, kulturális és szabadidős program, torna, gyógyászat). A fejlesztés céljára olyan terület került kiválasztásra, amely több ütemben 50 önálló apartman elhelyezésére is alkalmas. Ezt a projektet a város több ütemben kívánja kialakítani.
- **Sportcsarnok építése:** Az általános iskolák államosításával a város valamennyi sportcsarnokát, iskolai tornatermet elveszítette. A tulajdon a Tankerület által fenntartott iskolák tekintetében megmaradt, de a használó, vagy kezelő az állami intézményfenntartó lett. A város ennek ellenére több olyan tevékenységet folytat, sportszervezetet működtet és civil közösségeket támogat, amelyhez szükséges egy önkormányzati fenntartású sportcsarnok. A város a bankudvar területén kívánja felépíteni a saját üzemeltetésében lévő komplexumot, amely biztosítja a városi kézilabda élet működtetését, sportrendezvények, versenyek lebonyolítását, nagylétszámú előadások, bálók, kulturális programok megszervezését, és egy 3 éve működő általános iskola tornatermi funkcióját is ellátja.
- **Napelemparkok építése:** A városban több olyan létesítmény, gyár működik, amely elektromos áram tekintetében nagyfogyasztóként működik. Ilyenek a nagyvállalatok üzemei, az állami és önkormányzati intézmények. A legtöbb esetben a villamos energia igény kiváltható lenne naperőmű telepítésével, amelyek saját telken nem helyezhetőek el. Ezért tervezi a város a külterületeken napelemparkok telepítését.

4.3.2 Hálózatos projektek

- **Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása:** egyes lakófunkciójú területeken a telekstruktúra lehetővé teszi a tömbfeltárások végrehajtását, amivel hatékonyabbá tehető a városi

belterület hasznosítása és a kiszolgáló infrastruktúrák működtetése. Az új telkek kialakításával növekedhet a város vonzereje, ami által megfordíthatóak a kedvezőtlen demográfiai tendenciák. Ezzel párhuzamosan elengedhetetlen a lakóterületeken új közösségi terek létrehozása, amelyek a környék lakosainak életminőségét nagymértékben elősegítik, így közvetett módon hozzájárul a város népességmegtartó erejének növekedéséhez.

- **Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, geotermális rendszerrel történő ellátása:** az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében szükséges energiahatékonysági fejlesztések megvalósítása. A fosszilis energiák kiváltásával a működési költségek jelentős mértékben csökkenthetők, és a létesítmények szén-dioxid kibocsátása is mérséklődik. A beavatkozások a tervek szerint valamennyi önkormányzati tulajdonú vagy fenntartású épületben megvalósítandók.
- **Közvilágítás korszerűsítése:** a közvilágítás korszerűsítésének első üteme 2002-ben megvalósult, azonban egyfelől nem érintette a város teljes területét, másfelől azóta korszerűbb technológiák érhetőek el. A fejlesztés megvalósításával mérsékelhetőek a városüzemeltetési kiadások, valamint közvetett módon csökkenthető a károsanyag-kibocsátás is. A projektben valamennyi közterületi világítótestet ledes világítótestre cseréli a város.
- **Zöldfelületek fejlesztése, rekonstrukciója:** a városban folyamatosan nő a gépjárművek száma, nő az ipari forgalom, és a tranzitforgalom is. Ezért fontos a meglévő úthálózat, és a közterületeken található zöldfelületek fejlesztése. Nem engedhető meg a klimatikus változásokat figyelembe véve, hogy az utak és a parkolók térfelhasználása érdekében a zöldfelületek szenvedjenek kárt.
- **Kerékpáros úthálózat fejlesztése:** Nyírbátorban jelenleg is több szakaszon lehet elkülönített kerékpárúton közlekedni. Számos fontos létesítmény és helyszín elérhető kerékpárúton. Bizonyos városrészek, lakótömbök, szomszédos települések és intézmények nem kerültek még bekötésre, ezért a hálózatot fejleszteni kell. Olyan újabb kerékpárutakat kell építeni, amelyek a városban és a környező településeken teljes hálózatot hoznak létre.
- **Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése:** az elmúlt évtizedekben az időjárási viszonyok jelentősen megváltoztak. A város belterületén, és az ipari övezetekben az épületek és a burkolt felületek aránya a zöldfelületek kárára megnövekedett. Ez a kettő együtt azt eredményezte, hogy esőzések során több alkalommal a csapadékvíz elvezető rendszer nem képes lekezelni a városra lehulló csapadékvíz elvezetését. Ezért a rendszer bővítése szükséges, szélesebb árkokkal, nagyobb átmérőjű zárt csővezetékekkel és átmeneti tározók kiépítésével.
- **Turisztikai programcsomagok kialakítása:** jóllehet Nyírbátor területén sokszínű idegenforgalmi kínálat érhető el, elsősorban a kulturális és örökségturizmusra, valamint a gyógy- és egészségturizmusra épülve. A komplex turisztikai élmény megteremtése érdekében célszerű ezeket programcsomagok formájában is elérhetővé tenni – tematikus és térségi alapon egyaránt.

4.3.3 Egyéb projektek

- **Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között:** Nyírbátor Város Önkormányzata – együttműködve a három történelmi egyházzal – egy valódi zarándok útvonalat kíván kialakítani a Máriapócsi kegytemplom, a nyírbátori görögkatolikus, római katolikus és református templom között, érintve a nyírbátori gyógyfürdőt és a környező turisztikai szolgáltatásokat. A projekt célja, hogy a térségbe érkező több százezer zarándok Nyírbátorba érkezve és megszállva megtekinthesse a város szakrális helyeit, majd egy valódi zarándok túra keretében látogassa meg a Máriapócsra megrendezésre kerülő búcsú egyikét. A projektben kiépítésre kerül a Várostörténeti sétány kimaradó szakasza a görögkatolikus templom mellett, egy köves zarándokút a gyógyfürdőig, majd onnan Máriapócsra mezőgazdasági utak helyreállításával és stabilizálásával, útjelző táblák kihelyezésével kerül kiépítésre a zarándokút teljes szakasza. A beavatkozással akkor érhető el maradéktalanul a kitűzött cél, ha turisztikai célú kerékpárút is kiépítésre kerül.
- **Lovarda bővítése:** a 2014-ben átadott lovarda új típusú attrakciót jelent a városban. Az ebben rejlő potenciálok maximális kihasználása érdekében szükséges a lovarda bővítése nemzetközi versenyek lebonyolítására alkalmas díjhajtó és maraton pályák kialakításával. A tervezett fejlesztésekkel új

turisztikai szegmens szólítható meg, így jelentősen növelhető a vendégek és a vendégéjszakák száma.

- **Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthori Várkastély és Pannoptikumban:** a várkastélyra épülve bővítendő a turisztikai szolgáltatások és attrakciók kínálata (pl. lovagi torna szervezése, helyi jellegzetességeket kínáló várétterem, korhű ruhákba beöltözési lehetőség, lovas kocsis túra, almavirágzaskor fesztivál szervezése, lovas színház, vár falán kivetítés a Báthori család történetét felölelve). Mindezzel növelhető a város vonzereje, ami a vendégforgalom további bővülését, a szezonális mérséklését, valamint az itt-tartózkodási idő és a költési hajlandóság növekedését eredményezheti. A korabeli komplexum bizonyos elemeinek részbeni visszaépítése is megtörténhet a projekt keretében.
- **A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása:** a korábbi Dohánygyár nem önkormányzati tulajdonú épülete jelenleg kihasználatlan, de ipari emlék épületei számos funkcióra átalakíthatók. Az érintett városrész felzárkóztatását és a város turisztikai vonzerejét növelhetik olyan interaktív múzeumok és egyéb látványosságok létrehozása, amely illeszkedik a térség és az adott terület jellegzetességeihez (pl. almamúzeum, gyármúzeum).
- **Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok:** az elmúlt években megerősödni látszó népmozgalmi folyamat eredményeképpen a felső- vagy középfokú végzettséggel rendelkező fiatalok más, fejlettebb térségekben telepednek le, ezzel párhuzamosan pedig a hátrányos helyzetű és a szegregátumban élő családokon belül újratermelődik az iskolázatlan, megfelelő szakképzettséggel nem rendelkező fiatalok száma. A két probléma együttesen már középtávon is negatív folyamatokat indít el a lakosság társadalmi összetételében, ez jelentős akadály a térség gazdasági fejlesztésének. Ezért szükséges támogatási és ösztöndíjprogramok rendszerszerű beindítása (a szükséges intézményrendszer felállításával együtt), amellyel mindkét érintett célcsoport elérhető a számára megfelelő eszközökkel.
- **A duális szakképzés feltételeinek megteremtése:** a városban működő nagyfoglalkoztatók folyamatos fejlődésének köszönhetően évről-évre jelentős munkaerőigény jelenik meg a piacon. A gyakorlatban azonban a rendelkezésre álló potenciális munkaerő végzettsége, képzettsége és szakmai gyakorlata nincs összhangban a munkaadók szükségleteivel. A helyi szakképző intézettel közösen szükséges új szakok beindítása, amelyek igazodnak a helyi vállalkozások elvárásaihoz és versenyképes, használható szakképesítést nyújt. A projektben ezen túlmenően kialakításra kerülhet a duális képzés megvalósításához szükséges működtetett gyakorlati képzőhely (kapcsolódva az Inkubátorház bővítését célzó projektelképzeléshez), amelyet az önkormányzat, a képzőintézet és a helyi vállalkozások közösen működtetnek.
- **KKV-k piacra jutásának segítése:** a térség vállalkozásainak növekedése érdekében szükséges a piacra jutás feltételeinek támogatása. A beavatkozás fókuszál a piaci érvényesüléshez szükséges tevékenységek (marketing, márkacépzés, piaci betörés, üzleti kapcsolatfelvétel) és a piacra jutáshoz szükséges tevékenységek (kiállításon való részvétel, cégprezentáció, önálló árubemutató, sajtófogadás, üzletember találkozó szervezése) támogatására.
- **Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése:** a város gazdasági potenciáljának növelése érdekében fontos, hogy a nagyvállalatok minél nagyobb mértékben vegyék igénybe a helyi kis- és középvállalkozások szolgáltatásait – versenyképes minőségben és áron. Ennek koordinálása és megvalósítása hosszú távon jelentkező, a térség gazdasági szereplőinek bevonásával zajló feladat.
- **Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése:** a helyi agrárszektor értékesítési lehetőségeinek növelése érdekében indokolt a helyi termelői piac létrehozása, megújítása. Ezáltal javul a helyi mezőgazdasági termelők működési környezete, ami középtávon hozzájárul a munkahelyek megőrzéséhez és újak létrehozásához, valamint erősíti a város-vidék együttműködést.
- **József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása:** a szegregátumban működő óvodában megépítése óta nem történt felújítás, így műszaki és higiéniai szempontból is rendkívül rossz állapotú. A fejlesztés keretében a csoportszobák, a vizesblokkok, a közös helyiségek és a tálaló konyha komplex felújítására kerül sor.

- **Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban:** a városban és a környező településeken élő kisgyermekes szülők munkába állását segíti a 3 év alatti gyermekek nappali elhelyezését biztosító új intézmények létrehozása. A fejlesztés során egyházi fenntartású új bölcsődei intézmény kialakítása várható
- **A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra:** Nyírbátorban a KSH 2013-as adatai alapján 118 lakás és több intézmény csatlakozik a városi távhőellátó rendszerre. A fosszilis energiahordozókon alapuló fűtési mód pénzügyi és környezeti hatékonysága egyre inkább megkérdőjelezhető, így szükséges a távhőtermelő rendszer átállítása geotermikus alapokra.
- **Városmarketing program:** a város humán erőforrás- és tőkevonzó képességének javítása, a turisztikai vonzerő javítása és a helyi identitás erősítése érdekében közös városmarketing program megvalósítása javasolt az önkormányzat, a vállalkozói szektor és a civil szervezetek összefogásában. A kialakított jó gyakorlatok folytatásaként újabb rendezvények szervezése, közös elektronikus és nyomtatott anyagok elkészítése és terjesztése szükséges országos és nemzetközi rendezvényeken, kiállításokon, állásbörzéken. A városmarketingről mint nem beruházási jellegű tevékenységről a 8.1.4 fejezet közöl további részleteket.
- **A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése:** a város népességmegtartó erejét növeli, ha a lakosság erős települési identitással rendelkezik – ehhez a különböző helyi közösségfejlesztési, szemléletformáló, hagyományalapú programok nagymértékben hozzájárulhatnak.
- **Munkásszállás és dolgozói lakások építése:** Az ipari üzemek folyamatos bővülése kapcsán szükséges a munkaerő folyamatos biztosítása. Ennek egy része az ingázók számának folyamatos növelésével biztosítható, de ennek vannak fizikai korlátjai. Ezért távolabbi területekről és külföldről is várhatóak munkavállalók egyre nagyobb arányban. Az ő elhelyezésükre szükséges különböző szintű lakhatás kialakítása.
- **Magyar Nemzeti Múzeum Báthori István Múzeuma fejlesztése:** A város rendelkezik a vármegye legerősebb középkori történelmi múltjával, a Báthori család által létrehozott építészeti értékekkel. Ezeket az értékeket mutatja be a múzeum. Ennek az intézménynek a komplex fejlesztésével érhető el a nemzetközi hírű család értékeinek a 21. szintű bemutatása.
- **Várostörténeti múzeum kialakítása:** a városnak erős történelmi gyökerei vannak, hiszen a Báthoriak erős nyomot hagytak a város életében. Ezen túl az elmúlt évszázadban is voltak olyan jelentős, országosan és nemzetközileg is ismert események, intézmények, üzemek, amelyek jelentősen alakították a város életét és megítélését. Ilyen a határország intézménye a Bóni üzem, egyéb gyárak és KTSZ-ek. Ezeknek állít emléket a városháza földszintjén kialakítandó várostörténeti kiállítás.
- **A várostörténeti sétány bővítése:** a sétány első szakasza már 2010-ben megépült. Ez a szakasz köti össze a várkastély épületét a református és a római katolikus templommal. Már akkor megfogalmazódott az igény, hogy a sétányt a múzeumi tervon keresztül a görögkatolikus templomig el kell vezetni. Ezzel válik teljessé és egyben látogathatóvá a város középkori városmagja.
- **Sportpálya fejlesztése:** a sportolási lehetőségek bővülése az elmúlt években is megfigyelhető volt a városban. Fontos fejlesztési irány a különböző sportágak infrastrukturális feltételeinek javítása. Ebbe a fejlesztési irányba illeszkedik ez a projekt, amelynek célja a város központjában lévő sporttelep fejlesztése. Az elsődleges cél az, hogy minél több gyerek és felnőtt számára nyújtson a létesítmény megfelelő körülményeket a sportoláshoz.
- **Korábbi cipőgyár épületének fejlesztése:** a korábbi cipőgyár, ami már 20 éve nem termel a város központjában található. Az ma már elképzelhetetlen, hogy bármilyen termelőtevékenység induljon el a közeljövőben ezen a helyen. Ezért a város megvásárolta a mára leamortizálódott épületet. Elhelyezkedése miatt azonban fontos, hogy olyan funkciót kapjon, amely illeszkedik a városrészhez. Az épület konkrét fejlesztési iránya még nem került meghatározásra, de a következő évben biztosan véglegesíteni kell az üresen álló épület jövőbeni sorsát.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Nyírbátor tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projektípusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

17. táblázat: A középtávú városi célok és a projekttypusok kapcsolata

Középtávú tematikus célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése A nyírbátori Inkubátorház bővítése Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése		Az Ipari Park komplex fejlesztése	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok A duális szakképzés feltételeinek megteremtése KKV-k piacra jutásának segítése Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése Városmarketing program Munkásszállás és dolgozói lakások építése.
T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése	A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése A Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése Sportcsarnok építése	Turisztikai programcsomagok kialakítása	A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a Szénaréti-tó környezetének, mint gyógyhelynek a komplex fejlesztése.	Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthori Várkastélyban Várostarténeti múzeum kialakítása A Báthori István Múzeum felújítása A Várostarténeti sétány bővítése A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása Városmarketing program Sportpálya fejlesztése Lovarda bővítése Közösségi identitás, városhoz való kötődés erősítése programokon keresztül
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Intermodális közlekedési csomópont kialakítása Teljes városi elkerülőút kiépítése Szénaréti lakópark fejlesztése Idősek számára lakópark építése	Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása Kerékpáros úthálózat fejlesztése Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése Önkormányzati közúthálózat fejlesztése Zöldfelületek fejlesztése, rekonstrukciója	A városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja „Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 projekt	Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban Korábbi cipőgyár épületének fejlesztése
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén Napelem parkok építése	Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása Közvilágítás korszerűsítése		A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja			Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja „Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 projekt	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok Nyírbátorban József Attila u. 7. szám alatti óvoda belső felújítása A Nyírbátori kistérségben élő helyi identitásának erősítése Közösségi kert kialakítása a szegregátumban Térfigyelőkamerák telepítése

* nem önkormányzati hatáskörbe tartozó projekt

4.5 A fejlesztések ütemezése

4.5.1 Az ütemezés indoklása

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
 - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
 - a fejlesztések időszerűsége,
 - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
 - a fejlesztések egymásra épülése,
- hatások:
 - a fejlesztések hatása a város egészére,
 - a fejlesztések jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
 - a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- finanszírozás és fenntarthatóság:
 - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
 - a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága,
 - a bevonható magánforrások mértéke,
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

4.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a stratégia készítésekor rendelkezésre álló információk alapján történő becslésre épül.

18. táblázat: A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2023-2031

Projekt megnevezése	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Akcióterületi projektek									
A Városcsopont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából									
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a Szénaréti-tó környezetének, mint gyógyhelynek a komplex fejlesztése									
Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja									
Az Ipari Park komplex fejlesztése									
„Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 projekt megvalósítása									
Kulcsprojektek									
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése									
A nyírbátori Inkubátorház bővítése									
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén									
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése									
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése									
A Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése									
Szénaréti lakópark fejlesztése									
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása									
Idősek számára lakópark építése									
Teljes városi elkerülőút kiépítése									
Napelem parkok építése									

Projekt megnevezése	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén									
Sportcsarnok építése									
Hálózatos projektek									
Kerékpáros úthálózat fejlesztése									
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása									
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása									
Közvilágítás korszerűsítése									
Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése									
Zöldfelületek fejlesztése, rekonstrukciója									
Turisztikai programcsomagok kialakítása									
Egyéb projektek									
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között									
Munkásszállás és dolgozói lakások építése									
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthori Várkastélyban									
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása									
Turisztikai programcsomagok kialakítása									
Várostörténeti múzeum kialakítása									
A Báthori István Múzeum felújítása									
Sportpálya fejlesztése									
Lovarda bővítése									
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok									
Közösségi identitás, városhoz való kötődés erősítése programokon keresztül									
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése									
KKV-k piacra jutásának segítése									
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése									
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése									
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása									
Korábbi cipőgyár épületének fejlesztése									
Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban									
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra									
Térfigyelőkamerák telepítése									
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése									

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2021-2027 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Nyírbátor Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt – erre elsősorban az iparüzési adó magas összege nyújt lehetőséget. A

beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP PLUSZ)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP PLUSZ keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében rendelkezésre álló keret árfolyamtól függően közel 100 milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)¹. Ezen túlmenően a vármegye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

19. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye TOP PLUSZ forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Forrásfelhasználási módok	Forrás (Mrd Ft)
Fenntartható városfejlesztés	50,001
Szatmár-Beregi térség	26,678
Nyírségi fejlesztési térség	17,983
Tisza-menti fejlesztési térség	25,235
Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes	5,191
Kiemelt kedvezményezett	26,431
Összesen	151,519

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2021-2027

A TOP PLUSZ forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz):**
 - támogatja a vállalkozások digitális átállását és a hazai digitális közszolgáltatások fejlesztését;
 - a zöld átállás elősegítése és a hatékonyság növelése érdekében célzott informatikai beruházások valósulnak meg;
 - a szélessávú hálózat fejlesztése tovább folytatódik;
 - támogatja az állampolgárok digitális kompetenciájának fejlesztését, szolgáltatási rendszerekhez történő hozzáférést, az oktatási rendszerek digitális összekapcsolását

Az Operatív Program választ ad a jelenlegi és az újonnan felmerülő globális, technológiai, biztonsági és fenntarthatósági kihívásokra, valamint összekapcsolja a releváns szakpolitikákat, tovább erősítve ezzel a digitális transzformációt.

A DIMOP Plusz négy prioritási tengelyből áll:

- Intelligensebb Magyarország
- Hi- tech és zöld átállás
- Magyarország csatlakoztatva
- Digitális Készségek

- **Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)** elsődleges célja a szociális felzárkózás támogatása Magyarországon. Az EFOP Plusz négy humán szakterület fejlesztéseit foglalja

magában, ezek a köznevelés, társadalmi felzárkózás, szociális és gyermekvédelmi, valamint család- és ifjúságpolitika. A program így az Európai Unió által, a 2021-2027 közötti időszakra meghatározott szakpolitikai célkitűzések közül a szociálisabb és befogadóbb Európa megteremtéséhez kíván hozzájárulni a szociális jogok európai pillérében foglaltak figyelembevételével.

A program 7 prioritást tartalmaz:

- XXI. századi köznevelés
- Pedagógus életpálya modell
- Társadalmi felzárkózási fejlesztések
- Szociális fejlesztések
- Rászoruló személyek támogatása
- Család- és ifjúságügyi fejlesztések
- Felzárkózó települések

Az EFOP Plusz keretében tervezett fejlesztések az oktatás eredményességének javítását, a pedagógus pálya vonzóbbá tételét, a szociális szempontból hátrányos helyzetű személyek (pl.: megváltozott munkaképességűek, idősek, gyermekvédelmi ellátórendszerben érintettek, fogyatékkal élők, marginalizált csoportok, hajléktalanok) életminőségének javítását támogatják a szociális biztonság megteremtése érdekében. Hozzájárulnak továbbá a társadalmi felzárkózási kihívások kezeléséhez, a munka és magánélet egyensúlyának megfelelőbb megteremtéséhez, a súlyos anyagi nélkülözésben élők támogatásához, továbbá az ország 300 leghátrányosabb helyzetű településén élő személyek felzárkózásához az érintett településeken folytatott szociális munka révén meghatározott helyi szükségletek figyelembevételével.

- **A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)** célja a mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása, a haltermelés és halfeldolgozás versenyképességének, valamint fenntarthatóságának növelése az innováció és digitalizáció segítségével, egyúttal a környezetterhelés csökkentése mellett. Kiemelt szempont a klíma- és környezetbarát halgazdálkodási módszerek támogatása, a körforgásos gazdálkodás elvén alapuló módszerek részarányának növelése a termelési rendszereken belül, továbbá a vízi és vizes élőhelyek biodiverzitásának fenntartása és fejlesztése. A program kiemelt hangsúlyt fektet a munkakörülmények javítására és stabilitására, valamint a kutatás és termelés közötti tudástranszfer támogatására, illetve a további tudományos ismeretek létrehozására a K+F projektek támogatásával.

A MAHOP Pluszban tervezett intézkedések két uniós prioritáson belül kerültek kidolgozásra:

- A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások helyreállításának és védelmének előmozdítása
- A fenntartható akvakultúratevékenységeknek, valamint a halászati és akvakultúra-termékek feldolgozásának és piaci értékesítésének előmozdítása, ezáltal hozzájárulva az Unió élelmezésbiztonságához

Az első uniós prioritás célja a természetes vizek halállományának növelése, a vízfolyások ökológiai állapotának és a víz minőségének javítása, valamint az ágazat helyzetéről pontos képet adni tudó adatgyűjtési és ellenőrzési rendszer továbbfejlesztése. A második uniós prioritás célja a meglévő akvakultúra termelő és halfeldolgozó vállalkozások fejlesztése, versenyképességük növelése, új termelői bázisok és feldolgozók létrehozása.

- A Helyreállítási és Ellenálló-képességi Eszközt (RRF) és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközt (CEF) megelőzve az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) Plusz** a magyarországi kötőpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházások legnagyobb uniós forrása lesz ebben az évtizedben. A magyarországi közlekedési helyzetet, a Kohéziós Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap korlátait, illetve egyéb uniós alapelveket (pl. kettős finanszírozás kizárása, tiltott állami támogatások) figyelembe véve az IKOP Plusz 3 prioritási tengelyen tervez beavatkozásokat:

- Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése, köztük városi elektromos buszbeszerzéseket, nagyforgalmú elővárosi vasútvonalak fejlesztéseit.

- TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése, benne a transzeurópai közlekedési hálózathoz tartozó vasútvonalakét és kikötőkét.
- Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás részeként EuroVelo kerékpárutak fejlesztéseit, közlekedésbiztonsági és egyéb (pl. zajárnyékoló falak, e-töltők) beruházásokat.

A projektekneli uniós elvárás lesz a projektek hosszú távú megtérülése és a jelentős (környezeti) károkozás elkerülése.

Az IKOP Plusz mindhárom prioritásából lehetőség van a 2014-2020-as IKOP-ból 2023 végéig be nem fejeződő projektek finanszírozására, amennyiben azok megfelelnek a vonatkozó bizottsági elvárásoknak. Az IKOP Plusz a 2021 és 2027 közötti, EU támogatásokból megvalósuló közlekedésfejlesztések többségét tartalmazza.

- A 2021-2027 közötti időszakra szóló **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)** célja a hazai gazdaság versenyképességének növelése a kkv-szektor ellenálló képességének erősítésével, a kutatásfejlesztési és innovációs ökoszisztéma fejlesztésével, a hazai munkavállalók alkalmazkodóképességének javításával valamint a minőségi munkaerő biztosításával. Mindemellett a források 65%-ának a négy legkevesbé fejlett régióba történő allokálásával a program kiemelt célja a területi kohézió támogatása is. A GINOP Plusz folytatása és egyben – a tapasztalatokra, új kihívásokra reagálva - továbbfejlesztett változata a 2014-2020 közötti programozási időszak sikeres operatív programjának, amely segítette és jelentősen előre mozdította a magyar gazdaság fejlődését, és annak eredményeire építve támogatja továbbra is a magyar vállalkozásokat az új kihívásoknak való megfelelésben.

A célok elérése érdekében a GINOP Plusz 5 prioritást tartalmaz:

- Vállalkozásfejlesztés
- Kutatás, fejlesztés és innováció,
- Fenntartható munkaerőpiac
- Ifjúsági garancia
- Felsőoktatás, szakképzés

A beavatkozások révén a vállalkozások technológiájukat, működésüket megújítva kedvezőbb pozíciót tudnak kialakítani a hazai és nemzetközi piacokon, valamint előreléphetnek a globális értékláncokban. Mindez hozzájárul a társadalom életszínvonalának növekedéséhez, a munkahelyek védelméhez, a foglalkoztatás bővüléséhez, Magyarország és az EU versenyképességéhez.

- **A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)** program Magyarország teljes területén támogatja a területi alapú fejlesztéseket, célja a régiók és megyék EU szintű és országon belüli fejlettségi pozíciójának javítása, kiemelten a legkevesbé fejlett megyék és elmaradott térségek területi fejlesztése a kedvezőbb helyzetű térségek pozíciójának erősítése mellett. A 2014-2020 közötti Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) eredményeire építve annak tematikáját és integrált területi programokon keresztül megvalósuló modelljét folytatja. A program elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája kiterjed a gazdaságélénkítésre, munkahelyteremtésre és bővítésre, valamint a népességmegtartásra és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, valamint a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A célok elérése érdekében a TOP Plusz 6 prioritást tartalmaz:

- Élhető megye
- Klímabarát megye
- Gondoskodó megye
- Budapest infrastrukturális fejlesztések
- Budapest humán fejlesztések
- Versenyképes megye

A TOP Plusz fejlesztései révén Magyarország összes vármegyéjében, kiemelten a négy legkevesbé fejlett régióban valamint a legkevesbé fejlett járásokban javulhatnak a gazdaságfejlesztés helyi feltételei, a foglalkoztatás helyzete, a települési infrastruktúra és a közszolgáltatások minősége, ezen keresztül erősödhet a települések népességmegtartó ereje és javulhat a lakosság életminősége.

- **A Végrehajtás Operatív Program Plusz** a 2021-2027 közötti időszakban Magyarország számára rendelkezésre álló kohéziós célú források eredményes és hatékony felhasználását támogató technikai segítségnyújtás forrásokat kezeli. Ennek keretében biztosítja a naprakész tudással rendelkező szakemberállományt, az infrastrukturális feltételeket, az informatikai, partnerségi, kommunikációs és nyilvánosságához kapcsolódó feladatok ellátását, ezzel is hozzájárulva a Partnerségi Megállapodás céljainak teljesüléséhez. A VOP Plusz kiemelt figyelmet fordít a pályázói kapacitás fejlesztésére is, ezáltal elősegítve, hogy a pályázók a fejlesztéseiket minél nagyobb számban, minél szabályosabban és minél jobb minőségben legyenek képesek megvalósítani az új időszakban. Az operatív programnak 5 prioritása van, melyeket az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Kohéziós Alap (KA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+), valamint az Igazságos Átmenet Alap (IÁA) technikai segítségnyújtás célra rendelkezésre álló forrásaiból finanszíroz hazai társfinanszírozással kiegészítve. Ezen források Magyarország teljes területét lefedik.
- A Kárpát-medence azon európai régiók közé tartozik, amelyek az éghajlatváltozás hatásainak jobban ki vannak téve. Európában Magyarország néz szembe a legnagyobb árvízvédelmi problémával, a belvízprobléma is egyedülálló, az aszályok kockázata szintén jelentős. A környezeti hatások mellett erőforrásaink túlzott használata is olyan kérdéseket vet fel, amelyeket kezelnünk kell. A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) ezen problémák megoldásához nyújt támogatást.

Az Európai Uniós forrásokból finanszírozott új fejlesztési programok magasabb színvonalon folytatják az eddig megkezdett munkát. A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) nem csak tükörképe az eddigi KEHOP-nak, de sok újdonsággal is bővült, figyelembe véve az újonnan felmerült környezeti problémákat, az átalakuló szabályozási környezetet és az erősödő zöldítési törekvéseket. A KEHOP Plusz levonja az elmúlt időszak tanulságait és bővebb mozgásteret teremt mind a beruházások jellegét, mind a megcélzott közönséget tekintve.

Az operatív program célja a környezetszennyezés és az erőforrásaink túlzott kihasználásának csökkentése, a biológiai sokféleség megóvása és a körforgásos gazdaság előtérbe helyezése. Kiemelt figyelem jut a zöldkék infrastruktúra fejlesztésére és a helyi energiaközösségekre. Emellett elsődleges feladata még új munkahelyek létrehozása és a károsanyag kibocsátások csökkentése különösen a leginkább karbonintenzív megyékben.

A KEHOP Plusz az EU által meghatározott ún. szakpolitikai célok közül elsősorban a második (röviden: zöldebb Európa) célt fedi le az alábbi öt prioritás révén:

- Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés
- Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
- Környezet- és természetvédelem
- Megújuló energiagazdaság
- Igazságos Átmenet Alap

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. A Nyírbátor által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek: az alábbi táblázat adatai alapján mintegy 35 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat, amiből azonban az elkerülő út több mint 20 milliárdot is kitehet. A fennmaradó összeg rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem

feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

20. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
A Városcsopont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	900	TOP PLUSZ
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a Szénaréti-tó környezetének, mint gyógyhelynek a komplex fejlesztése.	2120	TOP PLUSZ RO-HU, Befektetői források
Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	156,5	TOP PLUSZ
„Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 projekt megvalósítása	187,3	TOP PLUSZ
Az Ipari Park komplex fejlesztése	1650	Kormányzati támogatás
Kulcsprojektek		
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	750	TOP PLUSZ
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	550	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése, RO-HU
Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	2540	Befektetői források
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	400	TOP PLUSZ
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	680	TOP PLUSZ
A Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése	640	RO-HU
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	2820	Minisztériumi támogatások, OFA forrás, befektetői forrás
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	210	TOP PLUSZ
Idősek számára lakópark építése	850	Befektetői forrás
Teljes városi elkerülőút kiépítése	22000	Kormányzati támogatás
Napelem parkok építése	3400	Befektetői forrás
Sportcsarnok építése	1450	TAO forrás
Hálózatos projektek		
Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése	2120	TOP PLUSZ, KEHOP
Zöldfelületek fejlesztése, rekonstrukciója	340	Saját forrás
Turisztikai programcsomagok kialakítása	120	Saját forrás
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	433	TOP PLUSZ
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	1250	TOP PLUSZ, KEHOP, Saját forrás
Közvilágítás korszerűsítése	310	Saját forrás
Kerékpáros úthálózat fejlesztése	1200	TOP PLUSZ, RO-HU
Egyéb projektek		

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között	110	GINOP
Munkásszállás és dolgozói lakások építése	850	Ofa források
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthori Várkastélyban	400	GINOP
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	230	GINOP
Turisztikai programcsomagok kialakítása	68	Saját forrás
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	490	TOP PLUSZ, GINOP
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	450	Minisztériumi támogatások
KKV-k piacra jutásának segítése	38	GINOP
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	32	Saját forrás
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	88	TOP PLUSZ
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	33	TOP PLUSZ
Várostörténeti múzeum kialakítása	120	Saját forrás
A Báthori István Múzeum felújítása	3400	Kormányzati támogatás
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	800	KEHOP
A Várostörténeti sétány bővítése	240	RO-HU
Sportpálya fejlesztése	250	Saját forrás
Városmarketing program	35	Saját forrás
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	45	TOP PLUSZ
Lovarda bővítése	240	RO-HU
Közösségi identitás, városhoz való kötődés erősítése programokon keresztül	55	Saját forrás
Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban	350	TOP
Korábbi cipőgyár épületének fejlesztése	2120	Befektetői források

5 ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

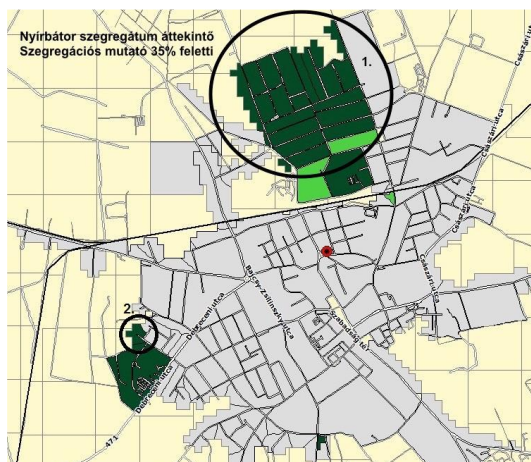
Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyírbátor város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járasszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

Jelenleg a 2011-es népszámlálási adatok állnak rendelkezésre, így a 2015-ben elfogadott ITS-ben szereplő lehatárolás érvényes.

3. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik.

A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata, valamint a korábbi antiszegregációs tervet is jóváhagyó antiszegregációs szakértő álláspontja azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy csak az 1. jelölésű terület tekinthető valódi szegregátumnak.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2025. évi módosítása során a szociális városrehabilitációs akcióterület bővítésre került a 4.2.2. pontban kifejtettek szerint, nevezett bővítés nem jelenti a KSH által történt szegregátum – lehatárolás módosítását, amely

módosítás nélkül azonos a korábbiakban rögzített szegregátum lehatárolással.

A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

21. táblázat: A nyírbátori szegregátumok adatai

Mutató megnevezése	Nyírbátor összesen	1. szegregátum	2. szegregátum
Lakónépesség száma	12719	2163	51
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,6	32,7	25,5

Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,6	60,2	70,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	17,8	7,1	3,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,6	71,4	61,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,0	0,5	7,4
Lakásállomány (db)	4727	556	12
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	7,0	33,8	8,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	47,6	79,9	58,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20,0	60,3	41,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,9	19,2	41,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,3	64,8	42,9
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	12683		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	35,7	75,3	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,9	70,4	54,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	18,8	59,0	34,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	10,0	26,5	13,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	6,6	33,7	8,3
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,1	16,6	0,0

Forrás: KSH

Az alábbiakban részletesen bemutatásra kerül az 1. szegregátum komplex társadalmi, fizikai helyzete. Az Északi lakóterület szegregációs folyamatainak háttérében részben történelmi, a XIX. század éveire visszanyúló városszerkezeti okok állnak. Ugyanakkor az ipari fejlődés a város e területéhez kapcsolódott. Az így érvényesülő kettős hatás, valamint a vasútvonal erősítette a városközponttól történő elkülönülést, jóllehet a terület Nyírbátor szerves része. A szegregált terület a belvárostól és a turisztikai övezettől nem messze helyezkedik el, családi házas övezettel, az Ipari Parkkal, illetve a Városközponttal határolt. Az önkormányzat által számított adatok szerint 2021-ben Nyírbátor lakosainak száma 11911 fő, akik közül a szegregátumban élő 700 családban és 650 háztartásban körülbelül 3300-an élnek. Ez azt jelenti, hogy Nyírbátor társadalmának több, mint negyede (27,7%) szegregált körülmények között él. A szegregátumban problémát okoz az alacsony iskolai végzettség, ami a munkanélküliséget is magával vonzza. A munkaerő-piaci mutatók kedvezőtlen helyzetet tükröznek: a munkanélküliek száma igen magas és épp ezért a nélkülözésben élők száma is magas. A szegregátumban jelenleg az egyetlen, rendszeresen megjelenő civil szervezet a Máltai Szeretetszolgálat, amelynek munkatársai a kiemelt Gyerekesély program keretében foglalkoznak a szegregátumban élő közösséggel. A Szeretetszolgálat főként élelmiszer adományokkal (bébiétel, tartós élelmiszer, ruha, tanszerek, játékok és könyvadományok) segíti a helyieket. Az önkormányzat által fenntartott és működtetett közösségi ház programjaival, és az ott dolgozó munkatársak hozzáállásával, segítségkészségével nagyon elégedettek a helyiek. A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkcióellátottsága lakosságárányosan alacsony. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciót kaptak. Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősek és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb

gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. Fentiek alapján rendkívül fontos a szegregátum infrastrukturális fejlesztése.

A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest elhanyagolt. A vízelvezető árkok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem megoldott. Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére, azonban a szükségletek alapján indokolt újak létesítése. A területen felhalmozódott illegális hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel.

A kertvárosi, földszintes, családi házas, telkes beépítésű terület városképi szempontból lepusztult, presztízse alacsony, viszont közel fekszik a Nyírbátorba betelepülők számára tervezett új lakónegyedhez és a város turisztikai övezetéhez is, ezért az idegenforgalmi potenciál erősítéséhez nélkülözhetetlen ezen terület társadalmi és infrastrukturális fejlesztése.

Az önkormányzat a területen lévő szociális bérlakások bérleti díját alacsonyan tartja: a komfortfokozattól függően 48-224 Ft/m²/hó között változik. Az elvándorlás nem jellemző, a lakók tartós bérletre rendezkedtek be. A lakhatási körülményeket rontja, hogy a viszonylag kis alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be. Az önkormányzat nem tud hatékonyan fellépni a jogtalan lakásfoglalókkal szemben. Az illegálisan értékesített lakásbérleti jogok következményeként és az állami lakásépítési támogatások kapcsán kialakult helyzet miatt a kilakoltatás veszélye is fennáll. Az önkormányzat csak ebben a városrészben lehetőséget biztosított kedvezményes lakásvásárlásra is, de a hátralékok és a tisztázatlan bérleti jogviszonyok miatt kevés lakás került értékesítésre.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Nyírbátor Város Önkormányzata a 2015-ben elfogadott ITS részeként felülvizsgálta Antiszegregációs Tervét, az abban foglaltak azóta is hatályosak.

A város korábbi antiszegregációs programjában több olyan intézkedést határozott meg, amely a szegregáció mérséklését vagy megszüntetését szolgálja, ezek az alábbiak voltak:

- 1) Oktatási integráció és felzárkóztatás.
- 2) A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása.
- 3) A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása.
- 4) Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciók szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel.
- 5) Intenzív közösségfejlesztés.
- 6) Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása.
- 7) A lakhatási feltételek átfogó javítása.
- 8) A szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása.
- 9) A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal.

Nyírbátor Város Önkormányzata a 2015-ben elfogadott ITS elkészítése óta több konkrét intézkedést tett a szegregációs folyamatok lassítása, megakadályozása érdekében, melyek az alábbiak voltak:

- A szegregátumban élők életminőségének javításában a József Attila utca 25. szám alatt felújításra került közösségi ház (Settlement ház) nagy szerepet játszik. A házban különböző szolgáltatásokat vehetők igénybe, illetve programokon vehetnek részt. Ilyen például a szociális iroda funkció, az ügyintézésben nyújtott segítség, mosási lehetőség, tisztálkodási lehetőség, a szociális munkások, védőnők, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat szociális munkásai számára helyiségek kerültek kialakításra, így a különböző szolgáltatások sokkal közelebb helyezkednek el az érintett lakossághoz, így nagyobb számban tudják igénybe venni ezeket.
- **EFOP-2.1.2-16-2017-00017 „Adj esélyt a jövőnek!” infrastrukturális hátttere** projekt keretein belül újjátotta fel az önkormányzat az Ifjúsági és Családi Kuckó épületét, beszerzésre került egy kisbusz, mely a járásban élő hátrányos helyzetű gyermekek szállításában nyújt segítséget. A projektben három játszótér került kialakításra, ebből egy a szegregátumban található. Fejlesztő eszközök kerültek beszerzésre, melyek a projekt zárását követően is a város és a térség

gyermekeinek, a család- és gyermekjóléti szolgálat tevékenységének, a gyermekek számára szervezett tevékenységek, szabadidős foglalkozások megvalósításához fog rendelkezésére állni. Ezáltal hosszú távon biztosított lesz a hátrányos helyzetű gyermekek és családok megsegítése. A hosszú távú segítségnyújtás, a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása hozzájárul a gyermekszegénység visszaszorításához, a hátrányok csökkentéséhez, a korai iskolaelhagyás megelőzéséhez.

- Az **EFOP-1.4.2-16-2016-00028 Adj esélyt a jövőnek!** projekt, azaz a járási Gyermekesély program számos programeleme fókuszál a szegregátumban élők problémáira, amelyek jelentős része az önkormányzati önerőből felújított Settlement házban valósult meg.
- Az **EFOP-1.1.3-17-2017-00015 Esély a nőknek - Nyírbátor** (Nyírbátor Város Szociális Szolgálatára által elnyert pályázat, mely intézmény fenntartója Nyírbátor Város Önkormányzata) pályázatban 15 nyírbátori lakos került foglalkoztatásra, valamint szakirányú képzettség elvégzését kapták meg a pályázat keretében. A projektben résztvevők közül többen mind a mai napig a Szociális Szolgálatnál dolgoznak.
- Az **Esély a jövőért program** egy folyamatban lévő, foglalkozást segítő és anyagilag támogató, önkormányzat által létrehozott program. A közfoglalkoztatásból elsődleges munkaerőpiacra elhelyezkedő személyek anyagi juttatásban részesülnek az Önkormányzati költségvetésből.

Nyírbátor Város Önkormányzata az ITS legutóbbi módosítása óta eltelt időben töretlenül folytatta erejéhez mérten a szegregációs folyamatok lassítását, kiemelten az alábbiak szerint:

- **TOP_PLUSZ-3.1.2-21-SB1-2022-00002** azonosítószámú projektben Nyírbátor Város Önkormányzata és Nyírbátor Város Szociális Szolgálatára közösen a Nyírbátor, József A. u. 24. szám alatti épületben Biztos Kezdet Gyerekházat működtet és szociális munkát látott el. Társadalmi akciókban résztvevők száma: 150 fő férfi és 350 fő nő volt.
- **„Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban”** című, **TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 azonosító számú projekt** Nyírbátor önkormányzata a TOP Plusz program keretében szociális célú városrehabilitációt valósít meg: aszfaltozza a Csokonai utca érintett szakaszát, bővíti a térfelügyeleti rendszert, digitális eszközöket szerez be, közösségi parkokat és kerteket újít fel, valamint szociális bérlakásokat korszerűsít a társadalmi integráció erősítése érdekében.

22. táblázat: Nyírbátor város 2015-ben elfogadott Antiszegregációs Programjának megvalósítása

Korábban meghatározott cél	Megvalósulása
Oktatási integráció és felzárkóztatás	<p>A minőségi oktatáshoz és neveléshez való hozzáférés biztosított a város minden gyermekének:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A szegregátumban élők számára iskolai buszjárat működik, így az időjárástól függetlenül kényelmesen eljuthatnak az iskolába a gyerekek. - A szegregátum közvetlen közelében két óvoda is található, ebből az egyik teljesen felújított, míg a másik az elnyert TOP_PLUSZ pályázati forrásból kerül felújításra. - A Settlement házba pedig a gyerekek nyitvatartási időben bármikor betérhetnek, ahol a szociális dolgozók készségesen segítenek nekik a tanulásban, illetve a számítógéphasználat is biztosított.

<p align="center">Szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása</p>	<p>A szegregátum egész területén állandó jelleggel biztosítva vannak a különböző szociális és gyermekjóléti szolgáltatások:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A már korábban említett Settlement házban gyermekjóléti, családsegítő és védőnői szolgáltatás is működik. - Az Önkormányzat számos egyéb integráló programot és támogatást nyújt az itt élőknek részben pályázati részben pedig saját forrásból. - A szociális szakemberek jelenléte biztosított a területen.
<p align="center">Foglalkoztatási lehetőségek bővítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett az önkormányzat rendkívül fontosnak tartja az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is. Ehhez jó alapot biztosítanak a városban nagy számban jelenlévő multinacionális vállalatok, ahol az általános iskolai végzettséggel rendelkezők könnyen elhelyezkedhetnek. - Ezenfelül a Settlement házban segítséget kérhetnek álláskereséssel kapcsolatosan is.
<p align="center">Egészségügyi állapot javítása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az egészségügyi alapellátás keretében a városban a háziorvosi, gyermekorvosi és fogorvosi ellátás, az ügyeleti ellátás és a védőnői szolgáltatás folyamatosan működik. A hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. - A prevencióra és a felvilágosításra kiemelt figyelmet fordított az önkormányzat. Különböző egészségmegőrző és prevenció programot hirdetett a szegregátumban élők számára. - Pszichológus segítségét is igénybe lehetett venni, illetve kisgyermekes családok is részt vehettek különböző felvilágosító programokon.
<p align="center">Intenzív közösségfejlesztés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az önkormányzat a Settlement házban folyamatosan nappali ellátást (étkezést, mosást, tisztálkodási lehetőséget stb.) biztosít, illetve játszótér is kialakításra került mellette, melyet a szegregátumban élő gyerekek előszeretettel használnak. - Emellett számos program került megvalósításra a szegregátumban élők bevonásával pl.: bábszínház, roma tánc, nyári táborok, tudásátadó programok.
<p align="center">Lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A helyi autóbuszjárat biztosítva van, a hátrányos helyzetű gyermekek számára az önkormányzat ingyenes buszbérletet biztosít. A felnőttek számára is igénybe vehető a helyi, illetve az ipari park járat, mely

	segít mind a városközpontba mind pedig a munkahelyre való eljutásban is.
Lakhatási feltételek átfogó javítása	<ul style="list-style-type: none"> - Az Önkormányzat a lakosság életkörülményeit infrastrukturális fejlesztésekkel jelentősen támogatta. Ideértve a földutak aszfaltburkolattal való ellátását (Széchenyi utca), illetve járdafelújítást (Táncsics utca). Ezenfelül pénzbeli és természetbeni támogatásokkal, szolgáltatásokkal segíti az önkormányzat az itt élőket. - Az önkormányzat biztosít települési támogatást, tűzifa támogatást, illetve adósságkezelési tanácsadást is, mely segítségével megelőzhető a szegénységben élők fedél nélkül maradása. - Ezenkívül az önkormányzat 2022 évben felszámolta az illegális hulladéklerakást, így élhetőbbé vált az érintett terület.
Szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása	Az elmúlt években egyre gyakoribb, hogy a szegregátumból azok a családok, ahol a felnőttek teljes állásban dolgoznak, törekednek arra, hogy kiszakadjanak abból a közezből és integrált területre költözzenek.
Társadalmi kohézió erősítése	<ul style="list-style-type: none"> - Az önkormányzat mind támogatásból mind pedig saját forrásból több olyan programot, családi napot szervezett az elmúlt években mely célja a szegregátumban élők integrálása volt.

A fentiek közvetett vagy közvetlen módon hozzájárultak a korábbi ITS antiszegregációs célrendszerében foglaltak eléréséhez.

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

23. táblázat: A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

Elérendő cél	Intézkedés
Nevelési és oktatási integráció	<ul style="list-style-type: none"> - Minőségi oktatáshoz és neveléshez való eljutás. - A szegénység újratermelődésének megakadályozása az oktatáson keresztül. - Hátrányos helyzetű gyermekek neveléséhez megfelelő óvodai környezet kialakítása. - Biztos kezdet gyerekház működtetése. - Digitális kompetenciafejlesztés.
	TOP PLUSZ forrás
Szociális szolgáltatások és ellátások biztosítása fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Szociális Szolgálat épületének felújítása fejlesztése. - Szociális ellátások fejlesztése és biztosítása. - Szociális munkások foglalkoztatása. - Jogi és adósságkezelési tanácsadás.
	TOP PLUSZ forrás
Foglalkoztatási lehetőségek javítása	<ul style="list-style-type: none"> - Közfoglalkoztatási program fenntartása. - Mentorprogramok és felnőttképzések kialakítása. - Közösségi kert létrehozása a szegregátum területén, ami a munka világába való visszavezetéshez járul hozzá.

	TOP PLUSZ, ROHU, BM forrás
Lakhatási feltételek átfogó javítása	<ul style="list-style-type: none"> - A szegregátum területén az infrastruktúra fejlesztése (utak aszfaltozása, járdaépítés, vízvezetés). - Közösségi terek, parkok fejlesztése, felújítása. - Közbiztonság növelése érdekében további térfelügyelőkamera kihelyezése. - Önkormányzati tulajdonú bérlakások felújítása.
	TOP PLUSZ, BM forrás
Szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása	<ul style="list-style-type: none"> - A potenciális családok szegregátumból való kiköltöztetése, úgy hogy az új integrált környezetben ne alakuljon ki újabb zárvány. - A költöző családnak és a befogadó környezetnek a mentorálása és felkészítése.
	TOP PLUSZ forrás
Egészségi állapot javítása	<ul style="list-style-type: none"> - Különböző orvosi és szűrővizsgálatok elérhetővé tétele a hátrányos helyzetű lakosság számára. - Egészségmegőrző és prevenciók előadások tartása. - Drogprevenciók előadások tartása, védőnői fejlesztések, védőnői tanácsadás és egészségügyi tájékoztató programok megszervezése. - Gyógypedagógiai és pszichológiai foglalkozások.
	TOP PLUSZ forrás
Társadalmi integráció, összetartozás erősítése	<ul style="list-style-type: none"> - Közös események szervezése, szemléletformáló tevékenység végzése. - Szemétszedési programok, családi napok szervezése
	TOP PLUSZ forrás

Az intézkedéseket város- és szegregátum-szinten is meg kell valósítani, utóbbira részben lehetőséget nyújt a tervezett szociális városrehabilitáció is.

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
 - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
 - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon,

és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);

- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok mérséklését a 5.3.1 pontban felsorolt intézkedések szolgálják.

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg:
 - közösségi terek, parkok fejlesztése, felújítása.
 - infrastruktúra fejlesztése (utak aszfaltozása, járdaépítés, vízelvezetés).
 - közvilágítás fejlesztése és korszerűsítése a közbiztonság javítása érdekében;
 - kamerarendszer kialakítása, a meglévő bővítése a közbiztonság javítása érdekében és a szubjektív biztonságérzés erősítése érdekében
 - játszóterek és szabadterei közösségi funkciók kialakítása, különös tekintettel a gyermekes családokra
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
 - mobil vagy kihelyezett közszolgáltatások (pl. ügyintézés, tanácsadás) bevezetésének vizsgálata;
 - helyi kisvállalkozások ösztönzése kedvezményes bérleti, adózási vagy pályázati konstrukciókkal.
 - mobil vagy kihelyezett egészségügyi és szociális szolgáltatások, szűrőbuszok (a szegregátumban élők alulreprezentáltak az egészségügyi és szociális hálózatban)
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
 - a fejlesztéseket úgy kell megtervezni, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
 - önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások felújítása;
 - szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása.
 - lakhatási tanácsadás és utánkövetés biztosítása az átköltöző családok számára;
 - a befogadó városrészek közösségi felkészítését célzó programok indítása a konfliktusok megelőzése érdekében.
- A szegregátumban élők többségben alacsony iskolai végzettségűek, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások:
 - közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása,
 - komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok,
 - mentorprogramok,
 - közösségi kert létrehozása.
 - alapkompenciákat (írás, számolás, digitális készségek) fejlesztő képzések indítása;
 - helyi munkáltatókkal együttműködésben megvalósuló gyakornoki és betanító programok.
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási

lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása). A mérséklést szolgálják a következő célok:

- Szociális Szolgálat épületének felújítása, fejlesztése;
- szociális ellátások fejlesztése és biztosítása;
- szociális munkások foglalkoztatása;
- jogi és adósságkezelési tanácsadás.
- preventív egészségügyi szűrések és mentálhigiénés szolgáltatások biztosítása;
- gyermekjóléti és korai fejlesztési szolgáltatások megerősítése;
- pályázati és projektmenedzsment kapacitás fejlesztése a fenntartható finanszírozás érdekében.

A jövőbeni városfejlesztések tervezése és megvalósítása során alapvető követelmény a szegregáció mérséklése, valamint újabb leszakadó városrészek kialakulásának megelőzése. Ennek érdekében a beavatkozásokat városi és szegregátum szinten összehangoltan, egymást erősítő módon szükséges végrehajtani, különös tekintettel a szociális városrehabilitációs eszközök alkalmazására. A fizikai infrastruktúra fejlesztését komplex szociális, foglalkoztatási és közösségfejlesztési intézkedésekkel kell kiegészíteni annak érdekében, hogy a fejlesztések valódi társadalmi integrációt eredményezzenek, és ne vezessenek spontán népességcseréhez vagy újabb térbeli egyenlőtlenségekhez. Az antiszegregációs szemléletet a projektek előkészítési, megvalósítási és fenntartási szakaszában egyaránt érvényesíteni szükséges. Kiemelt szerepet kap a lakosság aktív bevonása, a tényleges társadalmi párbeszéd és a helyi partnerségek erősítése, amelyek hozzájárulnak a konfliktusok megelőzéséhez és a közösségi elfogadás növeléséhez. A fejlesztések során célszerű elősegíteni a szegregátumban élők foglalkoztatását, valamint biztosítani a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést. Mindezek együttesen szolgálják a fenntartható, befogadó és kiegyensúlyozott városszerkezet kialakítását.

Nyírbátor Város Képviselő-testületének 96/2025 (VII. 17.) önkormányzati határozatával került elfogadásra a 2023-2028-as időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program második felülvizsgálata.

A Nyírbátor Város Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összhangban a jövőbeni fejlesztések során kiemelten szükséges érvényesíteni az esélyegyenlőség horizontális szempontjait, különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportokra, a szegregátumban élőkre, valamint a gyermekes családokra és idősekre. A program célrendszeréhez illeszkedve a városrehabilitációs beavatkozásoknak nemcsak az infrastrukturális hiányosságokat kell kezelniük, hanem hozzá kell járulniuk az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, az egészségügyi és szociális ellátásokhoz való egyenlő hozzáférés javításához is. Kiemelt jelentőségű a korai beavatkozás, a prevenció és a közösségi alapú szolgáltatások fejlesztése, amelyek hosszú távon csökkentik az újratermelődő hátrányokat. Az Esélyegyenlőségi Program elvei alapján a fejlesztések tervezése során indokolt a célcsoportok bevonása, a szolgáltatások területi kiegyenlítése, valamint az együttműködés erősítése az önkormányzat, a szociális intézmények, az oktatási szereplők és a civil szervezetek között. Mindezek együttesen biztosítják, hogy a városfejlesztési beavatkozások fenntartható módon járuljanak hozzá a társadalmi kohézió erősítéséhez és a leszakadás mérsékléséhez.

6 A STRATÉGI BELSŐ ÉS KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2021-2027 tematikus célkitűzéseire

Az ITS készítése és felülvizsgálata során hangsúlyosan figyelembe kell venni azokat a nemzetközi, országos, vármegyei és helyi dokumentumokat, amelyek meghatározzák a szak- és fejlesztéspolitikai kereteket. Nyírbátor Integrált Városfejlesztési Stratégiájának átfogó, horizontális és tematikus céljai teljes mértékben összhangban állnak az Európai Unió 2021-2027-es időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseivel.

Az Európai Parlament és a Tanács vonatkozó CPR rendelettervezete (COM(2018) 375 final, 2018/0196(COD)) határozta meg a 2021-2027 közötti időszak 5 szakpolitikai célkitűzését:

- Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás,
- Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
- Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság,
- Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása,
- A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és bintegrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén.

24. táblázat: A Nyírbátori ITS illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire

EU 2021-2027 tematikus célkitűzései	Átfogó célok (Nyírbátor)
A polgárokhoz közelebb álló Európa	Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése
Jobban összekapcsolt Európa	Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)
Intelligensebb Európa	Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése
Szociálisabb Európa	Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése
	Horizontális cél
Zöldebb, karbonszegény Európa - Intelligensebb Európa	Környezetbarát város kialakítása
	Tematikus célok
A polgárokhoz közelebb álló Európa	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
Jobban összekapcsolt Európa	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Intelligensebb Európa	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
Szociálisabb Európa	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
Zöldebb, karbonszegény Európa	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Szociálisabb Európa	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

6.1.2 Illeszkedés az országos és vármegyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz

2020-2021 folyamán a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat kidolgozta és elfogadta a 2021-2027-es időszakra vonatkozóan a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptiót és a Területfejlesztési Programot, annak stratégiai és operatív programrészét.

A dokumentumok Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye 2030-ra vonatkozó jövőképét is megfogalmazzák. A helyzetértékelés fő következtetései és Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározásra került a vármegye fejlesztésének célrendszere, a következő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai és horizontális célok.

25. táblázat: OFTK és az ITS illeszkedése

OFTK	Nyírbátori ITS
Átfogó fejlesztési célok	Átfogó célok
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,	Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet	Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint
Szakpolitikákban érvényesítendő specifikus célok	Tematikus célok
Versenyképes, innovatív gazdaság	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Jó állam: szolgáltató állam és biztonság	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Területi specifikus célok	Tematikus célok
Az ország makroregionális szerepének erősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

26. táblázat: vármegyei operatív program és az ITS illeszkedése

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai (2021. évi)	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
A megye élelmiszergazdaságának piacorientált megerősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
A megye járásközpontjainak és kivárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Élhető vidéki térségek megteremtése	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
A külső perifériák felzárkóztatása	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
A leszakadó rétegek – ezen belül a romák - felzárkóztatása	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

6.1.3 Városi szintű fejlesztési programokhoz való illeszkedés

Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Nyírbátor jövőképeinek és stratégiai célrendszerének megalkotása során teljes mértékben figyelembevételre kerültek a 2003-ban kidolgozott településfejlesztési koncepció célkitűzései. Az összhangot az alábbi táblázat szemlélteti.

27. táblázat: ITS és a településfejlesztési koncepció illeszkedése

ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> • munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása • mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése • infrastruktúra fejlesztése • új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel
T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalmak föltárásával • kulturális beruházások • kulturális programok erősítése
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel • a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása • települési értékvédelem • leromlott településrészek rehabilitációja • vízrendezés, vízminőség javítása • zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése • infrastruktúra fejlesztése
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	<ul style="list-style-type: none"> • tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése • zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> • szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása • leromlott településrészek rehabilitációja
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	<ul style="list-style-type: none"> • új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel

	<ul style="list-style-type: none"> • kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel • a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása • idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása • az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése • rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával
<p>V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében</p>	<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktúra fejlesztése • leromlott településrészek rehabilitációja • a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása
<p>V3. Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása • mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése • infrastruktúra fejlesztése
<p>V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása • leromlott településrészek rehabilitációja • infrastruktúra fejlesztése
<p>V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása • leromlott településrészek rehabilitációja
<p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p>	<ul style="list-style-type: none"> • idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása • az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése

	<ul style="list-style-type: none"> • rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával • kulturális beruházások • kulturális programok erősítése • infrastruktúra fejlesztése
<p>V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása • infrastruktúra fejlesztése
<p>V8.A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása • mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése • infrastruktúra fejlesztése

Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Nyírbátor Város Önkormányzata 2020-ban fogadta el a 2019 és 2024 közötti időszakra szóló gazdasági programját.

Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.

ITS és Gazdasági Program illeszkedése, összefüggése

Átfogó célok:

- Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése
- Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint
- Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)
- Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése

Gazdasági programban megfogalmazott célok

Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövidtávon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, valamint a megfelelő életminőség kialakítását. Ennek érdekében tovább kell javítani az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit – intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kiegészítve.

Nyírbátor gazdaságában a helyi mikro- és kisvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a belvárosban tömörül. Az Önkormányzatnak – korlátozott lehetőségei mellett – biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A gazdasági potenciál szoros összefüggésben áll a helyi munkaerőpiac összehangolt keresletével és kínálatával. A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kkv-szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

A 2020 évet sújtó koronavírus-járvány okozta gazdasági nehézségek kezelése, a leginkább nehéz helyzetbe került ágazatok újraindításának segítése, és a járvány lefutást követően a város gazdasági versenyelőnyét kihasználva a lehetséges.

ITS-ben megfogalmazott tematikus/városrészi célok

Tematikus célok

- T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
- T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
- T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

Városrészi célok

- V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3. Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése
- V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
- V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

28. táblázat: ITS és a gazdasági program illeszkedése

Jövőkép	Gazdasági program	ITS
	<p>Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.</p>	
Átfogó célok	<p>Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet) Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése</p>	
Tematikus/Városrészi célok	<p>Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje megerősödjön, versenyképessége javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a gazdasági aktivitás emelését, valamint a megfelelő életminőség kialakítását. Ennek érdekében javítani kell az új vállalkozások fogadásának feltételeit – intenzív</p>	<p>T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése</p>

	<p>önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kiegészítve.</p> <p>Az önkormányzatnak – szűk lehetőségei mellett – biztosítani kell a kkv-k számára a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanács-adással, együttműködések ösztönzésével.</p> <p>A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kkv-szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Ez csak illetékes szereplők szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely segíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését</p>	<p>V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából</p> <p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p> <p>V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése</p>
	<p>Nyírbátor célja az idegenforgalom területén a turisztikai és rekreációs piaci jelenlét erősítése az idegenforgalmi vonzerő növelésével, a kiszolgáló infrastruktúra, szolgáltatások (szállás-, vendéglátóhelyek) fejlesztésével a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósításával, a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújításával, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozásával. A város célja az általa nyújtott köz- és közüzemi szolgáltatások hatékony szervezése, a szolgáltatások színvonalának és elérhetőségének javítása a szükséges infrastruktúra és humán erőforrás biztosításával, reálisan meghatározott hatósági árak mellett.</p>	<p>T1-T5. tematikus célok V1-V8. városrészi célok</p>

	<p>Nyírbátor célja kiegyensúlyozott település-szerkezet és vonzó városi élettér kialakítása az épített környezet fejlesztése révén, valamint hatékony és jövedelemtermelő önkormányzati ingatlangazdálkodás kialakítása, ezzel párhuzamosan fejlesztési források megteremtése és gyarapítása.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
	<p>Nyírbátor célja kiegyensúlyozott település-szerkezet és vonzó városi élettér kialakítása az épített környezet fejlesztése révén, valamint hatékony és jövedelemtermelő önkormányzati ingatlangazdálkodás kialakítása, ezzel párhuzamosan fejlesztési források megteremtése és gyarapítása.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
	<p>A város célja a helyi identitás tudat, lokálpatrióta szemlélet elterjesztése, ezáltal a civil szervező-décek erősítése, ill. nagyobb fokú társadalmi integráció a kiegyensúlyozott fejlődés jegyében.</p>	<p>T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése</p> <p>T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
	<p>A város célja a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében a közintézmények és a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a zöldfelületi rendszer átfogó megújítása, továbbá a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>

A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Nyírbátor Város Önkormányzata 2005-ben készítette el Környezetvédelmi Programját. A Program jelentős része a természeti-környezeti állapot elemzését foglalja magában, egyértelmű célrendszere nincs – inkább konkrét feladatokat fogalmaz meg a város vezetése számára, így nehezen vehető össze az ITS stratégiai jellegű céljaival.

29. táblázat: ITS és a környezetvédelmi program illeszkedése

Környezetvédelmi programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Felszíni és felszín alatti vízminőség védelem	közvetlen	nincs
Ivóvíz minőségének védelme	közvetlen	nincs
Föld- és talajvédelem	közvetlen	nincs
Őshonos haszonnövények termesztése	közvetlen	nincs
Emberi egészség védelme	közvetlen	nincs
Levegő állapotvédelem és -javítás	közvetlen	nincs
Porterhelés megakadályozása	közvetlen	nincs
Zajvédelem	közvetlen	nincs
Turisztikai vonzerő növelése, idegenforgalom fellendítése	közvetlen	nincs
Fenntartható fejlődés	közvetlen	nincs
Ökológiai folyosó biztosítása	közvetlen	nincs
Természetvédelem	közvetlen	nincs
Talaj- és vízszennyezés megszüntetése	közvetlen	nincs
Közterületek védelme, szilárd és folyékony hulladékok gyűjtése	közvetlen	nincs
A hulladék lerakó telep tájba illesztése	közvetlen	nincs
Szelektív gyűjtés teljes körű bevezetése, ill. települési szilárd hulladékgyűjtés fejlesztése	közvetlen	nincs
Lakosság tájékoztatása	közvetett	nincs
A táj- és természetvédő programok elősegítése	nincs	nincs
A helyi környezetállapot javításának jogi megalapozása	nincs	nincs
Kármentesítés	közvetett	nincs
A közlekedés megkönnyítése	közvetett	nincs

Az összevetés eredményeként kijelenthető, hogy az ITS célrendszere nincs ellentmondásban a Környezetvédelmi Programban foglaltakkal, és több esetben közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul az abban foglaltak eléréséhez, teljesítéséhez. A Környezetvédelmi Program felülvizsgálata esedékes.

Helyi Esélyegyenlőségi Programmal való összhang

Nyírbátor Város Önkormányzata 2019-ben fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (2019-2024), melyet 2021-ben felülvizsgált. (HEP). Ezek után Nyírbátor Város Képviselő-testületének 96/2025 (VII. 17.) önkormányzati határozatával került elfogadásra a 2023-2028-as időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program második felülvizsgálata.

30. táblázat: ITS és a HEP illeszkedése

HEP Átfogó céljai érvényesíteni az alábbiakat	ITS Céljainak illeszkedése
az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,	Átfogó cél: Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése Tematikus cél: T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása Városrészi cél: A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvé	Városrészi cél: A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából Tematikus cél: T3.A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
a diszkriminációmentességet,	Átfogó cél: Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)
szegregációmentességet,	Tematikus cél: T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja Tematikus cél: T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket - az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartók területi szerveivel .	Átfogó cél: Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint Tematikus cél: T3.A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

6.2 Külső összefüggések – Esélyegyenlőségi csoportokra vonatkozó stratégiai dokumentumokkal való összhang

6.2.1 Nemzetközi, esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó stratégiákhoz való illeszkedés

Az Európai Bizottság 2020-ban indította útjára az új roma stratégiát, amelyhez az érin-tett tagállamok nemzeti cselekvési terveket készítettek. Az új stratégia alapjai a romák sokszínűségének elfogadása, kultúrájuk és társadalmi részvételük támogatása, a szegregáció teljes felszámolása, a szegénység tartós csökkentése. Az Európai Unió intézményeinek kutatásai, jelentései és az európai romajogi szervezetek együttesen azt szorgalmazzák, hogy a növekvő és rendszerszerű rasszizmus és cigányellenességgel szemben alakuljon ki konszenzus és hatékony fellépés a tagállamokban. Kutatások szerint is a cigányellenesség vált a társadalmi befogadás legnagyobb akadályává. Az Európai Bizottság külön programmal kívánja támogatni a pozitív narratívákat és a roma példaképeket előtérbe helyező, negatív sztereotípiák és összeesküvés-elméletek ellen fellépő kezdeményezéseket.

Az Európai Unió évtizedek óta támogatja a romák integrációját. A romák társadalmi befogadásának alapvető jog-forrásai az Európai Unióban a következők:

- az Európai Unió Alapjogi Chartája (2010(C 83)02),
- a Faji egyenlőségről szóló irányelv (RED – 2000(43)EC),
- a Tanács kerethatározata a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemről (2008(913)IB),
- az Egyenlő bánásmódról szóló irányelv (COM(2008) 426 végleges),
- a Szociális jogok európai pillére (COM(2017) 250 final).

Az Európai Bizottság Közleménye – „Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer” – 2020. évben került kiadásra, és a Bizottság által 2011-ben elfogadott nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszerének megerősítését tartalmazza.

31. táblázat: ITS és a Egyenlőségközpontú Unió stratégiai célrendszer illeszkedése

Egyenlőségközpontú Unió célkitűzése	Nyírbátor ITS célrendszerének illeszkedés-vizsgálata
1. A cigányellenesség és hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem és megelőzésük: A cél a roma embereket érő diszkrimináció és társadalmi elutasítás radikális csökkentése: a hátrányos megkülönböztetés felére, a roma szomszédsággal szembeni ellenérzés harmadára mérséklése 2030-ig.	Nyírbátor önkormányzata az esélyegyenlőségi program, a közösségi párbeszéd erősítése és az integrált városfejlesztési beavatkozások révén törekszik a diszkrimináció csökkentésére. A közösségi terek fejlesztése, a társadalmi együttélés javítását célzó programok és a szociális munkások jelenléte hozzájárul a társadalmi elfogadás erősítéséhez.
2. A szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése a romák és az általános népesség közötti társadalmi-gazdasági különbségek enyhítése érdekében: A roma és nem roma népesség közötti szegénységi rés felére szűkítése, külön a gyermekek közt. Cél, hogy 2030-ra a romák többsége – felnőttek és gyermekek egyaránt – kikerüljön a szegénységből.	A város komplex szociális városrehabilitációs programokat valósít meg, amelyek a lakhatási körülmények javítását, a szociális ellátások bővítését és a foglalkoztatás elősegítését egyaránt szolgálják. Kiemelt figyelmet kapnak a gyermekes családok és a szegregátumban élők életkörülményeinek javítása.
3. A részvétel előmozdítása a társadalmi szerepvállalás lehetővé tétele, együttműködés és bizalom révén: A roma civilek szélesebb bevonása az uniós és nemzeti monitoringfolyamatokba, a jogsérelmet bejelentő romák arányának duplázása, valamint	Nyírbátor a helyi civil szervezetek, közösségek és érintett lakosok bevonásával valósítja meg fejlesztéseit. A lakossági fórumok, partnerségi egyeztetések és közösségi programok elősegítik a roma közösségek aktív részvételét és a bizalom erősítését az intézmények iránt.

Egyenlőségközpontú Unió célkitűzése	Nyírbátor ITS célrendszerének illeszkedés-vizsgálata
a politikai és közéleti részvétel erősítése minden szinten.	
4. A színvonalas, inkluzív többségi oktatáshoz való ténylegesen egyenlő hozzáférés javítása: A kisgyermekkorai nevelésben való részvétel növelése, az iskolai szegregáció felére csökkentése, a felső középfokú végzettséghez jutás javítása, valamint a vezetékes vízhez való hozzáférés bővítése 2030-ig.	A város támogatja a korai gyermekkorra irányuló szolgáltatásokat (pl. Biztos Kezdet Gyerekház), a digitális eszközökhöz való hozzáférést és az oktatási esélyegyenlőséget. Az oktatási és szociális beavatkozások célja az iskolai lemorzsolódás csökkentése és az inkluzív nevelési környezet erősítése.
5. A színvonalas és fenntartható foglalkoztatáshoz való tényleges egyenlő hozzáférés növelése: A roma foglalkoztatási hátrány és a nemek közötti különbség felére csökkentése, a fizetett munkával rendelkezők arányának 60%-ra emelése, valamint a roma NEET-fiatalok arányának felére mérséklése.	Nyírbátor a közfoglalkoztatás átgondolt alkalmazásával, képzési és mentorprogramokkal, valamint helyi foglalkoztatási együttműködésekkel segíti a roma lakosság munkaerő-piaci integrációját, különös tekintettel a fiatalokra és az alacsony iskolai végzettségűekre.
6. A romák egészségének javítása és a színvonalas egészségügyi ellátáshoz és szociális szolgáltatásokhoz való tényleges, egyenlő hozzáférés javítása: A roma és nem roma népesség közötti várható élettartam-különbség felére csökkentése, egyenlőbb hozzáférés biztosítása az alap- és szakellátásokhoz, valamint a jobb egészségi állapot elérése 2030-ra.	A Szociális Szolgálat fejlesztése, a szociális munkások alkalmazása és az alapellátásokhoz való hozzáférés biztosítása hozzájárul az egészségi állapot javításához. A prevenció és az ellátórendszer megerősítése csökkenti az egészségi egyenlőtlenségeket.
7. A megfelelő deszegregált lakhatáshoz és alapvető szolgáltatásokhoz való tényleges, egyenlő hozzáférés növelése: A rossz lakáskörülmények és a túlszűfolttság különbségének jelentős mérséklése, vezetékes vízhez való hozzáférés 95%-ra növelése, valamint a szegregált lakhatási mintázatok csökkentése.	A szociális bérlakások felújítása, az infrastruktúra fejlesztése és a szegregátumból integrált környezetbe történő költözés támogatása révén Nyírbátor aktívan csökkenti a szegregált lakhatási mintázatokat és javítja az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Emellett a szegregátumokban lévő bérlakásokat felújítja, köztereket fejleszt (például a „ Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban ” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 azonosító számú projekt)

6.2.2 Hazai, esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó stratégiákhoz való illeszkedés

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

Hazánkban a 2011-ben elfogadott, romapolitika-alapdokumentum, a **Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. A Kormány 2025. június 23-án közzétett 1219/2025. (VI. 23.) Korm.határozatban döntött a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2025–2027. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről.**

32. táblázat: ITS és a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia beavatkozási területeinek illeszkedése

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia beavatkozási területe	Nyírbátor ITS célrendszerének illeszkedés-vizsgálata
---	--

<p>B.1. Születés és gyermekkor: A beavatkozási terület célja a gyermekek korai életéveiben jelentkező hátrányok megelőzése és csökkentése komplex, összehangolt szolgáltatások révén. Ennek része a rászoruló várandós anyák gondozásba vonása, a Biztos Kezdet Gyerekházak és „Jó kis hely” szolgáltatások bővítése, a járási gyermekprogramok és a bölcsődei kapacitások fejlesztése, valamint a gyermekvédelmi, szociális és pedagógiai rendszer humánerőforrásának erősítése. A stratégia kiemeli a különböző ágazatok közötti együttműködés, a jó gyakorlatok átvétele, a szolgáltatások mérhetősége, a lakhatási támogatások és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény elérésének javítása, továbbá a roma családok bevonása, a nevelőszülői utánpótlás ösztönzése és a gyermekbántalmazás elleni védelem megerősítése szükségességét.</p>	<p>Nyírbátorban működik védőnői hálózat, bölcsődék és óvodák, valamint Biztos Kezdet programokhoz kapcsolódó szolgáltatások. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények elérhetők, de a roma családok bevonása és nevelőszülői utánpótlás további erősítést igényel. Javasolt a gyermekprogramok bővítése és a humánerőforrás kapacitásának növelése.</p>
<p>B.2. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig: A beavatkozási terület az oktatási rendszer esélyteremtő szerepének megerősítésére irányul az óvodától a felsőoktatásig. Fókuszában áll a hátrányos és roma tanulók támogatása, az egyéni életutakat segítő pedagógiai és szociális beavatkozások erősítése, a pedagógushiány kezelése és a szakemberek utánpótlása. A beavatkozási terület fontos eleme a korai iskolaelhagyás csökkentése, amelyet többek között az orientációs évfolyam, a műhelyiskolai programok és a szakképzési rendszer új eszközei támogatnak. Ezek célja, hogy a lemorzsolódással veszélyeztetett fiatalok számára olyan rugalmas, gyakorlatorientált tanulási utakat biztosítsanak, amelyek megerősítik alapkészségeiket és növelik a munkaerőpiaci beilleszkedés esélyét. A stratégia kiemelt iránya továbbá a tehetségazonosítás és tehetséggondozás fejlesztése, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű és a kétkezi mesterségeket tanuló fiatalok körében, egyéni fejlesztési utakra építve. A formális rendszeren túl fontos a nem-formális és informális tanulási lehetőségekhez való hozzáférés bővítése, beleértve a közösségi tanulótereket, kulturális és művészeti programokat, digitális tanulási környezeteket és civil szervezetek képzéseit. E beavatkozások célja a tanulás iránti motiváció fenntartása, a kulcskompetenciák fejlesztése és a társadalmi integráció támogatása azoknál a fiataloknál, akik számára a hagyományos iskolai keretek nem biztosítanak elegendő sikerélményt vagy esélyt.</p>	<p>A városban elérhető általános iskolák és középiskolák támogatják a hátrányos helyzetű tanulókat, működik tehetséggondozás és közösségi tanulóterek. A lemorzsolódás csökkentése érdekében további rugalmas tanulási utak és gyakorlatorientált képzések bővítése szükséges, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok számára.</p>
<p>B.3. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód: A beavatkozási terület célja a fiatalok társadalmi integrációjának erősítése a lemorzsolódás csökkentésével, a NEET fiatalok bevonásával és a vállalkozóvá válás támogatásával. Fontos az ifjúsági jogok érvényesítése, a civil párbeszéd és közösségfejlesztés erősítése. Kiemelt irány a</p>	<p>Nyírbátorban elérhetők helyi civil és ifjúsági programok, sport- és szabadidős lehetőségek, valamint család- és gyermekvállalást támogató lakhatási és munkaerőpiaci kezdeményezések. Az egészséges életmód, prevenció és droghasználat visszaszorítása terén fejlesztések</p>

<p>droghasználat és dohányzás visszaszorítása, a prevenció és addiktológiai ellátás fejlesztése, valamint az egészséges életmód és sportolási lehetőségek bővítése. A gyermekvállalást lakhatási, munkaerőpiaci és felvilágosító programok segítik, míg a bűnmegelőzés területén a fiatalok védelme, a kapcsolati erőszak csökkentése és a szegénységben élők reintegrációja kap hangsúlyt.</p>	<p>lehetségesek, például ifjúsági mentori programokkal és egészségügyi edukációval.</p>
<p>B.4. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság: A beavatkozási terület célja a hátrányos helyzetű – köztük roma – emberek foglalkoztatási esélyeinek növelése a helyi gazdasági környezet erősítésével, az elsődleges munkaerőpiacra való belépést ösztönző támogatásokkal és az alapkompenciákat fejlesztő képzésekkel. Kiemelt a nőkre irányuló foglalkoztatásba ágyazott képzés, a mentorálás, a közfoglalkoztatásból történő reintegráció és a minőségbiztosított felnőttképzés fejlesztése. Fontos továbbá a mobil szolgáltatások, a szociális gazdaság és társadalmi vállalkozások erősítése, a piaci igényekhez igazodó programtervezés, a háztáji gazdálkodás támogatása, valamint a diszkrimináció csökkentése és a munkáltatók társadalmi felelősségvállalásának növelése.</p>	<p>A helyi munkaerőpiac részben kínál képzési és foglalkoztatási lehetőségeket, közfoglalkoztatási programok elérhetőek. A nők, roma közösségek és hátrányos helyzetűek munkaerőpiaci integrációja további mentorálást és képzést igényel. Támogatandó a szociális gazdaság és helyi társadalmi vállalkozások fejlesztése, valamint az alapkompenciákat fejlesztő programok bővítése.</p>
<p>B.5. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási- és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem: A területi egyenlőtlenségek mérséklését a FETE és más komplex fejlesztések folytatása, a megyei programok rendszerszerű fenntartása és a hiányzó közszolgáltatások pótlása szolgálja. A humán erőforrás-hiány kezelése, mobil szolgáltatások és digitális támogatások javítják a hozzáférést. A lakhatási és energiaszegénység csökkentése rugalmas deszegregációs beavatkozásokkal, komfortnöveléssel, energiahatékonysági fejlesztésekkel, lakhatási mobilitással és közlekedési elérhetőséggel történik. A környezetvédelemben a zöld gazdasági foglalkoztatás, a szegregátumok környezetének javítása és a fenntarthatóság oktatási integrációja kap hangsúlyt.</p>	<p>Nyírbátorban folynak lakás- és infrastrukturális fejlesztések a hátrányos helyzetűek részére. Energiatakarékos lakásprogramok és mobil szolgáltatások bevezetése folyamatban van. A környezetvédelmi nevelés és zöld területek fejlesztése erősíthető, különösen a szegregátumokban és iskolai programokon keresztül.</p>
<p>B.6. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás: A beavatkozások célja a hátrányos helyzetűek – különösen a roma közösségek – egészségi állapotának javítása és az ellátásokhoz való hozzáférés erősítése. Fókusz az alapellátás kapacitás- és kompetenciafejlesztésén, a praxisközösségek és védőnői hálózat megerősítésén, a gyermekorvosi ellátás biztosításán. Támogatott az egészségmagatartás javítása, prevenció programok, digitális megoldások, mobil szűrések, EFI és LEK fejlesztések. Prioritás a tudatos családtervezés, a helyi segítők bevonása, valamint az egészségügyben megvalósuló, romákat érintő képzési és foglalkoztatási programok.</p>	<p>Alapellátás biztosított, védőnői szolgálat és gyermekorvosi ellátás működik. Fejlesztendő a prevenció programok, mobil szűrések és egészségmagatartást támogató edukáció, valamint a romákat érintő egészségügyi képzések bővítése.</p>

<p>B.7. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés: A beavatkozások célja a roma közösségek társadalmi befogadásának erősítése a szolgáltatások mainstreamingjével, a humán szakemberek érzékenyítésével és a közösségi konfliktusok csökkentésével. Kiindulópont a roma kultúra, történelem és pozitív példaképek láthatóbbá tétele, valamint a társadalmi együttélés és jogtudatosság fejlesztése, különös tekintettel a roma nőkre. Hangsúlyos a kulturális javakhoz való egyenlő hozzáférés, a közösségi terek fejlesztése, a civil aktivitás támogatása, a nemzetiségi nevelés és nyelvmegőrzés erősítése, továbbá a helyi identitást és társadalmi kohéziót támogató programok ösztönzése.</p>	<p>Nyírbátorban működnek civil szervezetek és kulturális programok a roma közösségek számára, de a közösségi terek fejlesztése, jogtudatosság és identitásépítő programok terén további bővítés szükséges. A roma nők támogatása és érzékenyítő programok megerősítése szintén javasolt.</p>
---	--

„Legyen jobb a gyermekeknek!”

A „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia a gyermekek életkörülményeinek és esélyeinek javítását tűzte ki célul Magyarországon 2007 és 2032 között. A stratégia átfogó szemléletet alkalmaz, kiemelve a gyermekek korai életéveiben jelentkező hátrányok mérséklését, a családok és a közösségek támogatását, valamint a gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatások integrált fejlesztését. Fontos célkitűzései közé tartozik a rászoruló gyermekekhez való egyenlő hozzáférés biztosítása, a hátrányos helyzetű és roma gyermekek bevonása, a gyermekbántalmazás megelőzése, valamint a nevelőszülői és családi ellátórendszer erősítése. A stratégia hangsúlyt fektet az ágazatok közötti együttműködésre, a szolgáltatások minőségének és mérhetőségének javítására, valamint a gyermekek testi, lelki és szociális jólétének hosszú távú biztosítására.

33. táblázat: ITS és a „Legyen jobb a gyermekeknek!” célkitűzéseinek illeszkedése

„Legyen jobb a gyermekeknek!” célkitűzései	Nyírbátor ITS célrendszerének illeszkedés-vizsgálata
<p>1. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet javítása: A stratégia a gyermekes családok szegénységi kockázatának mérséklését a foglalkoztatás bővítésével kívánja elérni, különösen az alacsony végzettségű szülők munkaerő-piaci bevonásával. Kiemelt cél a foglalkoztatott nélküli, illetve egyszülős háztartások arányának csökkentése, a rugalmas és atipikus munkavégzési formák (távmunka, részmunkaidő) elterjesztése, valamint a gyermekvállalást támogató szociális biztonság erősítése. A munkába állást elősegítő, hozzáférhető napközbeni ellátások fejlesztése szintén meghatározó.</p>	<p>Nyírbátorban működnek helyi munkaerő-piaci programok, közfoglalkoztatási lehetőségek, és a helyi szociális szolgáltatások támogatják a munkába állást. A rugalmas, atipikus munkavégzés elterjedtsége alacsony, további ösztönzés szükséges, különösen az alacsony végzettségű szülők és egyszülős családok számára.</p>
<p>2. A gyermekes családok anyagi helyzetének javítását szolgáló ellátások: A stratégia a gyermekszegénység csökkentésének egyik legfontosabb eszközeként az univerzális családi pótlék megerősítését határozza meg, különös hangsúllyal a nagycsaládosok és az egyszülős háztartások támogatására. A pénzügyi ellátások reálértékének megőrzése, differenciáltabbá tétele és a fokozott kockázatú csoportok kiemelt segítése mellett kulcsfontosságú a természetbeni juttatások – például étkezés, tankönyv, lakhatási támogatás – erősítése. A</p>	<p>A családi pótlék és egyéb pénzügyi ellátások elérhetők, különösen a nagycsaládosok és egyszülős háztartások számára. A természetbeni juttatások, mint étkeztetés, tankönyv- és lakhatási támogatás részben biztosítottak, de a kockázati csoportok célzott támogatása fejleszthető, és az extrém nélkülözés felszámolására további programok szükségesek.</p>

„Legyen jobb a gyermekeknek!” célkitűzései	Nyírbátor ITS célrendszerének illeszkedés-vizsgálata
<p>mélyszegénység mérséklése integrált pénzbeli, természetbeni és szolgáltatási eszközökkel történik, a célzás hatékonyságának javítása és az extrém nélkülözés felszámolása érdekében.</p>	
<p>3. Lakás, lakhatás feltételeinek, minőségének, biztonságának javítása: A stratégia a lakhatás minőségének javítását a gyermekek jólétének egyik legfontosabb feltételeként azonosítja. A szegénységben élő családok gyakran túlzásfolt, komfort nélküli vagy bizonytalan jogi helyzetű lakásokban élnek, ami súlyosan rontja a gyermekek életkilátásait és növeli a társadalmi egyenlőtlenségeket. A cél a biztonságos, szolgáltatásokhoz jól kapcsolódó, szegregációmentes lakókörnyezet megteremtése, a lakhatási költségek és jövedelmek közötti szakadék csökkentése, valamint egy igazságos, fenntartható támogatási rendszer kialakítása. A szükséges beavatkozások közé tartozik a lakásállomány minőségi javítása, a szociális bérlakásszektor bővítése, a lakásvesztés megelőzésének megerősítése és a közüzemi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása.</p>	<p>Nyírbátorban zajlanak lakás- és infrastrukturális fejlesztések, szociális bérlakások elérhetők, de a komfort nélküli vagy zsúfolt lakások aránya még jelen van. Javasolt a szegregációmentes lakókörnyezet, energiahatékonysági fejlesztések és a lakhatási mobilitás ösztönzése.</p>
<p>4. A képességek kibontakoztatását, a sikeres iskolai pályafutást segítő intézmények és szolgáltatások, a szegregáció csökkentése: A stratégia a gyermekek képességeinek kibontakoztatását és az oktatási egyenlőtlenségek mérséklését a gyermekszegénység megtörésének alapfeltételeként határozza meg. Bár Magyarország jól kiépített intézményrendszerrel rendelkezik, a hátrányos helyzetű gyermekek gyakran éppen a minőségi szolgáltatásokból szorulnak ki, vagy alacsony színvonalú intézményekbe kerülnek. A beavatkozások fókusza a szegregáció felszámolása, a méltányos hozzáférés biztosítása, a szolgáltatások színvonalának emelése és az intézmények közötti együttműködés erősítése.</p>	<p>A városban elérhetők óvodák, általános és középiskolák, valamint tehetséggondozó programok. A hátrányos helyzetű gyermekek számára a minőségi hozzáférés és a szegregáció csökkentése még fejlesztést igényel, különösen a rugalmas, gyakorlatorientált oktatási programok terén</p>
<p>5. A gyermekes családokat célzó személyes szolgáltatások és szakellátások fejlesztése: A stratégia a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások minőségi és hozzáférési hiányosságait tekinti a gyermekszegénység mérséklésének egyik legkritikusabb akadályának. Bár a jogi keretek adottak, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások lefedettsége települési szinten egyenetlen, különösen a szegény régiókban hiányos. A szolgáltatások jelentős része nem éri el a minimális szakmai színvonalat, a tervezés gyakran nem alapul helyi szükségletfelmérésen, és gyenge a szolgáltatók közötti együttműködés.</p>	<p>Védőnői hálózat, gyermekjóléti szolgálat és családsegítő központ működik. A szolgáltatások lefedettsége és szakmai színvonala helyenként eltérő, a legszegényebb családokhoz való elérés javítandó. Javasolt a szakmai standardok bevezetése és a szolgáltatók közötti együttműködés erősítése.</p>

„Legyen jobb a gyermekeknek!” célkitűzései	Nyírbátor ITS célrendszerének illeszkedés-vizsgálata
<p>A legszegényebb gyermekek sokszor alacsony minőségű ellátást kapnak, amelyet tovább ront a szakemberek eltérő szemlélete, az előítéletek jelenléte és a szakmai kompetenciák hiánya. A stratégia célja a szakmai standardok bevezetése, a dolgozók képzésének megújítása, a területi különbségek csökkentése és minden alapszolgáltatás országos kiépítése.</p>	
<p>6. Egészségesebb gyermekkor biztosítása: A stratégia kiemeli, hogy a szegénység és az egészségi állapot szorosan összefügg: a rosszabb társadalmi helyzetű családok gyermekei gyakrabban születnek alacsony súllyal, nagyobb arányban koraszülöttek, és körükben magasabb a csecsemőhalandóság. A lakáskörülmények, a táplálkozás minősége és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való korlátozott hozzáférés tovább mélyíti az egyenlőtlenségeket. Különösen sújtottak a hátrányos helyzetű és marginális csoportok, amelyek még a rendelkezésre álló ellátásokhoz sem jutnak el. A stratégia prioritása, hogy minden gyermek számára elérhető legyen az egészségügyi alap- és szakellátás, valamint a családok megfelelő információhoz jussanak a szolgáltatási rendszerről. Kiemelt célcsoport a 0–3 éves korosztály, amelyben a korai életfeltételek meghatározzák a hosszú távú fizikai és mentális fejlődést.</p>	<p>Alapellátás biztosított, gyermekorvosi és védőnői szolgálat működik. A prevenció programok, korai életévek támogatása és a hátrányos helyzetű családok egészségügyi edukációja fejleszthető. Különösen a 0–3 éves korosztály körében szükséges a hozzáférés és a családok tájékoztatása.</p>

6.3 Belső összefüggések

6.3.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok mely városi és városrészi problémákra és adottságokra reagálnak – elősegítve azok mérséklődését, illetve kiaknázását. Az alábbi táblázat igazolja, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, a gyengeségek megszüntetésére, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására, az erősségek továbbfejlesztésére irányulnak.

6.3.2 A célok logikai összefüggései

A tematikus és a területi célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia célrendszerének megvalósításához és a jövőkép eléréséhez. A célrendszer térbeli hatásmechanizmusának feltárásával lehetővé válik a kedvező folyamatok felerősítése, illetve az esetleges negatív hatások megelőzése is.

A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása célkitűzéshez kapcsolódó beavatkozásokat fizikailag elsősorban az ipari-gazdasági funkciójú területeken kell megvalósítani, ami egyfelől hozzájárulhat újabb vállalkozások betelepüléséhez – javítva a település egészének munkaerő-piaci mutatóit, másfelől jelentős belső mobilitást, járulékosan pedig környezetszennyezést generál a forgalmasabb utak mentén más városrészekben is. A gazdasági területek fejlesztése esetében figyelmet kell fordítani arra, hogy minimalizálni lehessen más funkciókat – elkerülendő az esetleges konfliktusokat.

A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése mindenekelőtt a turisztikai városrészre és a belvárosra koncentrálódik, itt várható a vendégfogadás feltételeit javító a szállás- és vendéglátóhelyek magántőkéből megvalósuló fejlesztése is.

A települési környezet és infrastruktúra fejlesztésének hatása – különböző módon és eltérő mértékben – a város teljes területére kiterjed: jelenthet komplex városrehabilitációs beavatkozásokat vagy csak pontszerű/vonalas fejlesztéseket is.

Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése szintén érintheti az egész várost, hiszen magában foglalja középületek és lakások energetikai szempontú átalakítását, erőművek létrehozását, valamint az ipari övezetek alternatív energiaforrásokkal való ellátását is.

A szociális jellegű tematikus cél elsősorban a szegregátumhoz kapcsolódik, illetve közvetett módon érinthet más városrészeket is, ha ott a hátrányos helyzetű lakosság által is igénybe vett szolgáltatásfejlesztés történik. A szegregátumban tervezett komplex program végrehajtásával a környező területek is felértékelődnek.

A belvárosban végrehajtott beavatkozások közvetlen és közvetett módon minden városrész esetében kedvező gazdasági-társadalmi folyamatokat indíthatnak el. A fejlesztéseket úgy kell végrehajtani, hogy hosszú távon egy egységes, nagy kiterjedésű városközponti terület jöjjön létre.

A lakóövezeti fejlesztések – a közmű- és közszolgáltatási beavatkozások kivételével – többnyire természetes ingatlanpiaci folyamatok eredményeként fognak végbe menni.

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6.3.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja vagy jelentős befolyása van rá, míg számos tényező az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen feltétellel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, amelyeket részletesen a „A stratégia megvalósításának főbb kockázatait” fejezet mutat be.

A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők az alábbiak:

Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig a járási, vármegyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnó, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik.

Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számszerűségére – felelős és aktív városvezetésre, valamint jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések időben és az elvárt tartalommal megszülessenek, majd a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon.

Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő rugalmas alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi a stratégia megvalósításának folyamatos nyomonkövetését, illetve felülvizsgálatát. A monitoring és kontrolling rendszer működtetése lehetővé teszi a végrehajtás ellenőrzését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát.

Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a korlátozott belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat.

6.3.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra, egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (vármegyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez, integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

Az Ipari Park területén és környezetében – egyedi projektekként vagy integráltan – végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (pl. Foglalkoztatási Paktum, foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, kkv-k támogatása, városmarketing). A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítják a 0-3 éves korú gyermekek nappali elhelyezését biztosító intézmények tervezett létrehozása, melyek befogadóképessége évről évre nő (beruházással). Amennyiben a város dinamikus gazdasági fejlődése tovább folytatódik, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

A turisztikai jellegű projektek (legyen szó akár attrakció-, akár szolgáltatásfejlesztésről) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon és nemzetközileg csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – például:

- az elkerülő út kialakítása csökkenti a városközponton átmenő forgalmat, növelve belváros vonzerójét;
- az autópályához vezető út felújítása javítja a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé teheti a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat;

- az önkormányzati (legfőképp családi övezetek) mellékutak felújítása hozzájárul a lakosság életminőségének javításához, lakosságmegtartáshoz.
- az intermodális közlekedési csomópont létrehozásával egyrészt felértékelődnek a környező területek (így a szociális városrehabilitációval érintett Északi lakóterület is), másrészt a város által nyújtott szolgáltatások – köztük a létrehozni vagy megújítani kívánt funkciók – elérhetősége javul, harmadrészt a közösségi közlekedés nagyobb arányú igénybevételével csökken a közúthálózat forgalomterhelése, ami élhetőbbé teszi a várost és azon belül a városközpontot.

Az energetikai fejlesztések közül elsősorban az Ipari Park területén megvalósuló projektnek van kedvező hatása – főként a többi munkahely-teremtési és befektetés-ösztönzési tevékenységre, valamint a közintézmények energetikai korszerűsítéseknek.

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

A városrészi célok kölcsönhatása egyértelműen pozitív, a városrészek funkcióinak tervezett területi megoszlása illeszkedik az ott mutatkozó igényekhez:

- A lakótelepek fejlesztésével, önkormányzati bérlakások bővítésével megelőzhető az elvándorlás és növelhető a lakosságszám.
- A városrészközponti területek megerősítésével, illetve kialakításával bizonyos funkciók ellátása eloszlik, így nem csak a belvárost terheli.
- A külterületi fejlesztések (pl. ipari területek bővítése, fejlesztése) kedvező hatását a vállalkozások mellett a lakosok is érzékelik. (pl. több munkahely)
- A fejlesztések a lakosság minden tagját egyenlően érintik, ezért a hátrányos helyzetű lakosságot tekintve a szegregáció gyengülhet, a szegregációs terület csökkenhet hosszú távon.

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
 - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektporfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
 - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek;
 - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

34. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Intenzív befektetés-ösztönzés
Versenytársak nagymértékű megerősödése	alacsony	közepes	Potenciális versenytársak tervezett fejlesztéseinek nyomonkövetése Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység A város komparatív versenyelőnyeinek azonosítása és kiaknázása Egyedi arculat kialakítása
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása	közepes	magas	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között	alacsony	közepes	Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében (részletesen a 8.3 fejezetben)
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
Közbeszerzési eljárások elhúzódnása, sikertelensége	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő alkalmazása
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
Saját forrás előteremtésének nehézségei	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Megfelelő szakmai háttér biztosítása
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelmet fordítva a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötbér alkalmazása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, honos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

35. táblázat: A célok érintettsége a kockázatok által

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok					

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)
Versenytársak nagymértékű megerősödése					
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása					
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között					
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása					
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége					
Hatósági dokumentumok hiánya, késése					
Saját forrás előteremtésének nehézségei					
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása					
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket					
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya					
Előre nem látható műszaki problémák					
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés					
Többletmunka felmerülése					
Kivitelezés csúszása					
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges					
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya					
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény					
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése					

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja					

	Erős érintettség
	Közepes érintettség
	Gyenge érintettség

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

8.1.1 Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása **csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.**

Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

8.1.2 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztá javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

8.1.3 Tervalku

A tervalku intézményét, bár nem ilyen elnevezéssel, de hasonló tartalommal már alkalmazta az önkormányzat ingatlangazdálkodási, ingatlanfejlesztési tárgyalások esetén. A város céljaihoz hozzájáruló magánberuházások esetében a felek érdekeit figyelembe véve jönnek létre az ingatlanhasznosításra vonatkozó megállapodások.

A jövőben a tervalku eszközét elsősorban az ipari parki cégtelepítések, a Városközpontot érintő tömbrehabilitációs beavatkozások, a turisztikai jellegű magánberuházások és az Északi lakóterület fejlesztései esetében indokolt alkalmazni.

8.1.4 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Jóllehet nehezen számszerűsíthető, a Nyírbátorról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni: Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Nyírbátor(el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített marketing-kommunikációs stratégia mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Nyírbátor pozitív arculatának kialakítása és megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a város iránti lojalitás kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

Nyírbátor kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a település lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását.

8.1.5 Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása

A városban a turizmus fejlesztése a gazdaság élénkítésének egyik fontos alappillére. A sikeres városok turisztikai iparágai több lábon állnak és több szereplősek. Egy-két kiemelkedő szolgáltatás, attrakció szükséges, de nem elegendő az idegenforgalom fejlesztéséhez. Átfogó és összehangolt

együttgondolkodásra, cselekvésre van szükség az önkormányzat és az érintett magánszektor szereplői között. Ezt a közös munkát segítheti egy turisztikai klaszter létrehozása, ahol szabályozott keretek között, széleskörű partnerségben, több területen folyhatna a helyi, térségi turizmus fejlesztése. A klaszter megfelelő szervezeti keretet nyújthat többek között térségi szintű turisztikai programcsomagok kialakítására is.

8.1.6 Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerő-piaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a foglalkoztatási paktum kialakítása vagy a foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt.

8.1.7 A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés

A város által meghatározott célok elérése nem csak az önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a Nyírbátorban lakóké, az ott működő vállalkozásoké is. Kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánszféra fejlesztésekbe való bevonása. Az önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel és helyi piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek formalizált keretet is biztosít.

A város, mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármastagolású:

- A **stratégiai menedzsment**et a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az **operatív menedzsment**et a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei (leginkább Városfejlesztési Csoport), valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködők** a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik/amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Nyírbátor tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. Az önkormányzati feladatellátás területén lezajló szervezetfejlesztés eredményeként a feladatvégzés és a működés hatékonysága tovább javult.

Nyírbátor Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,

- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítása** a Polgármesteri Hivatal feladata, amelynek irányítását a jegyző végzi. Ezen belül a **Városfejlesztési csoport** hatáskörébe tartozik számos olyan feladat, amelyek közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-hez, ezek közül csak azokat emeljük ki, amelyek egyértelműen és szorosan hozzájárulnak a fejlesztések megvalósításához:

- önkormányzati fejlesztési elképzelések kidolgozása,
- javaslattétel pályázati célok meghatározására, koncepciók kidolgozására,
- a pályázati lehetőségek felkutatásának, a pályázatok előkészítésének, benyújtásának, nyilvántartásának, megvalósításának és elszámolásának szervezése, koordinálása,
- önkormányzati intézmények felújítási tervei elkészítése,
- részvétel a közbeszerzési eljárások kiírásában és lebonyolításában,
- önkormányzati közreműködéssel és forrás felhasználásával megvalósuló beruházások kooperációján a megrendelő képviselője, a műszaki ellenőrrel a kapcsolat tartása, részvétel a beruházások lebonyolítási feladatainak ellátásában,
- kapcsolattartás a térségi, vármegyei, regionális szervekkel a pályázatok és fejlesztési feladatok szervezése, lebonyolítása érdekében
- koordinálja a rendezési tervek készítését, felülvizsgálatát és módosítását,
- a magánbefektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködési lehetőségek feltárása.

A Városfejlesztési csoport mellett a többi önkormányzati részleg is közreműködik valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában, azaz közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-ben foglaltak megvalósításához:

- a Költségvetési csoport az önkormányzati gazdálkodás meghatározó erejeként ellátja az önkormányzati költségvetéssel kapcsolatos valamennyi feladatot, elkészíti a város költségvetésének, költségvetési koncepciójának tervezetét figyelemmel a képviselő-testület fejlesztési elképzeléseire,
- a Kabinet számos feladata mellett nagymértékben hozzájárul az integrált településfejlesztésben kiemelt szerepet játszó partnerség megszervezéséhez.
- a Vagyongazdálkodási csoport látja el a vagyongazdálkodás feladatait.
- a Városüzemeltetési csoport látja el a város tulajdonában lévő utak, közterületek tisztántartását és fenntartását, a közhasznú és közcélú foglalkoztatást, valamint egyéb városüzemeltetési feladatokat;

Nyírbátor tulajdonában **több** olyan szervezet van, amelyek tevékenysége valamilyen módon **kapcsolódik a városfejlesztéshez**:

- a Nyírbátori Sport és Turisztikai Nonprofit Kft. jelenleg a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, valamint a Kemping üzemeltetéséért felelős;
- a Nyírbátori Vagyonkezelő és Szolgáltató Intézmény a Nyírbátori Inkubátorház és Szolgáltató Központ működtetéséért felelős, ezenkívül az ingatlankezelés, piac működtetés, városüzemeltetési feladatok is feladatkörébe tartoznak;
- a Városfejlesztő és Működtető Kft. a távhő üzemeltetéséért felelős;

a városmarketing eszköze a Bátor Média által kezelt Bátor Újság és a Bátor TV, a városi honlap és facebook felület, amelyek nyomtatott és elektronikus sajtótermékein keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt a helyi társadalomnak.

36. táblázat: Szervezeti keretek bemutatása

Menedzsment típusa	Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák	
Stratégiai menedzsment	Képviselőtestület	a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés, szervezett és strukturált együttműködés a nagyobb magán befektetőkkel	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások, szakhatóságok PARTNERSÉG
	Bizottságok	véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködési és/vagy felügyeleti jogkör saját szakterületükön	
Operatív menedzsment	Városfejlesztési csoport	döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása: pályázati és befektetői források feltárása projekt-generálás projektmenedzsment a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása (akcióterületi ingatlangazdálkodással) tájékoztatás, nyilvánosság városmarketing monitoring tevékenység operatív feladatainak ellátása	

A megvalósításban résztvevők közötti koordinációs mechanizmust a Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg. Eszerint az önkormányzati és államigazgatási feladatok ellátásával kapcsolatos, szokásos munkafolyamatokban közvetlenül működnek együtt, más jellegű munkakapcsolatok esetén az egyeztetést az adott szervezeti egység vezetője, illetve a jegyző végzi.

A szükséges humán erőforrás tekintetében elsődleges szempont, hogy a városfejlesztés projektmenedzsment-szervezetét olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismerettel és gyakorlattal rendelkeznek. A projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás. Az ezen kritériumoknak megfelelő szakemberek jelenleg is az önkormányzat alkalmazásában állnak, illetve adott esetben a szükséges szaktudással rendelkező munkavállalókkal kiegészíthető a projektmenedzsment csapat.

Az alkalomszerűen szükséges szaktudást megbízási szerződések keretében lehet becsatornázni a városfejlesztési tevékenységek megvalósításába. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározására a részletes projektfejlesztések szakaszában kerül sor.

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a Polgármesteri Hivatal minden érintett csoportjával, a projektpartnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket és szerződéses feltételeket, amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

Ebben a szervezeti struktúrában 2007 óta Nyírbátor Város Önkormányzata és intézményei 55 európai uniós pályázatra nyertek közel 18 milliárd forint támogatást. A projektek eredményes megvalósítása bizonyítja a jelenlegi szervezeti felépítés és működési mechanizmus hatékonyságát.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Vármegyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a vármegye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a vármegyei önkormányzat és a települések között.

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye déli részének központi szerepkörű városa, a térség gazdasági-kereskedelmi, igazgatási, oktatási, kulturális és egészségügyi centruma. Hivatalosan a Nyírbátori járás, illetve a Nyírbátori statisztikai kistérség központja.

A térség településeinek tervezett fejlesztései esetében célszerű különbséget tenni a szűken értelmezett járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között. A közeli járasszékhelyek (pl. Mátészalka, Nagykálló, Baktalórántháza) saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. A közeli községekben, kisvárosokban kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak.

A településközi koordináció elsődleges terepe a járási-kistérségi szint. A térségi centrum funkcióból adódó feladatokat Nyírbátor képes magas színvonalon ellátni, kérdéses azonban, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a környező – nemcsak a Nyírbátori járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészségének gazdasági-társadalmi fejlődését.

37. táblázat: Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között

Nyírbátor mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
<ul style="list-style-type: none"> • Munkahely • Közigazgatás • Egészségügy, szakellátás • Középfokú oktatás • Kiskereskedelmi szolgáltatások • Üzleti és pénzügyi szolgáltatások • Kommunális szolgáltatások • Gyógy- és termáلتurizmus • Kulturális lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaerő • Rekreációs tevékenység • Lakóterület • Mezőgazdasági termékek • Alternatív ipari területek

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrataltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A Nyírbátori járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projekteké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti

esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Nyírbátor, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása, térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

Az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

Összességében megállapítható, hogy Nyírbátor tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégiaterületi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 Partnerség

Nyírbátor Város fontosnak tartja, hogy a városban megvalósítandó fejlesztések valós igényekre legyenek alapozva, épp ezért kiemelten fontos számára a partneri egyeztetés.

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is fontos szerepe van a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az ITS társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

Az ITS partnerségi egyeztetése a Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének a Nyírbátor város településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzatról szóló 5/2017. (II.20.) önkormányzati rendelete és a 314/2012 (XI.8) Korm. rendelet szerint történik.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

A településfejlesztési dokumentumok elkészítésében az alábbi egyeztetések tervezettek és valósultak meg:

A tervezésben egyeztető ülések megbeszélések történtek a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak, illetve a város gazdasági, kulturális, társadalmi életét meghatározó civil szervezetek részvételével. Az üléseken a tervezett fejlesztések és a stratégiai célok kerültek ismertetésre. A lakossági egyeztetés a 2022. év novemberében megtartott közmeghallgatáson valósult meg.

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleneti ívek, emlékeztetők), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál, a városi koordinátornál.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.nyirbator.hu – elérhetőek.

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselője szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik.

A megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A monitoring rendszer az alábbi elemekből tevődik össze:

- A városfejlesztési stratégia megalkotása, projektek meghatározása;
- Megalapozott indikátorkészlet meghatározása;
- A monitoring tevékenységhez szükséges minden információ összegyűjtése;
- Végül az indikátorok megvalósulásának a nyomkövetése.

A településfejlesztési stratégia meghatározásakor egyértelmű és alátámasztott adatokra alapoztunk. Ahhoz, hogy a monitoring rendszer megfelelően működjön elengedhetetlen a megalapozott indikátorkészlet.

Az alábbi táblázatokban a stratégia átfogó és tematikus céljainak indikátorait mutatjuk be.

38. táblázat: Az ITS átfogó céljainak indikátorai

Cél	Indikátorok	Mértékegysége	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Átfogó célok				
Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése	Lakosságmegtartás majd ezt követően a lakosságszám növelése	fő	KSH	évente
Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint	Lakosság foglalkoztatási rátájának növelése	%	KSH	évente
	Város ipariüzési adóbevételeinek növekedése	%	Önkormányzat	évente
	Egy nyírbátori adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem növekedése	%	KSH	évente
Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)	Térfigyelőkamerák kihelyezésének növelése	db/év	Önkormányzat	évente
	Nyírbátorban élők születéskor várható élettartamának növekedése	év	KSH	10 évente
	Lakosság bevonása a város életébe minél szélesebb körben	fő	Önkormányzat	évente
Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése	Kulturális programok, események számának növekedése	db	Önkormányzat	évente
	Turisztikai létesítmények fejlesztése, bővítése	db	Önkormányzat	évente
	Hagyományteremtő programok számának növekedése	db	Önkormányzat	évente

39. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredményindikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A lakosság foglalkoztatási rátájának növekedése	A városban a munkaképes korúak foglalkoztatottsága	fő	Önkormányzat	évente
T2. A Kulturális, idegenforgalmi és szabadidő vonzerő fejlesztése	A kulturális, közművelődési és rekreációs lehetőségek bővítése	A lakosság és a turisták részére kínált kulturális, közművelődési és rekreációs programok száma	db	Önkormányzat	évente
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Elégedettség a város infrastrukturális kiépítettségével	A lakosság elégedettsége a város infrastrukturális ellátottságával	pontérték	Önkormányzat	2 évente
T4. Az energia-hatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Energiahatékony épületek száma	Energetikailag korszerűsített és/vagy alternatív energiával ellátott önkormányzati tulajdonú épületek száma	db	Önkormányzat	2 évente
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	Szegregátumban élők száma	A szegregátumok lakónépességének száma	fő	KSH	10 évente

Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy területi célkitűzés és egy-egy kapcsolódó eredményindikátor, települési szinten a legfontosabb a városrészek közötti diszparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutakozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városon belüli különbségeknek is csökkennie kell.

40. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	Funkciók száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	Önkormányzat	5 évente
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Infrastrukturális fejlesztések száma	Infrastrukturális fejlesztések és újonnan létrehozott szolgáltatások száma	db	Önkormányzat	5 évente
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	Ipari Park kihasználtsága	Az Ipari Parkban működő vállalkozások által használt terület az Ipari Park teljes területének arányában	%	Önkormányzat	5 évente
V4. Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	%	KSH	10 évente
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a városrészben	%	KSH	10 évente

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba					
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében	Turisztikai attrakciók száma	A turisztikai vonzerővel rendelkező létesítmények száma a városrészben	db	Önkormányzat	5 évente
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	KSH	10 évente
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	Ipartelepek száma	Gazdasági-ipari funkciójú területek száma	db	Önkormányzat	5 évente

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó outputindikátorok. A pontos célértékek meghatározása a tervezés jelenlegi szakaszában reálisan nem valósítható meg, erre az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó projekt-előkészítési szakaszban fog sor kerülni.

41. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
VÁROSKÖZPONT AT: A Városcsopont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából					
Közlekedési fejlesztések: <ul style="list-style-type: none"> Városcsoponttörténeti sétány bővítése Szabadság tér forgalomcsökkentése. Egyéb forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések 	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetnek számít azon fejlesztési / beruházási elemek eredménye, amelyek megvalósítását követően a forgalomcsillapításon átesett közlekedési felületen az áthaladó gépjármű- forgalom mértéke és sebessége jelentősen csökken	db	projektjelentés	évente
Tömbfeltárások: <ul style="list-style-type: none"> A bankudvar rehabilitációja Parkolók kialakítása 	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
<ul style="list-style-type: none"> A funkciók térbeli elhelyezésének és használhatóságának javítása a szakrendelő – városháza – piac tengely mentén 	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Zöldfelületek növelése, felújítása	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
A Várostartörténeti sétányon kiskereskedelmi szolgáltató egységek kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Térfigyelő rendszer bővítése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	Integrált városfejlesztésbe bevont terület nagysága	m ²	projektjelentés	évente
Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban	Újjonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény (beleértve a családi napköziket) újonnan létrehozott férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Közösségi identitás, városhoz való kötődés erősítése programokon keresztül	A helyi társadalmi akciókba bevont lakosok száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevők száma.	fő	projektjelentés	évente
SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓS AT: Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja					
Szolgáltató központ fenntartása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
A volt vásártér funkcióváltása, kereskedelmi épület építése, közösségi kert kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe, kert területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek, nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Útépítés, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág Lőtér, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Széchenyi, Tulipán, Vásártér, Táncsics utcák	A vonalas infrastruktúra fejlesztésével érintett utcák száma	Azon utcák száma, amelyek esetében a közlekedési és/vagy a közüzemi infrastruktúra felújításra kerül	db	projektjelentés	évente
Hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	Az akcióterületként kijelölt városrész lakossága szociális célú városrehabilitáció esetén	fő	projektjelentés	évente
	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű személyek száma, akik a szociális városrehabilitációs program által lehatárolt akcióterületen laknak, ezáltal direkt és indirekt	fő	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
		módon részesülnek a program által biztosított szolgáltatásokból, fejlesztések eredményeiből			
Szegregátumban lévő önkormányzati tulajdonú ingatlanok felújítása	Renovált ingatlanok területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek, nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Térfigyelő rendszer bővítése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	Városfejlesztésbe bevont terület nagysága	m ²	projektjelentés	évente
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
TURISZTIKAI AT: A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a Szénaréti-tó környezetének, mint gyógyhelynek a komplex fejlesztése.					
Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságának minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése					
Lovarda bővítése					
IPARI PARK AT: Az Ipari Park komplex fejlesztése					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	TJ	projektjelentés	évente
Az Ipari Parkban hűtőház létesítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente

42. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma	A foglalkoztatási paktum fejlesztését célzó projekt keretében megvalósult, az álláskeresők munkába állását segítő munkaerő-piaci programokban résztvevők száma. A munkaerő-piaci program alatt értendő: - képzési és foglalkoztatást elősegítő támogatás és szolgáltatás; - bértámogatás és/vagy járuléktámogatás; keresetpótló támogatás; - egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások: hr-klub, mentálhigiénés tanácsadás, pályorientációs tanács-adás, motivációs tréning, egyéb tanácsadás, szolgáltatás.	fő	projektjelentés	évente
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	látogatások várható száma				
A Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Sportcsarnok építése	Sportcsarnokba tett látogatások várható száma	Sportcsarnokba tett látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	Intermodális közlekedési csomópontok száma	A személyszállítási intermodalitás javítása érdekében létrehozott csomópontok száma	db	projektjelentés	évente
Teljes városi elkerülőút kiépítése	A fejlesztéssel érintett utak hossza	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km	projektjelentés	évente
Szénaréti lakópark fejlesztése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és fejlesztett lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
Idősek számára lakópark építése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és fejlesztett lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Geotermikus fűtési rendszerrel előállított energiamennyiség	Geotermikus fűtési rendszerrel előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Napelem parkok építése	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Hálózatos projektek					
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Kerékpáros úthálózat fejlesztése	Város területén kiépített kerékpárút hossza	Város területén kiépített kerékpárút hossza	km	projektjelentés	évente
Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése	Fejlesztett csapadékvíz elvezető rendszer területe	Fejlesztett csapadékvíz elvezető rendszer mérete	m ²	projektjelentés	évente
Önkormányzati közúthálózat fejlesztése	A város területén fejlesztett önkormányzati közúthálózat hossza	A város területén fejlesztett önkormányzati közúthálózat hossza	km	projektjelentés	évente
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett épületekben	GJ	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
rendszerrel történő ellátása	A középületek elsődleges energiafogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente
Közvilágítás korszerűsítése	Közvilágítás elsődleges energiafogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente
Egyéb projektek					
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programokban résztvevők száma	Foglalkoztatást segítő támogatási és ösztöndíj-programokban résztvevők száma	fő	projektjelentés	évente
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	Duális képzésbe bekapcsolódó szervezetek száma	A duális képzés keretében szakmai gyakorlati helyet biztosító szervezetek száma	db	projektjelentés	évente
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	Megépített vagy kijelölt új kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Várostartörténeti múzeum kialakítása	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Báthori István Múzeum felújítása	A természeti és kulturális örökségnek, illetve	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma				
A Városthörténeti sétány bővítése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Sportpálya fejlesztése	Fejlesztéssel érintett terület mérete	Fejlesztéssel érintett terület mérete	m ²	projektjelentés	évente
Lovarda építése	Újonnan kialakított terület mérete	Újonnan kialakított terület mérete	m ²	projektjelentés	évente
Korábbi cipőgyár épületének fejlesztése	Fejlesztéssel érintett terület mérete	Fejlesztéssel érintett terület mérete	m ²	projektjelentés	évente
Turisztikai programcsomagok kialakítása	Létrehozott turisztikai programcsomagok száma	Települési és térségi szinten kialakított turisztikai programcsomagok száma	db	projektjelentés	évente
KKV-k piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	A piacra jutás segítése céljából indított tevékenységek által érintett kkv-k száma	db	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	A programmal elért kkv-k száma	A beszállítói hálózatok, klaszterek kiépítése céljából indított tevékenységek által érintett vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése céljából indított tevékenységek által érintett termelők száma	db	projektjelentés	évente
Munkásszállás és dolgozói lakások építése	Kialakításra kerülő férőhelyek száma	A kialakított munkásszálláson és dolgozói lakásokban elszállásolható személyek száma	db	projektjelentés	évente
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban.	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény (beleértve a családi napköziket) újonnan létrehozott férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Városmarketing program kialakítása	Városmarketing akciók száma	Városmarketing céljából megvalósított tevékenységek száma	db	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Közösségi identitás, városhoz való kötődés erősítése programokon keresztül	A helyi társadalmi akciókba bevont lakosok száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] részteveők száma.	fő	projektjelentés	évente
Közösségi kert kialakítása a szegregátumban	Kialakított közösségi kert területének mérete	Kialakított közösségi kert területének mérete	m ²	projektjelentés	évente
Térfigyelőkamerák telepítése	A városban újonnan telepített térfigyelőkamerák száma	A városban újonnan telepített térfigyelőkamerák száma	db	projektjelentés	évente
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] részteveő hátrányos helyzetű személyek száma	fő	projektjelentés	évente

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mell

ett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi.

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- Monitoring Bizottság: éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
 - polgármester,
 - a testületi bizottsági elnökök,
 - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
 - civil szervezetek képviselője,
 - jegyző.
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja. Az operatív szervezet feladata az előrehaladás méréséhez szükséges adatok rendszeres gyűjtése, az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatkört a monitoring felelős látja el. Az operatív menedzsment gondoskodik arról, hogy a monitoring tevékenység során keletkezett aktuális információkhoz a partnerek hozzáférjenek. Ennek érdekében az előrehaladáshoz kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni.
- Stratégiai partnerek bevonása: a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása a tervben meghatározott gyakorisággal,
 - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
 - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
 - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
 - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
 - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Mellékletek

A 2025. évi módosítás Főépítési feljegyzése

FELJEGYZÉS

a megalapozó vizsgálat és az alátámasztó javaslat tartalmának és felhasználhatóságának meghatározásáról

Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának módosításával kapcsolatban

A Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának (továbbiakban: ITS) módosítás véleményezési eljárása a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendeletben meghatározott eljárásrend szerint történik.

A település jelenleg hatályos ITS-e és annak Megalapozó vizsgálata a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. követelményeinek figyelembevételével 2015-ben készült.

A város ITS-ét alátámasztó Megalapozó vizsgálat jelen tervezési munka során felhasználható.

Az ITS tartalmi követelményei aktualizálandók az alábbiak szerint:

Az ITS módosítás keretében a Bevezető fejezeten túl elsőként, az elérhető legfrissebb statisztikai adatokra épülő, a város legfontosabb társadalmi, gazdasági és környezeti jellemzőit összefoglalóan bemutató 2. fejezet.

Fontos, hogy az ITS módosítás fókuszáljon, reagáljon a város két, a szegregátumokat érintő, szociális városrehabilitációs pályázatának előírásaira, ezért új szociális városrehabilitációs akcióterület kijelölése szükséges az ITS módosítás során (1. jelű szegregátumtól keletre „közösségi kert” területe).

Az alábbiakban táblázatos formában jelzem az ITS módosítás során aktualizálandó fejezeteket:

Fejezet megnevezése	Aktualizálandó
1 BEVEZETÉS	igen
2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	igen
4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	
4.1. AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	igen
4.2. AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	igen
4.3. AZ AKCIÓTERÜLETI PROJEKTSOMAGOKON KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	igen
4.4 A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	igen
4.5 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	igen
4.6 AZ TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	igen
5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	
5.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	igen
5.3 ANTISZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	igen
6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	
6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	igen
8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	
8.5.1 AZ ITS INTÉZKEDÉSEIHEZ KAPCSOLÓDÓ OUTPUT ÉS EREDMÉNYINDIKÁTOROK MEGHATÁROZÁSA	igen

Nyírbátor, 2025. október 08.

Gonda Tamás sk.
mb. főépítész

A véleményezési szakasz során érkezett észrevételek főépítési kiértékelése

FŐÉPÍTÉSI KIÉRTÉKELÉS

Nyírbátor Település ITS módosítása általános egyeztetési eljárással - véleményezés

Észrevételek
<ol style="list-style-type: none"> 1. észrevételek Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízügyi és Vízügyüzemeltetési Osztály 2026-01-15 09:18:44 Csatolmány: Nyírbátor ITS.pdf 2. észrevételek Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízügyi és Vízügyüzemeltetési Osztály 2026-01-15 09:18:44 Csatolmány: Nyírbátor ITS szakvélemény FETIVIZIG.pdf 3. észrevételek Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízügyi és Vízügyüzemeltetési Osztály 2026-01-15 09:18:44 Csatolmány: Nyírbátor országos.pdf
<p>1-2-3. pontban szereplő vélemények egy szervtől jöttek mellékletekkel. A véleményező szerv a dokumentációval szemben kifogást nem emel.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>4. észrevételek Honvédelmi Minisztérium HM Hatósági Főosztály 2026-01-21 13:36:53 Csatolmány: 266_2026_trt.pdf</p>
<p>A dokumentációban foglaltak a honvédelem érdekeit nem érintik, a Magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatai végrehajtása biztosított, ezért az abban foglaltakkal kapcsolatban külön észrevételt nem teszek.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>5. észrevételek Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) 2026-01-10 08:56:25 Csatolmány: NNGYK_02403-2_2026_Nyírbátor.pdf</p>
<p>A dokumentációhoz észrevételt vagy módosítási javaslatot nem kívánunk tenni.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>6. észrevételek Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály 2026-01-22 15:21:05 Csatolmány: BP_FNEF_00249_2_2026_Nyírbátor_E-TÉR_alairt.pdf</p>
<p>A módosítások jellege miatt a BFKH a tervezet ellen kifogást nem emel.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>

<p>7. észrevételek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Állami Főépítési Iroda 2026-01-23 09:09:23 Csatolmány: ÁF_13-2 Nyírbátor ITS ált, véleményezési_aláírt.pdf</p>
<p>Szakmai véleményét megadta, teendő a véleménnyel kapcsolatban nincs.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>8. észrevételek Országos Vízügyi Főigazgatóság 2026-01-09 12:57:08 Csatolmány: OVF_Meghatalmazás_25778_0830_2022 másolata.pdf</p>
<p>Meghatalmazás, miszerint a VIZIG véleménye az ő véleményük is.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a tájékoztatást.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>9. észrevételek Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály 2026-01-27 08:32:58 Csatolmány: 00061-2-2026.pdf</p>
<p>Nem emelt kifogást.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>10. észrevételek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Közlekedési, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Ütügyi Osztály 2026-01-12 11:32:41 Csatolmány: SZ_UT_00065_2_2026.pdf</p>
<p>Megadta véleményét, további teendő nincs.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>11. észrevételek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály 2026-01-10 08:07:18 Csatolmány: 26002 Nyírbátor ITS módosítás - 2025 - vélemény - 2026 01..pdf</p>
<p>A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal az eljárás véleményezési dokumentációjában foglaltak alapján Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája módosításával kapcsolatban kifogást nem emel, ahhoz a következőkben részletezett - a termőföld mennyiségi védelme szempontjából érvényre juttatandó jogszabályi rendelkezésekben megfogalmazott - feltételek betartása mellett hozzájárul.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>

<p>12. észrevételek Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hírközlésselügyeleti-főosztály Debreceni Hatósági Iroda 2026-01-12 09:14:27 Csatolmány: K_338_2_2026_vélemény-hiteles.pdf</p>
<p>A Hatóság a tárgyi Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításával kapcsolatosan nem ad véleményt.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a tájékoztatást.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>13. észrevételek Budapest Főváros Kormányhivatala Országos Közúti és Hajózási Hatósági Főosztály Gyorsforgalmi Ütügyi Osztály 2026-01-23 12:19:07 Csatolmány: BP_0801_00018-5_2026 MK ÉKMaláírt.pdf</p>
<p>A településrendezési eszközök módosításával kapcsolatban kifogást nem emelek.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>14. észrevételek Építési és Közlekedési Minisztérium Vasúti Hatósági Főosztály 2026-01-20 12:07:31 Csatolmány: KÖFÁT_3572_1_2026_VHF_TR_Nyírbátor_31191_E-TÉR aláírt.pdf</p>
<p>Nyírbátor város integrált településfejlesztési stratégia módosítása vonatkozásában a vasúti közlekedési hatóság észrevételt nem tesz.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a véleményt.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>
<p>15. Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Miskolci Bányafelügyeleti Osztály</p>
<p>A Bányafelügyelet vélemény adására hatáskörrel nem rendelkezik.</p>
<p>Főépítési válasz: Köszönjük a tájékoztatást.</p>
<p>Tervező válasza: A tervezők az észrevételt tudomásul vették.</p>

Nyírbátor, 2026. január 28.

Gonda Tamás sk.
mb. főépítész

Általános eljárás - záró szakasz állami főépítési vélemény

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: SZ/4ÁF/00013-4/2026.

Hiv. szám: Önk/111-28/2026.

Ügyintéző: Trefáné Ligetfalvi Tímea

Települési főépítész: Gonda Tamás

E-TÉR: 31191

MÁTÉ ANTAL
polgármester úr
részére

POLGÁRMESTERI HIVATAL **NYÍRBÁTOR**

Szabadság tér 7.
4300

Tárgy: Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának módosítása

Általános eljárás - záró szakasz

Tisztelt Polgármester Úr!

Hivatkozással megkereső levelében foglaltakra tárgyi módosítás egyeztetése a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021.(VII.15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 67.§ szerinti általános eljárás alapján történik.

A Rendelet 67. § szerinti írásos véleményemet az **általános egyeztetési eljárás záró szakaszának** keretében az alábbiakban adom meg:

A záró szakasz szerinti véleményezésre megküldött dokumentáció(k):

- megnevezése: Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Egyeztetési dokumentáció általános egyeztetési eljárás a záró szakaszhoz
- tervezője: Labbancz András okl. településmérnök TT-15 – 0378
- törzsszám (munkaszám): -
- dátuma: 2026. január 28.

A Főépítési Nyilvántartásban szereplő főépítész: Gonda Tamás

I. ELŐZMÉNYEK

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításának elhatározásáról szóló döntés száma: Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének 139/2025. (X.29.) önkormányzati határozata

Állami Főépítési Iroda
4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5. 4401 Nyíregyháza, Pf.: 199. Telefon: 42/795-691 Fax: 42/599-309
KRID: 528363978 E-mail: allami.foepitesz@szabolcs.gov.hu Honlap: <http://www.kormanyhivatalok.hu>

Ügyiratszám: SZ/4ÁF/00013-4/2026.

Véleményezési szakasz:

Az Önkormányzat a véleményezési szakasz szerinti véleményeztetést (partnerségi egyeztetés, lakossági fórum, véleményezésre jogosult szervezet véleményei) a becsatolt iratok alapján lefolytatta. Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének 24/2026. (II.18.) számú határozatával a véleményezési szakaszt lezárta.

II. AZ ITS FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SZAKMAI VÉLEMÉNYEM

A módosított stratégia elfogadását – a véleményezési szakasz eredménye alapján – **nem kifogásolom.**

Felhívom a továbbiakban a szíves figyelmét arra, hogy:

- A záró szakmai vélemény 6 hónapig érvényes.
- A településtervezet elfogadása az egyeztetést követően történik, önkormányzati határozat és/vagy rendelet formájában. *Hiv.: Rendelet 59.§ (1) d)*
- **A jóváhagyott tervek feltöltésének kötelezettsége:**
 - A polgármester
 - a) a fejlesztési tervet és a kézikönyvet legkésőbb a közzététele napján, és
 - b) a rendezési tervet és a településképi rendeletet legkésőbb a hatálybalépése napján feltölti az E-TÉR felületre.

Nyíregyháza, dátum digitális aláírás szerint

Tisztelettel:

Román István
főispán
nevében és megbízásából:
Makkai-Mile Annamária
Digitálisan aláírta:
Makkai-Mile Annamária
Dátum: 2026.03.25
07:57:01 +01'00'
Makkai-Mile Annamária
állami főépítész

Kapják:

1. Címzett (E-TÉR rendszeren keresztül)
2. Irattár